

Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja

Kvartalen izveštaj

IV / 2005

I zrobotuva: Di rekci ja za i stra` uvawe

mart 2006 godi na

S O D R @ I N A

Makroekonomski dvi`ewa vo Republ i ka Makedonija vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na	3
1. Ceni	4
2. Ekonomska akti vnost	10
3. Vrabotenost i pl ati	15
4. Monetarna pol i ti ka	17
5. Bankarski sektor	22
5.1. Depozi ti kaj banki te	22
5.2. Plasmani i kamatni stapki na banki te	26
6. Fi nansi ski pazari	30
6.1. Berza	30
6.2. Pazar na trezorski zapisi	32
7. Bi l ans na pl a}awa	35
8. Devizni dvi`ewa	54
9. Javni f i nansi i	59
Pozna~ajni ekonomski nastani i promeni vo zakonskata regul ativa vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na	62
Statisti ~ki pril og	65

Makroekonomski dvi`ewa vo Republika Makedonija vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na

Trendot na povolni dvi`ewa vo ekonomijata prodol`i i vo posledni ot kvartal na 2005 godi na. Registrirani ot porast na industriškoto proizvodstvo, zgolemeni ot promet vo trgovijata i intenzivirana aktivnost vo zemjodelstvoto uka`uvaat na natamo{ en ekonomski rast, koj vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na se o-ekuva da dostigne 3,6% na godi { no ni vo.

I ndustriskata aktivnost vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na zabele`a pozi tivni stapki na godi { en porast, so umereno zabavuvawe na intenzi tetot na rast. Sledstveno, vo 2005 godi na fizi ~ki ot obem na industriškoto proizvodstvo ostvari prose~en porast od 7% vo sporedba so prethodnata godi na, za { to najgol em pri donesi maat zgolemenoto proizvodstvo na osnovni metali, drugi nemetalni minerali i na metalni proizvodi vo metal oprerabotuva~ka f aza.

Vo kontinuitet na stabilnite cenovni dvi`ewa od po~etokot na 2005 godina, vo posledni ot kvartal na 2005 godina be{ e registrirana niska stapka na infl acija (0,8%, nasproti 0,4% vo prvi te devet meseci na 2005 godi na). Pri toa, prose~nata stapka na infl acija vo 2005 godi na dostigna 0,5%. Vo nasoka na ostvaruvawe pozi tivna stapka na infl acija vo najgol em del del uva{ e natamo{ noto namal uvawe na cenite na proizvodi te za ishrana, kako i poni ski te cenite na proizvodi te za higijena i zdravje. Dokol ku se iskl u~i efektot od promenata na cenite na i shranata i energijata, infl acijata vo 2005 godi na bi i znesuval a 1,21% (bazi ~na stapka na infl acija).

Vkupnata nadvore{ notrgovska razmena na Republika Makedonija vo posledni ot kvartal na 2005 godi na ostvari godi { en porast od 10,4%, pri poi ntenziven porast na izvozot vo odnos na uvozot na stoki (za 17,8% i 6,2%, soodvetno). Sledstveno, be{ e registrirana povisoka stapka na pokrienost na uvozot so izvoz vo mabquduvani ot period. Vo uslovi na povol ni dvi`ewa na devi zni ot pazar i neto-otkup na devi zi od strana na NBRM, devi zni ot kurs na denarot i vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na be{ e odr` an na stabi lno ni vo.

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na be{ e regi stri ran porast na depozi tnata baza na banki te i natamo{ no intenzi vi rawe na ni vnata kredi tna aktivnost. Vkupni te depozi ti na privatni ot sektor kaj banki te vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na se povisoki za 6,5% vo odnos na prethodni ot kvartal, koj vo najgol em del se dol`i na porastot na kratkoro~ni te denarski depozi ti (za 17,5%). Vkupni te plasmani na banki te vo privatni ot sektor ostvari ja kvartal en porast od 4,5%, pri istovremen porast na denarski te i devi zni te plasmani. Od sektorski aspekt, vo posledni ot kvartal na 2005 godi na prodol`i trendot na poddr{ ka na investici skata aktivnost na korporativni ot sektor i stimuli rawe na potro{ uva~kata na naseleni eto. I meno, najgol em del od novoodobreni te kredi ti se odnesuva na dolgoro~ni devi zni kredi ti na pretprijatijata i dolgoro~ni denarski kredi ti na naseleni eto.

Vo soglasnost so povol ni te dvi`ewa na devi zni ot pazar i povol ni te makroekonomski performansi, vo oktombri 2005 godi na NBRM premi na od aukcii na blagajni ~ki zapisi od tipot na tender so iznosi kon aukcii na blagajni ~ki zapisi od tipot tender so kamatni stapki (pazarno f ormi rawe na kamatnata stapka pri ograni ~en iznos na ponudeni zapisi). Toa dovede do namal uvawe na kamatni te stapki na blagajni ~ki te zapisi, sledeno so namal uvawe na kamatni te stapki na dr` avni te zapisi i na me|ubankarski ot pazar na pari .

1.

Ceni

Vo 2005 godina prose-nat a st apka na inflacija iznesuva 0,5%, a bazi-nat a st apka na inflacija 1,21%

Inflacijata vo Republika Makedonija vo 2005 godina, merena preku indeksot na tro{ ocite na `ivot, vo prosek iznesuva 0,5%. Pritoa, bazi-nata stapka na inflacija, koja go iskluuva efektot od ishranata i energijata, vo 2005 godina iznesuva 1,21%¹.

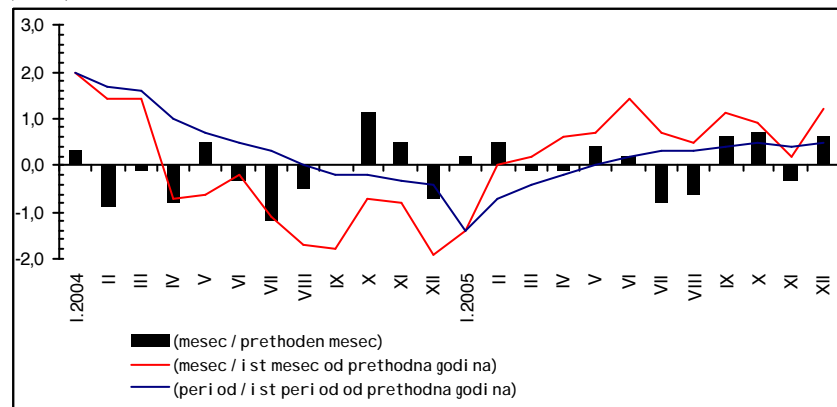
Vo uslovi na porast na tro{ oci te kaj pogolem broj kategorii vo ramki na inflaciski ot indeks, najgolem prido nes za registrirana ta stapka na inflacija ima porastot na tro{ oci te vo kategorii te „soobra}ajni sredstva i uslugi“, „tutun i pijalaci“ i vo kategorijata „obleka i obuvki“.

Porastot vo ramki te na kategorijata „soobra}ajni sredstva i uslugi“ (3,7%) vo najgolem del se dol `i na povisokite ceni na te-nite goriva (koi go sledat dvi `eweto na svetskite ceni na naf tata), a vo pomal del na efektot od povisokite ceni na PTT uslugi te, poradi ni skata sporedbena osnova od prvata polovina na prethodnata godina (ceni te na PTT uslugi te bea zgol emeni vo jul i 2004 godina i na toa ni vo bea zadr `ani do krajot na 2005 godina). Porastot vo kategorijata „tutun i pijalaci“ (5,5%) gi odrazuva povisokite ceni na cigari te poradi zgol emuvaweto na akcizata na ovi e proizvodi vo januari 2005 godina (usoglasuvawe so Direktivi te na EU). Zgol emeni te tro{ oci vo kategorijata „obleka i obuvki“ (2,2%) proizleguvaat od povi soki te ceni na obuvki te.

Sepak, efektot od relativno visokite stapki na porast vo spomenati te kategorii vrz vkupnata inflacija vo zna-i telen del be{ e neutraliziran so padot na tro{ oci te za ishrana² (1,2%) i padot na tro{ oci te za higiena i zdravje (3,5%).

I stovremeno, tro{ oci te za uslugi zabele `aa poi ntenzi ven porast (za 1,3%) vo odnos na porastot na tro{ oci te za stoki (za 0,3%), { to proizleguva glavno od povi soki te ceni na soobra}ajni te uslugi i od namal eni te ceni na proizvodi te za i shrana.

Grafikon 1
Tro{ oci na `ivot
(vo %)

I zvor: Dr `aven zavod za statistika na Republ ika Makedonija.

¹ Presmetkata e napravena spored metodologija na NBRM.

² Padot na tro{ oci te za ishrana, koi pretstavuvaat dominantna kategorija vo inflaciski ot indeks, go odrazuva efektot od namaluvaweto na carinite na zemjodelskite i prehranbeni te proizvodi, vo soglasnost so `lenstvoto na Republ ika Makedonija vo STO.

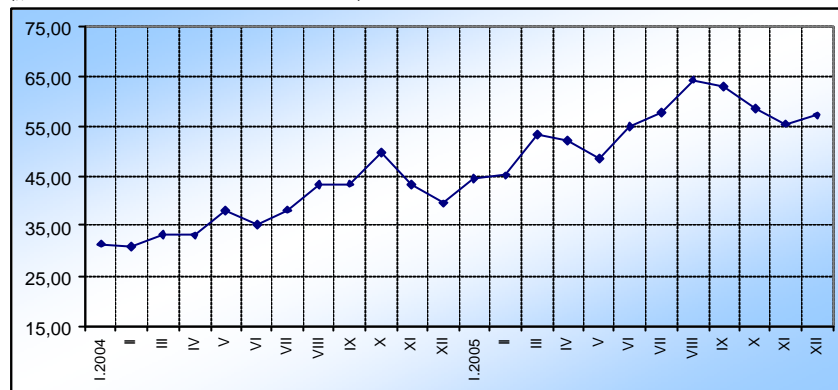
Prilog 1**Namaluwane na cenite na surovata naf ta na svetski te berzi vo posledni ot kvartal na 2005 godi na**

Vo ~etvri ot kvartal na 2005 godi na prose~nata cena na surovata naf ta vo svetski ramki vo prosek iznesuva{ e 57 SAD dolari za barel, { to pretstavuva namaluwane za 7,4% vo odnos na prose~noto nivo vo prethodni ot kvartal. Vakvi ot trend na dvi `ewe na svetski te ceni na naf tata pridonese za zabavuvawe na nivnata godi { na stapka na porast, koja vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na se svede na 29,2% vo odnos na isti ot peri od od 2004 godi na.

Graf i kon 2

Prose~ni ceni na naf tata na svetski te berzi

(„brent“, SAD dolari za barel)

I zvor: The Energy Information Administration (EIA) - statistical agency of the U.S. Department of Energy

Trendot na namaluwane na cenite na surovata naf ta na svetski te berzi, koj zapo~na vo posledni ot mesec od treti ot kvartal, prodol `i i vo prvi te dva meseca od posledni ot kvartal na 2005 godi na. I meno, prilagoduwaneto na pobaruva~kata na naf teni derivati na visoki te ceni i maksimalnoto iskoristuvawe na proizvodstvenite i prerabotuva~ki te kapaciteti na naf ta vo Meksi kanski ot Zal iv po stabiliziraweto na vremenski te uslovi, pridonesoa prose~nata cena na surovata naf ta na svetski te berzi vo oktombri da se svede na 58,7 SAD dolari za barel (62,9 SAD dolari vo septemvri).

Natamo{ no namaluwane na cenata na surovata naf ta be{ e registri rano vo noemvri, koga taa iznesuva{ e vo prosek 55,3 SAD dolari za barel. Vakvite dvi `ewa bea pod vlijanie na poniskata pobaruva~ka na naf ta i gorivo za greewe od voobi~enata pobaruva~ka vo po~etokot na grejnata sezona (poradi povolnite vremenski uslovi vo zemjite od severnata hemisfera), kako i pod vlijanie na zgol emenata ponuda vo sogl asnost so reaktiviraweto na o{ tetenite raf ineri i od uragani te vo Meksi kanski ot Zal iv.

Cenite na naf tata vo dekemvri vo prosek dostignaa 57 SAD dolari za barel, glavno zaradi vlo{ uvaweto na vremenski te uslovi vo zemjite od severnata hemisfera, koe dovede do postepeno zgol emuvawe na pobaruva~kata na goriva za greewe. Pokraj vakvi ot sezonski efekt, vrz porastot na cenata na naf tata vo spomenati ot mesec dopolnitelno deluvaa zgol emenata pobaruva~ka na naf ta i naf teni derivati vo globalni ramki (glavno od strana na Kina, Indija i SAD), namaleni ot izvoz na naf ta i naf teni derivati od Nigerija, no i {pekulacii te povrzani so mo`noto namaluwane na

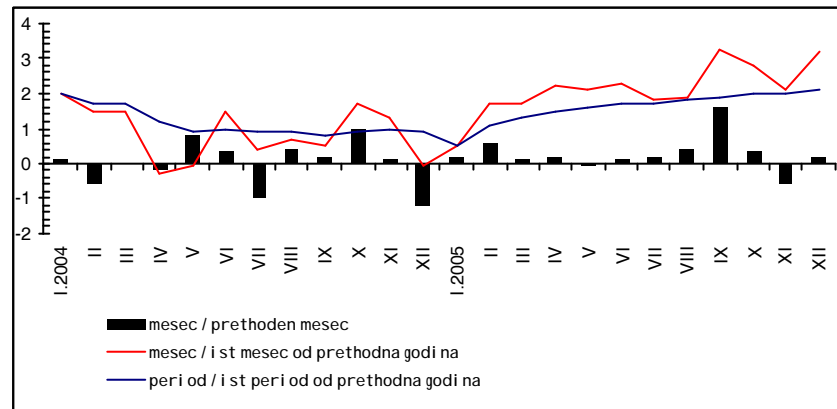
proizvodstvoto od strana na OPEK vo sledni ot mesec (najavi od strana na Iran, kako vtor po golemi na proizvođitel vo ramkite na OPEK).

Izvori: The Energy Information Administration (EIA) - statistical agency of the U.S. Department of Energy, CNN Money, Reuters, Associated press, Bloomberg, presmetki i analizi na NBRM.

Analizirano po meseci, vo oktombri i dekembri bea registrirani mese~ni stapki na inflacija (od 0,7% i 0,6%, soodvetno) usloveni od porastot na tro{ocite za ishrana, poradi povi sokite ceni na zelen~ukot. Vo noembri be{e registrirana mese~na stapka na deflacija od 0,3%, pod vlijani e na namal uvaweto na cenata na osnovni ot tip bel lebi na gorivata. Sli~na mese~na dinamika be{e registrirana i kaj indeksot na cenite na malo (porast vo oktombri i dekembri od 0,3% i 0,2%, soodvetno i pad vo noembri od 0,6%), glavno pod vlijanie na istite faktori. Sепak, prose~ni ot porast na cenite na malo vo 2005 godina e poi ntenzi ven vo odnos na porastot na tro{ocite na `ivotot i iznesuva 2,1%. Toa se dol `i na razli ~nata ponderaci ska struktura na ovie dva indeksa. I meno, vo indeksot na cenite na malo poi zrazen e efektot od povi sokite ceni na naf teni te derivati.

Prose~en porast na cenite na malo vo 2005 godi na od 2,1%

Grafikon 3
Ceni na malo
(vo %)

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Prilog 2

Inflacijata vo evro-zonata vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na prose~nata stapka na inflacija vo evro-zonata (merena preku Harmonizirani ot indeks na potro{uva~ki ceni - HICP) se zadr`a na nivoto od prethodni ot kvartal, odnosno iznesuva{e 2,3%. Pritoa, cenite na stokite bele`at porast od 2,5%, koj vo najgolem del proizleguva od povi sokite ceni na energijata, pod vlijanie na dvi `eweto na svetski te ceni na naf tata. Ceni te na uslugi te se povi soki za 2,1%, {to e ne{ to poni sko ni vo vo odnos na prose~noto ni vo zabel e`ano vo prethodni te tri kvartali.

Tabela 1
Inflacija v evro-zonata
(na godišno, v %)

	U-estvo v %	2004	2005	Kv.1 2005 / Kv.1 2004	Kv.2 2005 / Kv.2 2004	Kv.3 2005 / Kv.3 2004	X.2005	XI.2005	XII.2005	Kv.4 2005 / Kv.4 2004
Harmoniziran indeks na potrošniški ceni (HICP)	100	2,1	2,2	2,0	2	2,3	2,5	2,3	2,2	2,3
Stoki (vključno)	59,2	1,8	2,1	1,8	1,8	2,4	2,6	2,4	2,4	2,5
Energija	8,6	4,5	10,1	7,6	8,8	12,7	12,1	10	11,2	11,1
Neprerabotena hrana	7,5	0,6	0,8	0,5	0,8	0,8	1,1	1,5	1,5	1,4
Prerabotena hrana	12	3,4	2	2,4	1,6	1,8	2,4	2,6	1,8	2,2
Industrijski proizvodi osven energija	31	0,8	0,3	0,3	0,3	0,1	0,3	0,4	0,4	0,4
Uslugi (vključno)	40,8	2,6	2,3	2,4	2,3	2,2	2,2	2,1	2,1	2,1

Izvor: Eurostat in Evropska centralna banka

Dvinedelna godišnja stopnja inflacije v evro-zonata po meseci v tekočem četrtletju kaže trend napovedi. Inženirski, od nivoja od 2,6% registrirano v septembru, stopnja inflacije v oktobru se znižuje na 2,5%, nato na 2,3% v novembru in 2,2% v decembru. V tem trendu glavno vpliva povprečno svetovno cenovno pritiskanje na nafta. Dopolnilni prispevek za znižanje stopnje inflacije v decembru ima namaljena stopnja rasti cen na preračunano hrano, zaradi izboljšave na učinkovitost od povišanih cen cigaret (zgodovinske danke v decembru 2004 godišnje).

Sepak, porast cen energije nima pomembnega direktnega učinka na ostale komponente HICP. To kaže potrditev inženirski stopnja inflacije v evro-zonata, ki vključuje dveh najpomembnejših komponent (cene energije in nepreračunano hrano). Oba stopnja v četrtletju kvartal na 2005 godišnje kaže relativno stabilna in iznesena v povprečju 1,5% (1,4% v prejšnjem kvartalu).

Prosečna stopnja inflacije v evro-zonata v 2005 godišnje iznesena 2,2% in največji del se dolga na porast cen energije. Bazen stopnja inflacije (brez cen energije in nepreračunano hrano) v 2005 godišnje iznesena 1,5% (nasproti 2,1% v 2004 godišnje).

Izvor: Eurostat in Evropska centralna banka.

Cene na proizvajalca na industrijske proizvode v 2005 godišnje v povprečju se povečajo za 3,2%

Cene na proizvajalca na industrijske proizvode v 2005 godišnje ostvarijo povprečni porast od 3,2%. Glavni nosilec porasta so povišane cene na proizvajalca na naftni derivati (za 32,7%), v skladu s tem porast svetovnih cen na nafta. Pomemben prispevek za zvišanje nivoja proizvodstvenih cen ima porast cen na proizvajalca na električni inženirski aparati (3,0%). Namaljena cene v 2005 godišnje registrirano edinstveno v proizvodstvenih cenah na tekstilni inženirski in proizvajalca na osnovni metali (za 0,1%).

Od aspekta dvinedelna proizvodstveni cen po področjih, najizrazitejši porast registriran v preračunano industrijo, nasproti minimalni porast v sektorju „vredne rude in kamen“ in neprometno nivo cen v sektorju „snabdevanje s elektriko, gas in vodo“.

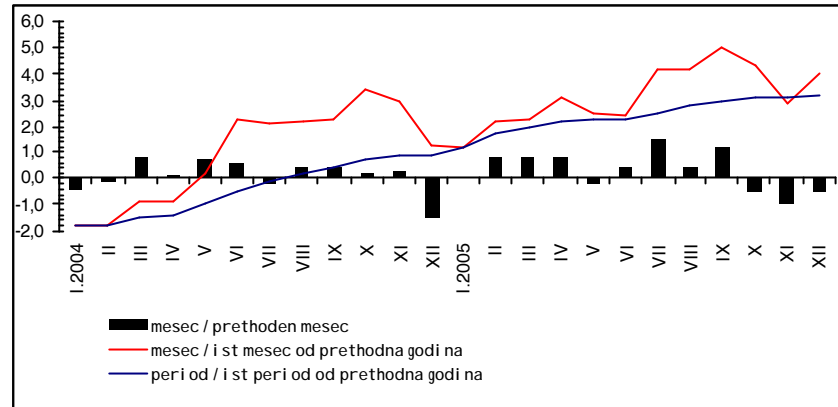
Mesečna dinamika proizvodstvenih cen v četrtletju kvartal na 2005 godišnje kaže podoben vpliv na namaljena rafinerijske cene na naftni derivati, pri čemer najizrazitejši mesečni padec registriran v novembru (1,0%).

Graf i kon 4

Ceni na proi zvoditel i te na i ndustri ski proi zvodil

(vo %)

I zvor: Dr`aven zavod za statisti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Zgol emenata doma{ na potro{ uva~ka³ vo tretiot kvartal na 2005 godina⁴ pridonese za ostvaruvawe pozitivna stapka na inflacija vo nabqduvaniot period. *Javnata potro{ uva~ka* vo tretiot kvartal na 2005 godina e zgolemena za 3,3% vo odnos na isti ot period od 2004 godina. Se procenuva deka *individualnat a potro{ uva~ka* isto taka e zgolemena, vrz baza na dvi `ewata na indikativni te kategorii vo nabqduvani ot peri od: godi { en porast na platite (za 2,3%), prometot vo trgovijata na malo (za 14,4%), kreditite na naselenieto (za 50,2%), prihodite od danokot na dodadena vrednost (za 10,4%) i uvozot na potro{ ni dobra (za 22,6%, koj voedno e poi ntenzi ven od porastot na uvozot na kapital ni dobra). Vo soglasnost so porastot na javnata i individualnata potro{ uva~ka, mo`e da se pretpostavi godi { en porast na *finalnat a potro{ uva~ka* vo tretiot kvartal na 2005 godina.

Indikativni te kategorii za *bruto-investi ciite* bele`at divergentni dvi `ewa vo tretiot kvartal na 2005 godina. Taka, *investi ciite vo ma{ ini i oprema* vo tretiot kvartal na 2005 godina se namaleni za 2,8% na godi { na osnova i so~inuvaaat samo edna tretina od bruto-investi ciite. Doma{ noto proizvodstvo na kapitalni proizvodi i izvr{ enite grade`ni raboti isto taka bele`at namaluvawe (za 2,5% i 21,1%, soodvetno). Od druga strana, indikacii za zgolemena investici ska aktivnost dava porastot na vkupni te krediti odobreni na pretprijati jata i uvozot na kapital ni dobra (za 13,4% i 2,3%, soodvetno). Bidej{i promenata na bruto-investi ciite vo analizirani ot period zavisi od stepenot na neutral izacija na divergentni te dvi `ewa kaj navedeni te kategorii, ne mo`e da se dade precizna ocenka za dvi `eweto na bruto-investi ciite, poradi { to se pretpostavuva deka vo nabqduvani ot kvartal ni vnoto ni vo ostanalo nepromeneto na godi { na osnova.

Vrz osnova na procenkite za porast na finalnata potro{ uva~ka, koja opfa}a pribli`no 80% od doma{ nata potro{ uva~ka i procenkite za nepromeneto nivo na bruto-

³ Finalna potro{ uva~ka i bruto-investicii. DZS ne publikuva kompletan podatok za rashodnata strana na BDP na kvartalna osnova, odnosno nedostasuvaat podatocite za individualnata (li~na) potro{ uva~ka, investiciite vo grade`ni objekti i promenata na zalihite. Sledstveno, analize koi se napraveni vo ovoj kontekst na kvartalna osnova se baziraat vrz procenki vrz baza na raspolo`livite podatoci za drugi kategorii od indikativno zna~ewe i treba da se zemat predvid so gol ema pretpazlivost.

⁴ Posleden raspolo`liv podatok od DZS.

investiciite, se pretpostavuva porast na *doma{ nat a pot ro{ uva~ka* vo tretiot kvartal na 2005 godina. Vo uslovi na inflatorното deluvawe na doma{ nata potro{ uva~ka, vo tretiot kvartal na 2005 godina e ostvarena prose~na stapka na inflacija od 0,8%.

Registri ranata stapka na inflacija vo tretiot kvartal na 2005 godina e relativno niska, so ogle d na toa { to vlijani eto na porastot na doma{ nata potro{ uva~ka vrz inflacijata e ubla` en so ostvareni ot neto-uvoz na stoki i usl ugi , vo uslovi na pad na uvozni te ceni⁵ (ef ktot ne mo` e precizno da se utvr di). I meno, vo tretiot kvartal na 2005 godina e registri ran neto-uvoz na stoki i usl ugi , pri poi ntenzi ven porast na izvozot na stoki i usl ugi (16,8%), vo odnos na porastot na uvozot na stoki i usl ugi (9,9%) vo odnos na istiot peri od od 2004 godina.

Tabela 2
Rashodni agregati na BDP
(nominalni stapki na porast)

	III kv.2005* / III kv.2004
Javna potro{ uva~ka	3,3
I nvesticii vo ma{ ini i oprema	-2,8
I zvoz na stoki i usl ugi	16,8
Uvoz na stoki i usl ugi	9,9

*Prethodni podatoci na Dr` aven zavod za stati stika.

Se procenuva deka vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina *indiv dual nat a pot ro{ uva~ka* ima inflatorno vlijanie, vo sklad so porastot na platite i na kreditite odobreni na naseleni eto, zgolemeni ot promet vo trgovijata na malo i povi sokite prihodi od danokot na dodadena vrednost vo odnos na istiot peri od od 2004 godina (edinstveno uvozot na potro{ ni dobra bele` i namal uvawe). Vo ista nasoka se ocenuva i vlijani eto na *javnat a pot ro{ uva~ka*, i maj}i go predvid umerenoto zgolemuvawe na tekovni te rashodi na buxetot vo analizirani ot peri od. Visoki ot porast na vkupni te krediti odobreni na preprijatijata i uvozot na kapitalni dobra, nasproti padot kaj izvr{ eni te grade` ni raboti i proizvodstvoto na kapitalni proizvodi, kako indikatori na investici skata akti vnost vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina, ja ote` nuvaat procenkata na dvi` eweto na bruto-investiciite i nivnoto vlijanie vrz inflacijata. Ef ktot od namal uvawe na uvozni te ceni i natamu e prisuten, vo uslovi na neto-uvoz na stoki (natamo{ en porast na izvozot vo uslovi na zabele` an pad na uvozot). Vr z baza na vakvi te procenki, mo` e da se konstati ra deka ostvarenata prose~na godi { na stapka na inflacija vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina od 0,7% e glavno determi ni rana od porastot na doma{ nata potro{ uva~ka.⁶

2.

Ekonomska akti vnost

⁵ Vakvi ot ef kt proizleguva od namal uvaweto na uvozni te ceni kaj pogolem broj zemjodelski i prehranbeni proizvodi, koi imaat zna~ajno u~estvo vo strukturata na inflaciski ot indeks, determinirano od namal uvaweto na carini te (vo soglasnost so barawata na STO i di rektivi te na EU).

⁶ Analizata e napravena spored posledni te raspolo` livi podatoci za poodelni te indikatori. Do dostavuvaweto na Kvartal ni ot izve{ taj IV/2005 do Sovetot na NBRM, s{ u{ te ne bea objaveni prethodni te podatoci za BDP za ~etvrtiot kvartal na 2005 godina.

Vo tretiot kvartal na 2005 godina e registrirana pozitivna godišta apka na ekonomski rast od 3,9%

Vo kontinuitet na pozitivni vnotovni dvišewe na bruto domašni proizvod vo prvi te dva kvartala, vo tretiot kvartal na 2005 godina⁷ e registrirana godišta apka na porast na BDP od 3,9%. Porastot e usloven od pozitivnite ostvaruvawa vo site sektori na ekonomijata, so iskluk na sektorot „gradešništvo“, kade što e zabelešan pad od 3%. Pritoa, najvisoka apka na porast e ostvorena vo sektorot „trgovija“ (8,6%), koja vo analiziraniot period uestvuva so 13% vo strukturata na BDP. Vo sektorite „zemjodelstvo“, „industrija“ i „soobrašaj“, koi imaat zaedniško strukturno uestvo od 41% vo vkupniot BDP vo tretiot kvartal na 2005 godina, e registriran godišten porast od 1,5%, 5,9% i 8%, soodvetno vo odnos na isti ot period od prethodnata godina.

Tabela 3
Proizvodstvena strana na BDP

	2004/2003	2005			I kv. 2004	I kv. 2005	II kv. 2004	II kv. 2005	III kv. 2004	III kv. 2005
		I kv. 2005 / I kv. 2004	II kv. 2005 / II kv. 2004	III kv. 2005 / III kv. 2004						
		(realni stapki na rast, vo %)								
Bruto domašen proizvod	41	2,8	4,8	3,9						
Zemjodelstvo, lov i šumarstvo i Ribarstvo	6,2	3,3	2,4	1,5	10,0	10,1	9,7	9,5	9,7	9,5
Vadewe na rudi i kamen; Prerabotuvawa-ka industrija i Snabduvawe so električna energija, gas i voda	-0,8	4,7	13,0	5,9	22,6	23,0	22,5	24,3	23,4	23,9
Gradešništvo	7,4	-9,7	-8,9	-3,0	4,2	3,7	6,4	5,6	6,5	6,1
Trgovija na golemo i malo, popravka na motorni vozila, motorkikli i predmeti za lišna upotreba i za domašinstva	15,7	5,9	8,1	8,6	12,7	13,0	13,0	13,4	12,5	13,0
Hoteli i restorani	-11,3	3,9	8,6	7,1	1,6	1,6	1,6	1,7	1,9	1,9
Soobrašaj, skladišawe i vrski	-4,8	6,4	7,4	8,0	7,2	7,5	7,2	7,4	7,3	7,6
Finansiško posreduvawe; Aktivnost i vovrska so nedvišeni imotni sredstva i delovni aktivnosti	11,7	0,2	0,9	1,5	14,4	14,1	13,4	12,9	13,1	12,8
Javna uprava i odbrana, zdravstvo i socijalna zaštita; Obrazovawe; Zdravstvo i socijalna rabota i Eksteritorijalni organizacii i tela	-0,6	0,5	0,3	2,0	15,1	14,8	14,1	13,4	13,6	13,3

Izvor: Državen zavod za statistika na Republika Makedonija. Prethodni podatoci.

Vo četvrtiot kvartal na 2005 godina se otkuva realen porast na BDP vo sporedba so isti ot period od 2004 godina, i majšti predvid deka vo industrijata, trgovijata i vo zemjodelstvoto vo poslednite tri meseci na 2005 godina e registriran godišten porast na aktivnosta, dodeka edinstveno vo sektorot „gradešništvo“ aktivnosta štu te se naošja podni voto od prethodnata godina. Vo soglasnost so proekcii te za 2005 godina, vo četvrtiot kvartal na 2005 godina se otkuva realen godišten porast na BDP od 3,6%.

Vo 2005 godina e registrirana kumulativna apka na rast na industriškoto proizvodstvo vo 7%

Intenziviranata industriška aktivnost rezultira so pozitivna kumulativna promena na industriškoto proizvodstvo vo 2005 godina od 7%, sporedeno so prethodnata godina. Znašeen pri dones vo kumulativni ot porast i mašgolomenoto proizvodstvo na proizvodi od drugi nemetalni minerali (za 21,5%), osnovni metali (za 33,4%) i na metalni proizvodi vo metaloprerabotuvawa-ka faza (za 18,9%), koi spored namenata spašaat vo grupata intermedijarni proizvodi (osven energija). Sledstveno, proizvodstvoto na intermedijarni proizvodi, koe vo 2005 godina zabeleša prosežen porast od 14,2% i mašgolom pri dones vo realizirani ot porast na industriškoto proizvodstvo. Znašajni ot porast na proizvodstvoto na ova grupata proizvodi delumno e rezultat na niškata sporedbena osnova od prethodnata godina (zaradi neraboteweto na eden od golemi te metalurški kapaciteti), kako i porastot na cenata na metali te na svetski te berzi.

⁷ Posleden raspoloživ podatok na DZS.

Tabela 4
Ceni na metal i te na svetski te berzi

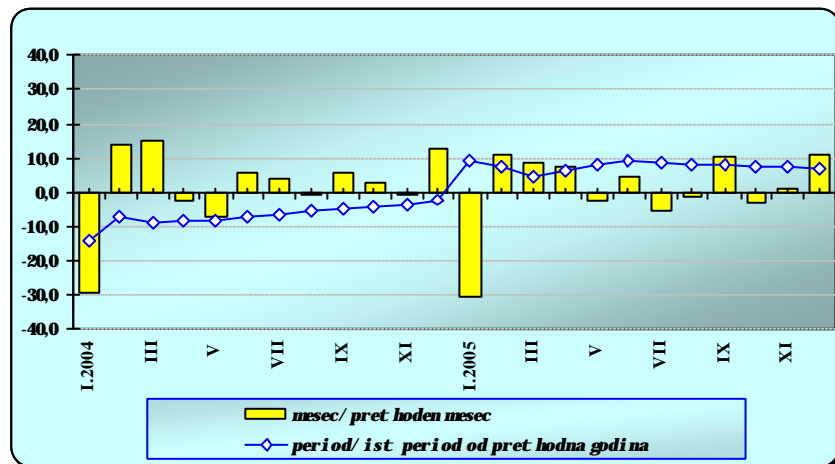
	jan.-dek. 2004	jan.-mart 2005	april-juni 2005	juli-sep. 2005	okt.-dek. 2005	jan.-dek. 2005
SAD dolari za unca						
Zlato	409,2	427,1	427,3	439,5	485,6	444,8
SAD dolari za unca						
Srebro	6,69	7,0	7,2	7,1	8,1	7,3
SAD dolari za edini ca suv met ri -ki t on						
@el ezna ruda	0,38	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
SAD dolar za met ri -ki t on						
Nikel	13.823,0	15.348,4	16.411,0	14.567,2	12.649,3	14.744,0

I zvor: Svetska banka.

Porastot na industri skoto proizvodstvo vo 2005 godina e poddr` an i od registri ranoto zgolemuvawe na proizvodstvoto vo grupata „netrajni proizvodi za { i roka potro{ uva~ka“ od 3,8%, { to glavno e determi ni rano od proizvodstvoto na prehranbeni proizvodi i pijalaci i na obleka. Paralel no so zgolemeni ot uvoz na naf ta vo 2005 godi na, proizvodstvoto na naf teni derivati zabele` a porast od 16,6%.

Anal izirano od aspekt na poodelni te sektori, porastot na industri skoto proizvodstvo vo 2005 godina e rezultat na istovremeno zgolemuvawe na proizvodstvoto vo trite industri ski sektori, pri { to prerabotuva~kata industri ja, soglasno so strukturnoto u~estvo (79,4%), ima najgolem prido nes vo realizirani ot porast na proizvodstvoto. Pri toa, proizvodstvoto vo prerabotuva~kata industri ja ostvari godi { en prose~en porast od 7,3%. Vo sektorot „vawe rudi i kamen“ be{ e registri ran i ntenzi ven prose~en porast od 40,4% (restarti rawe na eden rudni k), dodeka vo sektorot „snabduvawe so elektri ~na energija, gas i voda“ stapkata na porast be{ e poumerena i i znesuva{ e 2,5%.

Graf i kon 5
Di nami ka na i ndustri skoto proizvodstvo
(vo%)

I zvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Vo tekot na ~etvrti ot kvartal na 2005 godina glavno bea registri rani pozitivi ni stapki na rast, so iskl u~ok na oktovi ri. Padot na proizvodstvoto vo oktovi ri od 3,2% proi zleguva od namalenoto proizvodstvo na prehranbeni proizvodi i pijalaci, glavno zaradi povi sokata sporedbena osnova vo septemvri koga e realizi ran najgolem del od prerabotkata na grozjeto. Vo noemvri i dekemvri i ndustri skoto proizvodstvo na mese~na osnova se zgolemi za 1,5% i 11%, soodvetno.

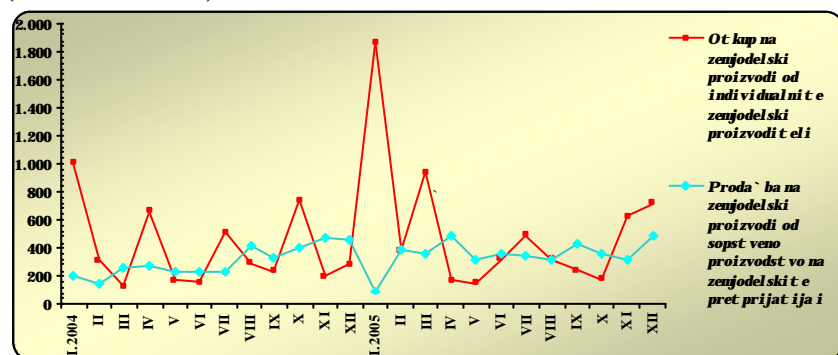

Vo dekemvri 2005 godina⁸ tekovната ekonomska sostojba na pretprijatijata e oceneta kako popovolna vo odnos na krajot na prethodniot kvartal. Pritoa e registrirano umereno kvartalno zgolemuвање na prose~noto iskoristuvawe na kapacitetot na pretprijatijata (za 0,3 procentni poeni), pri {to vo dekemvri toa iznesuva 63,8% od normalnoto iskoristuvawe. Spored ekonomskite subjekti, nedovolnata doma{na pobaruva~ka s~u{te pretstavuva glaven ograni~uva~ki faktor za zgolemuвање na obemot na proizvodstvoto na ekonomskite subjekti. Pritoa, za sledniot kvartal ekonomskite subjekti izrazija optimisti~ki o~ekuvawa za obemot na proizvodstvoto i prose~nite prodan`ni ceni na gotovite proizvodi.

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina se registrirani pozitivni trendovi vo zemjodelstvoto...

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina od sopstvenoto proizvodstvo na zemjodelskite pretprijatija bea prodadani zemjodelski proizvodi vo vkupna vrednost od 1.164 milioni denari, {to e za 5,6% pove}e vo sporedba so prethodniot kvartal. Porastot glavno se dol`i na zgolemenata prodan`ba na industrijski rastenija, ovo{je i grozje i na alkoholni pijalaci (60% od vkupnite prodadani zemjodelski proizvodi vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina). Na godi{na osnova (~etvrti kvartal 2005 godina / ~etvrti kvartal 2004 godina) e registriran pad na prodan`bata od 12,7%, koje usloven od namalenata prodan`ba kaj pogolem del od kategorijete na zemjodelski proizvodi. Pritoa, vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina se realizirani 27,3% od vkupnata prodan`ba vo 2005 godina. Vo 2005 godina vkupno bea prodadani zemjodelski proizvodi vo vrednost od 4.269 milioni denari, {to pretstavuva porast od 16,2% vo odnos na prethodnata godina. Vkupnata vrednost na otkupenite zemjodelski proizvodi od individualnite zemjodelski proizvoditeli vo posledniot kvartal na 2005 godina iznesuva 1.521 milion denari i be{e povisoka za 44% na kvartalna osnova (glavno zaradi zgolemeni otkup na industrijski rastenija, ovo{je i grozje i na mleko i mle~ni proizvodi), i 25,2% na godi{na osnova. Vo 2005 godina bea otkupeni zemjodelski proizvodi vo vkupna vrednost od 6.418 milioni denari, odnosno za 36,9% pove}e vo sporedba so prethodnata godina.

Grafikon 6
Prodan`ba na zemjodelski proizvodi
(vo milioni denari)

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

...i zgolemenata trgovska aktivnost

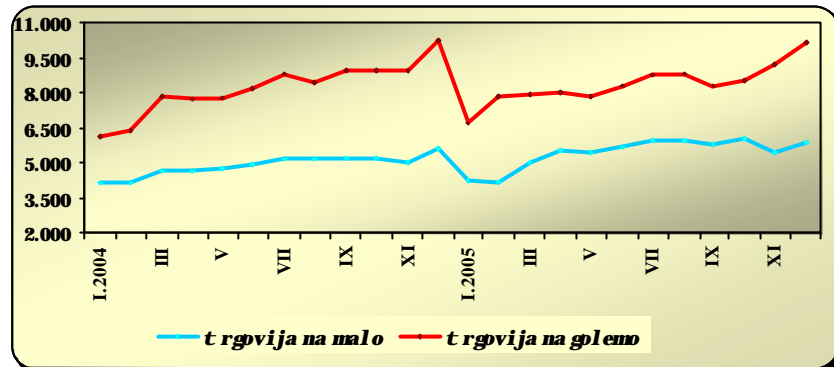
Vkupni ot promet vo trgovijata vo poslednoto tri mese~je od 2005 godina iznesuva 45.152 miliona denari, {to pretstavuva kvartalen porast od 3,8%. Porastot e vo celost determiniran od zgolemeni ot promet vo trgovijata na golemo (za 7,8%), dodeka prometot vo trgovijata na malo bele`i kvartalen pad (2,1%). Vo

⁸ Izvor: Anketa za delovni tendencii vo prerabotuvaka industrija. Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

sporedba so isti ot kvartal od prethodnata godi na, vkupni ot promet vo trgovijata vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na e zgolemen za 2,7%, kako rezul tat na porast na prometot vo trgovijata na malo (za 10%), vo uslovi na mi ni malo namal uvawe na prometot vo trgovijata na golemo (za 1%). Vo 2005 godi na vkupni ot promet vo trgovijata iznesuva 165.280 milioni denari i e za 5,4% povi sok vo sporedba so prethodnata godi na, vo uslovi na poitzenzi ven porast na prometot vo trgovijata na malo i poumeren porast vo trgovijata na golemo.

Grafikon 7
Promet vo trgovija
(vo milioni denari)

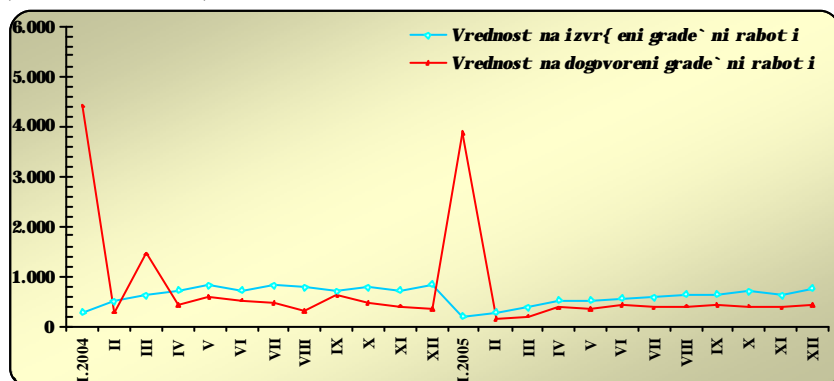

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Namalen a grade` na akt ivnost vo ~et vrt iot kvart al na 2005 godi na

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina e registrirana intenzi vira na grade` na akt ivnost. Taka, vo poslednoto tri mese~je od godinata se realizirani 32,3% od vkupnite izvr{ eni raboti za 2005 godina, odnosno za 12,8% pove}e vo sporedba so prethodni ot kvartal. Sepak, sporedeno so isti ot kvartal od prethodnata godi na vrednosta na izvr{ enite grade` ni raboti se namali za 12,4%. Vo 2005 godina vrednosta na vkupnite izvr{ eni grade` ni raboti iznesuva 6.411 milioni denari, { to pretstavuva namal uvawe za 23,3%, vo odnos na prethodnata godi na. Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na bea dogovoreni grade` ni raboti vo vrednost od 1.240 milioni denari, { to pretstavuva kvartal no namal uvawe od 0,6%. Od druga strana, sporedeno so isti ot kvartal od prethodnata godi na, ni vnata vrednost e povi soka za 0,5%. Vkupnata vrednost na dogovoreni te grade` ni raboti vo 2005 godina iznesuva 7.881 milion denari, odnosno za 24,1% pomal ku vo sporedba so prethodnata godi na.

Grafikon 8
Dogovoreni i izvr{ eni grade` ni raboti
(vo milioni denari)

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Prilog 3**Osvrt kon tranzicijske indikator i na Evropska banka za obnova i razvoj (EBOR) za Republika Makedonija**

Vo odnos na postignate rezultati vo oddelni sferi od tranzicijata na Republika Makedonija, vo periodot 2003 -2005 godi na EBOR ima dodeleno najvisoka ocena za liberalizacijata na trgovijata i devizniot sistem (4+, najvisoka ocena koja odrazuva ni vo na visoko industrijal i z i rani ekonomii), a solidno e vrednuvan i napredokot napraven vo odnos na cenovnata liberalizacija.

Spored ocenata dobi ena od EBOR za bankarski te reformi i liberalizacijata na kamatni te stapki vo posledni te dve godi ni (od 3-), Makedonija e vo ista grupa so Ukrai na, Moldavija, Srbija i Crna Gora, Bosna i Hercegovina i so Armenija. Isto taka, EBOR vr{ i rangi rawe na ekonomie te vo tranzicija i vo kontekst na rizici te od makroekonomski karakter na koi e izlo`en bankarskiot sistem, preku indikatorot za makroprudentnost. Vrz osnova na indikatorot za makroprudentnost, Makedonija ima najvisoka ocena, odnosno 1 (najnizok rizik). Ovoj indikator go ocenuva pritisokot vrz bankarskiot sistem, koj proizleguva od negovata izlo`enost na makroekonomski rizik i se bazi ra vrz odredeni kriti ~ni vrednosti vo pogled na realniot krediten rast, dvi `eweto na nacionalniot berzanskiot indeks, kako i vo pogled na realniot devizen kurs. Ocenata za makroprudentnost na makedonskiot bankarski sistem (1) uka `uva na najnisko ni vo na izlo`enost na bankarskiot sistem na rizicni faktori od makroekonomska priroda.

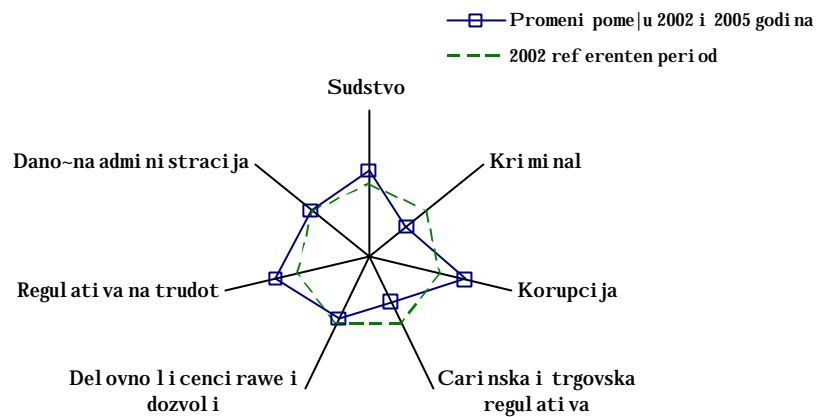
Od aspekt na infrastrukturni te reformi (snabduvawe so elektri ~na energija, telekomunikacijski uslugi, `elezni ~ki i paten soobra}aj, kako i vodosnabduvawe), Makedonija vo 2005 godi na ima postignato napredok (nagorno pri dvi `uvawe od 2+ na 3-), na pol eto na snabduvaweto so elektri ~na energija, i toa zaradi sprovedenoto restruktuirawe na Elektrostopanstvo na Makedonija (ESM) preku kreirawe oddelni kompanii za proizvodstvo, transmisi ja i distri bucija na elektri ~na energija.

Anketata na EBRD za delovnoto okru `uvawe i performansi te na pretprijatijata (Business Environment and Enterprise Performance Survey, odnosno BEEPS) poka `uva deka problemi te povrzani so korupcijata, sudstvoto i regulativata na trudot, vo 2005 godi na bele `at zajaknato negativno vlijanie sporedeno so 2002 godi na i se naj ~esto poso ~uvani prepreki od strana na pretprijatijata⁹ za normalno odvi vawe na delovnata aktivnost.

⁹ Vo Anketata na EBRD za delovnoto okru `uvawe i performansi te na pretprijatijata, od Republika Makedonija bile anketirani vkupno dveste pravni subjekti.

Vlivanje na delovno okru`uvawe vrz performansi te na pretprijatijata
- Bazi rano vrz relati vni ot rejting na sekoja pre~ka od delovno okru`uvawe sporedi ska`uvawata na anketirani te pretprijatija vo Makedonija -

Rezultati te se bazi raat vrz percepcijata na firmi te za toa vo kol kava merka sekoj od ovi e faktori vlijae vrz ni vni te delovni ostvaruvawa.

Zabele`ka: Polnata linija ja odrazuva serioznosta na sekoja pre~ka za delovni te performansi na pretprijatijata. Odstapuvawe od isprekinatata linija od nadvore`na strana ozna~uva pogolemi prepreki za delovno rabotewe vo 2005 vo odnos na 2002 godina, odnosno vlo`ena bizni s-kl ima vo pogled na soodvetnata di menzija.

I zvor: "EBRD Transition Report 2005".

Spored najnovi ot izveštaj na EBOR za tranzicijata za 2005 godina, klu~ni te predizvici koi ` pretstojat na Makedonija se odnesuvaat na sledni ve podra~ja:

- Pogolema fleksibilnost na pazarot na trud, kako poddr`ka na procesot na kreirawe rabotni mesta vo privatni ot sektor, pri istovremeno zajaknuvawe na sudstvoto i jasni sopstveni ~ki prava, so cel potti knuvawe na produktivnosta i investicijate;
- Transparentna privatizacija na energetski ot sektor koja }e go olesni u~estvoto na zemjata na regionalni ot energetski pazar;
- Zgolemuvawe na potencijalot za ekonomski rast preku pogolem priliv na stranski direktni investicijate, osobeno vo izvozno orientirani te industrii.

I zvor: EBRD Transition Report, izdani ja 2003, 2004 i 2005.

3.

Vrabotenost i plati

Namalu vawe na vrabot enost a vo ~et vrt iot kvartal na 2005 gdi na

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina prose~ni ot broj na vraboteni lica iznesuva`e 242.781 lice¹⁰, odnosno za 1,5% pomalku vo sporedba so prethodni ot kvartal. Namalu vaweto se dol`i na poniski ot broj na vraboteni lica vo trite sektori od ekonomijata. Pri toa, najintenziven pad be`e registriran vo industrijata (za 2,7%) vo uslovi na ponizok broj na vraboteni lica vo site industrijski dejnosti. Vo prerabotuvawa~kata industrija, kade `to se vraboteni 32% od vkupni ot broj na vraboteni lica, registriran e pad od 3,1% vo sporedba so prethodni ot kvartal.

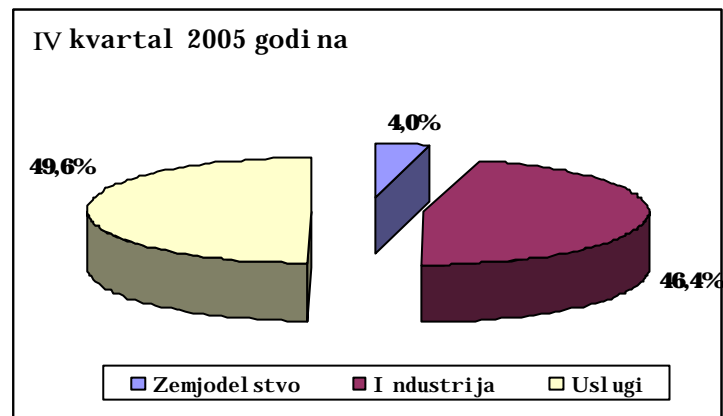
¹⁰ I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija

Brojot na vraboteni lica vo uslu`niot sektor se namali nezna-itelno (za 0,3%), { to glavno se dol`i na namaleni ot broj vraboteni vo pogolemiot del od uslu`nite dejnosti. Taka, vrabotenosta se namali vo dejnostite „hoteli i restorani“, „soobra}aj, skladi rawe i vrski“, „aktivnosti vo vrska so nedvi`en i mot, i najmuvawe i delovni aktivnosti“ i vo zdravstvoto.

Poniski ot broj na vraboteni lica vo dejnosta „zemjodelstvo, lov i { umarstvo“ i vo ribarstvoto dovede do namaluvawe na brojot na vraboteni te lica vo sektorot „zemjodelstvo“ za 2,5%.

Grafikon 9

U-estvo na sektori te vo vkupni ot broj vraboteni lica (vo %)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija

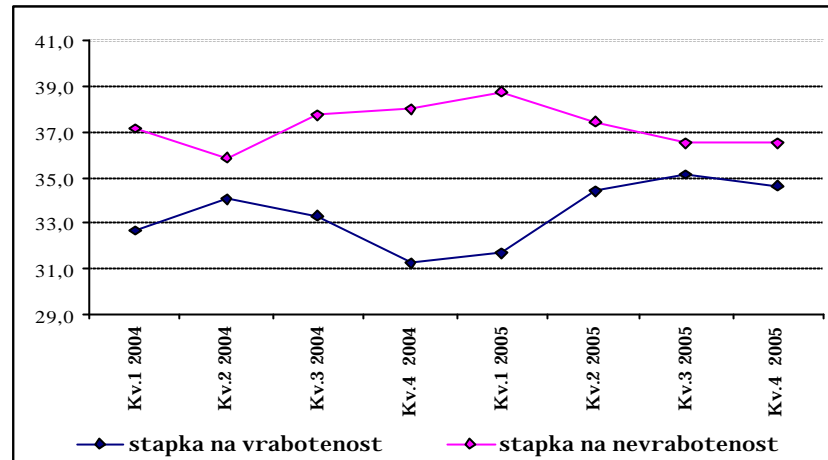
Na godi{ na osnova (~etvrti kvartal na 2005 godina / ~etvrti kvartal na 2004 godina) vrabotenosta se namali za 5,1%, reflektiraj}i go po intenzivnoto namaluvawe vo zemjodelstvoto i vo industrijata (za 5,4% i za 5,9%, soodvetno), dodeka vo uslu`niot sektor namaluvaweto e pumereno (za 4,3%).

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina, spored Anketata za rabotna sila, vkupnoto aktivno naselenie¹¹ (vraboteni i nevraboteni lica) iznesuva 876.074 lica, od koi{ to 555.938 se vraboteni, dodeka 320.136 se nevraboteni lica. Pri toa, stapkata na nevrabotenost se zadr`a na isto nivo od prethodniot kvartal i iznesuva 36,5%, dodeka stapkata na vrabotenost iznesuva 34,6% (namaluvawe od 0,5 procentni poeni vo sporedba so prethodniot kvartal). Sepak, na godi{ na osnova (~etvrti kvartal 2005 godina / ~etvrti kvartal 2004 godina) mo`e da se zabele`at pozitivni dvi`ewa. I meno, stapkata na nevrabotenost e poniska za 1,5 procentni poeni, pri istovremeno zgolemuwawe na stapkata na vrabotenost za 3,4 procentni poeni.

¹¹ Anketata za rabotna sila ja sproveduva Dr`avniot zavod za statistika na Republika Makedonija, vrz baza na primerok od 10.000 doma}instva na teritorijata na celata zemja i e vo soglasnost so metodolo{kite preporaki na Me|unarodnata organizacija na trudot (ILO) i preporakite na Evropskoto statisti~ko biro (Eurostat). Po~nuvaj}i od 2004 godina, taa se sproveduva kako kontinuirana anketa vo tekot na godinata, a obrabotkata na rezultatite se vr{i kvartalno.

Grafikon 10
Stapki na vrabotenost i nevrabotenost
(vo %)

Izvor: Anketa za radna sila, Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Analizirano po dejnosti, kvartalno opad na vrabotenosta se dol`i na namaleni ot broj na vraboteni lica vo zemjodelski ot sektor (za 35,2%), reflektiraj`i go poniski ot broj na vraboteni lica vo dejnosta „zemjodelstvo, lov i `umarstvo“. Vo ostanati te sektori na ekonomijata, vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na e registri rano zgolemuva ve na brojot na vraboteni (vo industrijata za 5,8% i vo uslu`ni ot sektor za 11,3%). Sporedeno so isti ot peri od od prethodnata godi na, porast na brojot na vraboteni e registri ran vo site tri sektori na ekonomijata (vo zemjodelstvoto za 30,7%, vo industrijata za 4% i vo uslu`ni ot sektor za 11,8%). Pritoa, vo prerabotuvata industrija i vo trgovijata (koi najmnogu u~estvuvaat vo vkupni ot broj na vraboteni lica) brojot na vraboteni se zgolemi za 1,7% i 18,4%, soodvetno.

Od aspekt na pol ovata struktura, stapkata na nevrabotenost kaj ma`kata populacija iznesuva 35,4%, dodeka stapkata na vrabotenost i znesuva 42%. Od druga strana, kaj `enskata populacija e registri rana povi soka stapka na nevrabotenost (38,3%) i poni ska stapka na vrabotenost (27%), vo sporedba so lica od ma`ki pol.

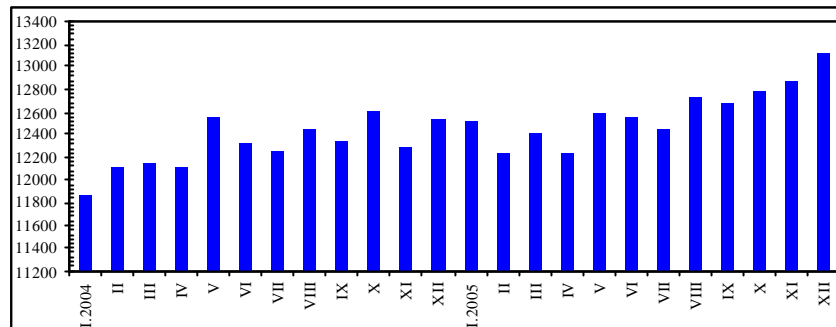
Od aspekt na starosnata struktura, vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na najvisoka stapka na nevrabotenost e registri rana kaj populacijata na voзраст od 15 do 24 godi ni (64%), dodeka najvisoka stapka na vrabotenost kaj populacijata na voзраст od 25 do 49 godi ni (50,4%).

**Porast na nominalna
prose~na neto-plata po
vraboten vo ~etvrti ot
kvartal na 2005 godi na**

Nominalnata prose~na neto-plata po vraboten vo Republika Makedonija vo posledni ot kvartal na 2005 godi na i znesuva`e 12.925 denari, `to pretstavuva nominalen i realen porast od 2,4% i 1,6%, soodvetno, vo sporedba so prethodni ot kvartal.

Grafikon 11
Prose~na neto-plata po vraboten
(vo denari)

I zvor: Dr`aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Kvartalniot porast na platata e determiniran od zgolemuvaweto na platite vo industrijata i vo uslu`niot sektor, kade { to e registri rano zgolemuvawe za 3,6% i 1,2%, soodvetno. Vo ramki na industrijata, zna~aen porast na platite e zabele`an vo prerabotuvawata industrija i vo sektorot „snabduvawe so elektri~na energija, gas i voda“ (za 5% i za 6,6%, soodvetno), dodeka vo sektorot „vadewe rudi i kamen“ zgolemuvaweto e poumereno. Platite vo grade`ni { tvoto na kvartal na osnova se namaleni za 1,3%. Vo najgolem del od dejnostite vo uslu`niot sektor platite, isto taka, se povi soki, pri { to vo dejnosta „hoteli i restorani“ porastot e najintenziven (za 6,2%). Poni ski plati vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina se registri rani vo dve uslu`ni dejnosti - finansi sko posreduvawe i vo zdravstvoto (pad od 0,9% i 0,5%, soodvetno). Prose~nata plata vo zemjodelstvoto vo periodot oktombri - dekemvri 2005 godina e poni ska za 2,8%.

Na godi { na osnova (~etvrti kvartal 2005 godina / ~etvrti kvartal 2004 godina) nominalnata prose~na neto-plata po rabotnik se zgolemi za 3,6%, kako rezultat na pozitivnite dvi`ewa na platite vo tri te sektori na ekonomijata (vo zemjodelstvoto za 3,2%, vo industrijata za 4,7% i vo uslu`niot sektor za 4%).

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina, 16,1% od vkupni ot broj na vraboteni lica ne primile plata. Sporedeno so prethodni ot kvartal, nivni ot broj se namalil za 0,8 procentni poeni, dodeka vo odnos na isti ot period od prethodnata godina e registri rano pozna~ajno namal uvawe za 7,1 procenten poen¹².

4.

Monetarna politika

Vo posledni ot kvartal na 2005 godina, vo uslovi na kontinui rano povolni dvi`ewa na devizni ot pazar i solidni ostvaruvawa vo realni ot i eksterni ot sektor od ekonomijata, NBRM izvr{ i promena vo postavenosta na monetarnite instrumenti. I meno, vo tekot na oktombri be{e izvr{ ena promena na tipot na tenderot, so { to NBRM zapo~na da sproveduva aukci i na bl agajni ~ki zapisi na principot „tender so kamatni stapki“ (aukci rawe so kamatni stapki i nivno pazarno formi rawe). Promenata na tipot na tenderot dovede do postepeno namal uvawe na prose~nata ponderi rana kamatna stapka, taka { to nejzi noto ni vo od 10% vo

¹² Namal uvaweto glavno se dol`i na metodolo{ ka promena, odnosno namal uvawe na primerokot, kako rezultat na iskl u~uvawe od evidenci ja na vraboteni te lica vo firmi koi se zatvoreni, so cel zgolemuvawe na kval itetot i to~nosta na dobi eni te podatoci.

po-otokot na oktomvri, pri „tender so iznosi“, vo dekemvri 2005 godi na se svede na 8,52%.

Na krajot na dekemvri 2005 godina, vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal, ni voto na likvidnost na bankite¹³ e povi soko za 50,3%. Povi sokata likvidnost se dol`i na porastot na neto deviznata aktiva¹⁴ na NBRM, koja na kumulativna osnova pretstavuva glaven tek na kreirawe likvidnost vo posledni ot kvartal na godinata. Kreiranata likvidnost e, vo golem del, neutralizirana so povlekuvaweto preku neto doma{ nata aktiva (so pridones vo vkupnata povle-ena likvidnost od 74,3%). Pritoa, vo uslovi na namaluvawe na denarskite depoziti na dr`avata i kreirawe likvidnost vrz taa osnova, sterilizacijata e ostvarena preku ostanatite komponenti na neto doma{ nata aktiva. Vo ovaa nasoka deluvaa i aukciite na blagajni-ki zapisi na NBRM i gotovite pari vo optek, koi u-estvuvaat vo vkupnata povle-ena likvidnost vo -etvrti ot kvartal so 18,6% i 7,1%, soodvetno.

Tabela 5
Kreirawe i povlekuvawe likvidnost*
(vo milioni denari)

	30.09.2005 godi na	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2005 godi na	Pridones vo kreirawe/povle- kuvawe vo %
		oktomvri	noemvri	dekemvri			
Likvidnost na bankite	3.991	736	-184	1.457	2.009	6.000	
Kreirawe likvidnost					15.300		
1. Neto devizna aktiva	51.055	1.680	1.499	12.048	15.227	66.282	99,5
2. Ostanato	91	3	-35	105	73	18	0,5
Povlekuvawe likvidnost					-13.291		
1. Neto doma{ na aktiva	-27.029	330	-503	-9.702	-9.875	-36.904	74,3
od koi: Depoziti na dr`avata (vo denari)	-9.588	868	-413	2.140	2.595	-6.993	
Ostanati stavki, neto	-10.320	-677	-288	-1.352	-2.317	-12.637	
2. Blagajni-ki zapisi na NBRM	6.454	-1.239	-1.639	411	-2.467	8.921	18,6
3. Gotovi pari vo optek	13.490	-38	494	-1.405	-949	14.439	7,1

*Likvidnosta vku-uva smetka na bankite kaj NBRM i gotovi na vo blagajna na bankite.

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

**Povisoka prose-na
dnevna likvidnost na
bankite vo -etvrti ot
kvartal na 2005 godi na**

Prose-nata dnevna likvidnost na bankarski ot sistem vo -etvrti ot kvartal na 2005 godi na iznesuva 5.177 milioni denari i na kvartal na osnova e povi soka za 98 milioni denari, ili za 1,9%. Vo nasoka na porast na prose-nata dnevna likvidnost deluvaa site avtonomni faktori, pri { to del od kreiranata likvidnost be{e neutraliziran preku povi sokoto prose-no nivo na blagajni-ki zapisi. Analizirano spored dinamikata, vo oktomvri 2005 godi na e registriran najni zok prose-en dneveni znos na likvidnost od 4.594,8 milioni denari, kako rezultat na povi soki ot interes na bankite za vlo`uvawe vo blagajni-ki zapisi. Porastot na prose-nata dnevna likvidnost vo noemvri (5.381 milion denari) vo najgolem del e generiran od neto-otkupot na devizi na devizni ot pazar od strana na NBRM. Deluvaweto na deviznite transakcii vo nasoka na kreirawe likvidnost be{e domiantno i vo dekemvri 2005 godi na. I meno, kreiranata likvidnost vrz osnova na neto-otkup na devizi od strana na NBRM, vo kombinacija so intenziviranata buxetska potro{uva-ka vo dekemvri uslovi najvisoko prose-no nivo na likvidnost vo -etvrti ot kvartal na 5.553,9 milioni denari.

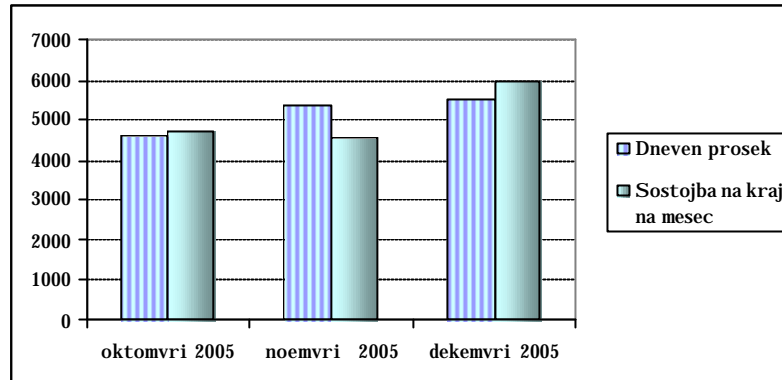
¹³ Likvidnosta vku-uva smetka na bankite kaj NBRM i gotovi na vo blagajna na bankite.

¹⁴ Zna-ajni ot kvartalen porast na neto deviznata aktiva na NBRM gi reflektira visokite eksterni prilivi vrz osnova na evroobvrznicite (149,2 miliona evra) i povle-enite sredstva od Mejunarodnata banka za obnova i razvoj vo dekemvri, kako i kvartalni ot neto-otkup na devizi na devizni ot pazar od strana na NBRM.

Grafikon 12

Prosečna dnevna likvidnost i likvidnost na bankite na krajot na mesecot*
(vo milioni denari)

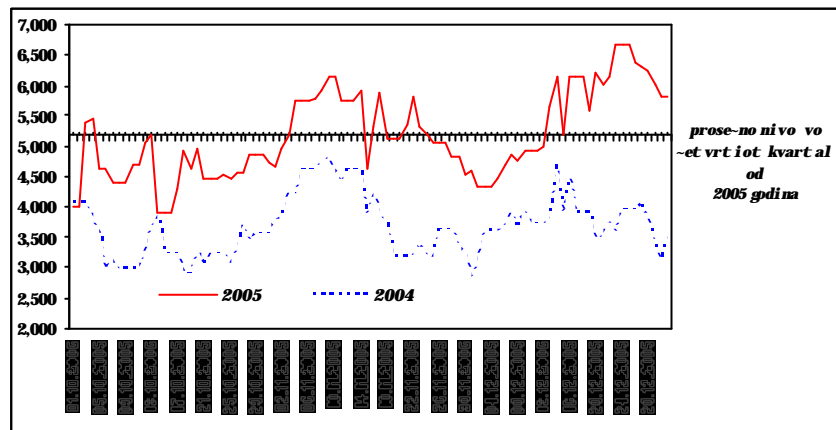
*Likvidnosta vključeva smetka na bankite kaj NBRM i gotovi na vo blagajna na bankite.

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo četvrti ot kvartal na 2005 godina, višokot na likvidni sredstva nad obvrskata za izdvojuvawe na zadolžitelna rezerva (vo denari)¹⁵ vo prosek iznesuva 14,6%, nasproti 7,4% vo prethodni ot kvartal. Pritoa, vo oktomvri i noemvri višokot na likvidnost beše pod prosekot (10,3% i 9,3%, soodvetno), dodeka vo dekemvri e registrirano isključitelno visoko nivo na višokot na likvidnost (24,2% nad obvrskata).

Grafikon 13

Dnevna dinamika na likvidnosta na bankite*
(vo milioni denari)

*Likvidnosta vključeva smetka na bankite kaj NBRM i gotovi na vo blagajna na bankite.

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

**Kreirawe likvidnost
preku net o-ot kup na
devizi od strana na
NBRM na devizni ot
pazar**

Deviznite transakcii na NBRM vo posledni ot kvartal na 2005 godina pretstavuvaa dominanten tek na kreirawe likvidnost vo bankarski ot sektor. I meno, relativno visokite prilivi vrz osnova na menuvawoto rabotewe i aktivnoto u-estvo na bankite na devizni ot pazar na stranata na ponudata na segmentot banki-pretprijatija dovedoa do povi soka ponuda od pobaruwaka na devizi na devizni ot pazar. Sledstveno, vo četvrti ot kvartal NBRM vo

¹⁵ Period na održuvawe (ispolnuvawe) na obvrskata za zadolžitelna rezerva na bankite se smeta periodot od 11. den vo tekovni ot mesec do 10. den vo sledni ot mesec.

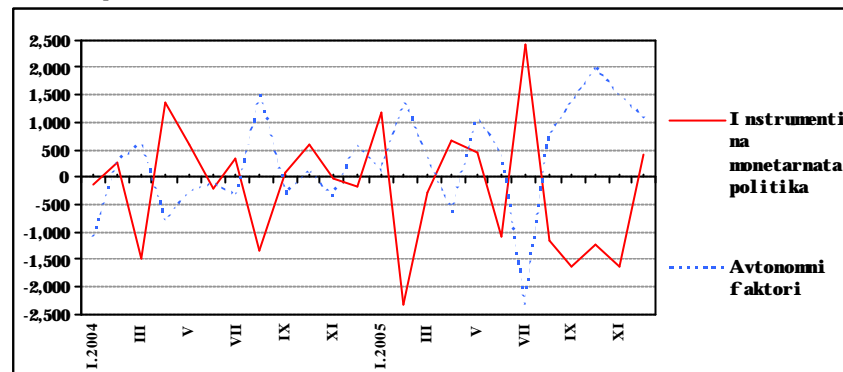
kontinuitet realizira neto-otkup na devizi, { to dovede do krei rawe likvidnost vo bankarski ot sektor.

Vo ~etvrtiot kvartal, denarski te depoziti na dr` avata kaj NBRM pretstavuvaa tek na krei rawe likvidnost

Denarski te depoziti na dr` avata kaj NBRM na krajot na 2005 godi na vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal se poni ski za 27,1%. So toa, tie pretstavuvaa tek na krei rawe likvidnost vo bankarski ot sistem. Kvartal noto namal uvawe na depozitite na dr` avata kaj NBRM e vo soglasnost so redovnata otplata na obvrskata na dr` avata vrz osnova na obvrznicite za staroto devizno { tedewe vo oktovri, kako i zgol emenata buxetska potro{ uva~ka na krajot na godi nata.

Grafikon 14

I nstrumenti za monetarno regulirawe i avtonomni faktori na krei rawe i povlekuvawe na likvidnost*
(mese~ni promeni vo milioni denari)

*Pozi tivna promena-krei rawe na likvidnost; negati vna promena-povlekuvawe na likvidnost.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Aukci ite na blagajni ~ki zapisi na NBRM deluvaa vo nasoka na povlekuvawe likvidnost

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina, aukci ite na blagajni ~ki zapisi na NBRM deluvaa vo nasoka na povlekuvawe likvidnost, vo vkupen iznos od 2.467 milioni denari. Promenite vo nivoto na blagajni ~ki te zapisi vo tekot na kvartal ot glavno bea determinirani od likvidnosta na bankite i promenite vo postavenosta na aukci ite na blagajni ~ki zapisi. Taka, na 26.10.2005 godi na, NBRM premi na od tender na iznosi kon aukci i na bl agajni ~ki zapisi na principot "tender so kamatni stapki" (aukci rawe so kamatni stapki i nivno pazarno formirawe). Pritoa, i pokraj namal uvaweto na prose~nata ponderirana kamatna stapka, bl agajni ~ki te zapisi ja zadr` aa atraktivnosta za investi rawe na vi { okot likvidni sredstva od strana na bankite. Taka, vo oktovri i noemvri ni voto na bl agajni ~ki zapisi na mese~na osnova se zgol emi za 1.239 milioni denari i 1.639 milioni denari, soodvetno, del uvaj i vo pravec na povlekuvawe likvidni sredstva od bankite. Vo dekemvri, aukci ite na bl agajni ~ki zapisi na NBRM pretstavuvaa tek na krei rawe likvidnost (mese~no namal uvawe na ni voto na bl agajni ~ki zapisi za 411 milioni denari). Od aspekt na ro~nosta na bl agajni ~ki te zapisi, NBRM prodol ` i da nudi bl agajni ~ki zapisi so rok na dostasuvawe od dvaeset i osum dena.

Namal en promet na me|ubankarski ot pazar na pari

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na, vo uslovi na visoka likvidnost vo bankarski ot sektor, be{ e zabele` ano zna~ajno namal uvawe na prometot na me|ubankarski ot pazar na pari. Taka, vo analizi rani ot period, prose~ni ot mese~en promet na institucionalizirani ot pazar na pari iznesuva 114,5 milioni denari¹⁶, { to na kvartal na osnova pretstavuva namal uvawe za 4,1

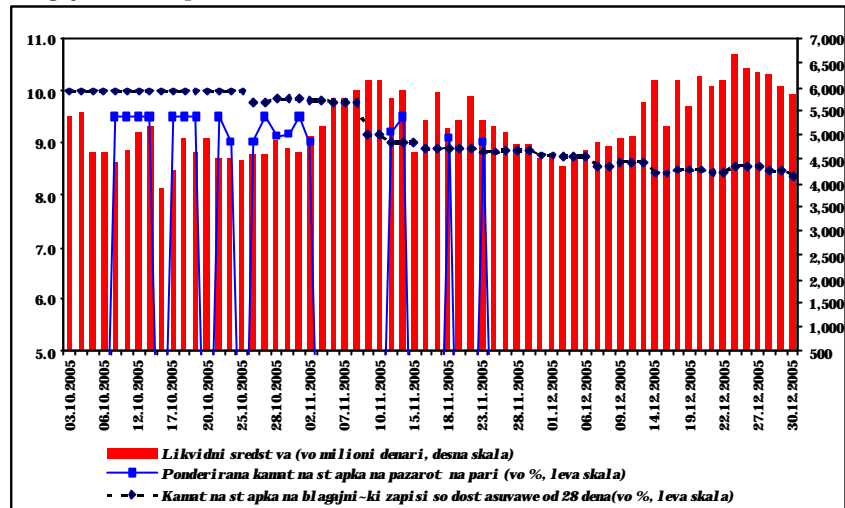
¹⁶ Prose~ni ot promet gi opfa}a transakci ite realizirani vo oktovri i noemvri 2005 godi na.

pati. Pritoa, vo otsustvo na pobaruva~ka na likvidni sredstva vo dekemvri na ovoj pazar voop{ to ne bea realizirani transakcii. Namaluvawe na prometot e registrirano i vo ramki na bilateralnite me|ubankarski trgovawa, pri { to ostvareniot mese~en promet vo ~etvrtiot kvartal vo prosek iznesuva 679,7 milioni denari (kvartal en pad za 1,8 pati). Prose~nata ponderirana kamatna stapka na pazarot na pari (dvata segmenta) se zadr`a na ni voto od prethodni ot kvartal i vo prosek iznesuva 8,9%.

Grafikon 15

Dvi`ewe na kamatnite stapki na pazarot na pari, aukciite na blagajni~ki zapisi i likvidni te sredstva na bankite*

*Vo opredeleni denovi od mesecot na pazarot na pari ne se registrirani transakcii i kamatna stapka.

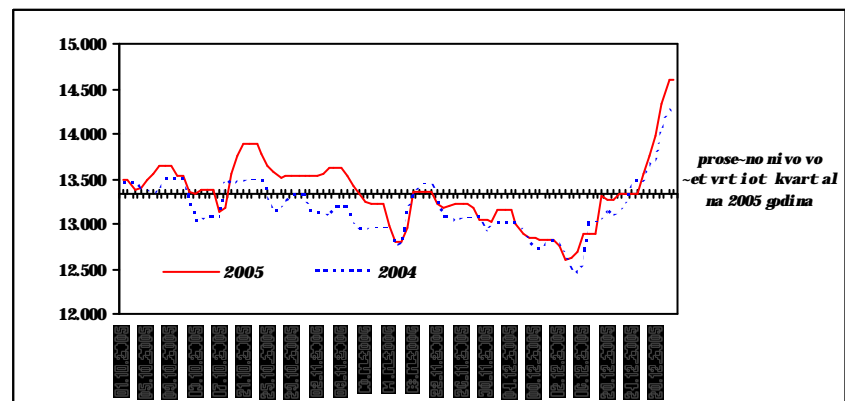
I zvor: NBRM i Pazar na pari i kratkoro~ni hartii od vrednost.

Povisoka pobaruva~ka na gotovi pari

Gotovite pari vo optek na kvartal na osnova se povisoki za 7%, { to se dol`i na voobi~aenite sezonski vlijanija, odnosno povisokata pobaruva~ka na gotovi pari vo periodot pred novogodi{nite i bo`icni praznici. Pritoa, vo tekot na ~etvrtiot kvartal pobaruva~kata na gotovi pari zabele`a divergentni dvi`ewa. Od aspekt na prose~nata dnevna sostojba, najvisoko ni vo e registrirano vo oktombri (13.538 milioni denari), dodeka vo noemvri i dekemvri prose~nato dnevno nivo be{e relativno stabilno (13.277 milioni denari i 13.224 milioni denari, soodvetno).

Grafikon 16

Dnevna dinamika na gotovite pari vo optek (vo milioni denari)

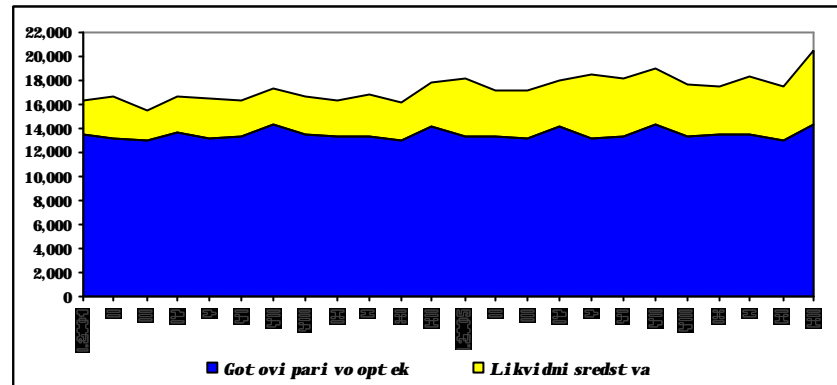

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Primarni te pari se povi soki vo odnos na prethodni ot kvartal

Povisokata likvidnost na bankarski ot sistem i intenziviranata pobaruva~ka na gotovi pari vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina dovedoa do porast na primarni te pari za 16,9% na kvartal na osnova. Na godi { na osnova (dekemvri 2005 godina / dekemvri 2004 godina) primarni te pari se povi soki za 15,2%.

Grafikon 17
Primarni pari
(vo milioni denari, kraj na period)

* Likvidni te sredstva na banki te vku~uvaat smetka na banki te kaj NBRM i gotovi na vo bl agajna na banki te.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

5.

Bankarski sektor¹⁷**5.1. Depoziti kaj banki te**

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina site monetarni agregati zabele`aa kvartalen porast pod vlijanie na sezonski zgolemenata pobaruva~ka na gotovi pari, povi sokoto nivo na transakci ski depoziti, kako i porastot na {tedeweto vo bankarski ot sistem.

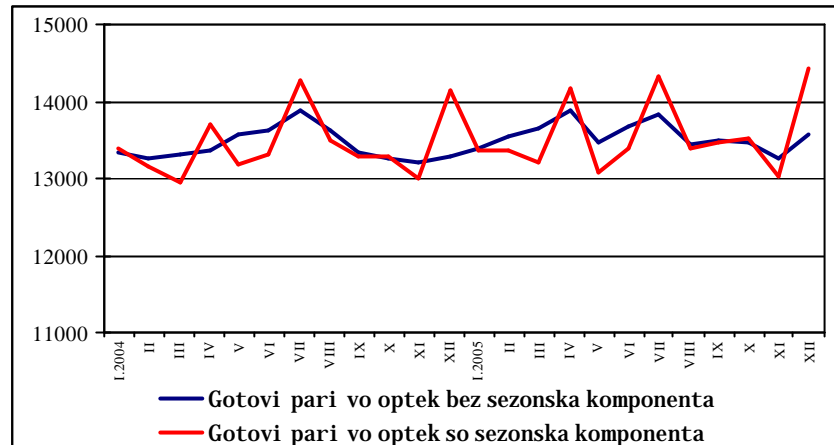
Na krajot na ~etvrti ot kvartal na 2005 godina, nivoto na gotovi te pari vo optek vo odnos na prethodni ot kvartal e povi soko za 7%. Kvartal ni ot porast na gotovi te pari vo optek proi zleguva od voobi ~aenoto sezonsko intenzi vi rawe na pobaruva~kata na gotovi pari vo dekemvri (vi sok mese~en porast od 10,8%), kako rezul tat na zgolemeni te pref erenci na naseleni eto za raspol agawe so gotovi na pred novogodi { ni te i bo` i } ni te prazni ci. Transakci ski te depoziti na kvartal na osnova se povi soki za 5,6%, pri poi ntenzi ven porast na depozitni te pari na naseleni eto (za 18,2%), nasproti korporati vni ot sektor (za 3,2%). Sl edstveno, pari ~nata masa M1 na krajot na ~etvrti ot kvartal, vo odnos na prethodni ot kvartal, se zgolemi za 6,3%. Od aspekt na godi { nata di nami ka (dekemvri 2005 godina / dekemvri 2004 godina), vo uslovi na istovremen porast na gotovite pari vo optek i depozitni te pari (za 2% i 13,3%, soodvetno), stapkata na porast na monetarni ot agregat M1 iznesuva 7,5%.

Kvartalen porast na pari ~nata masa M1

¹⁷ Od maj 2005 godina, podatoci te za depoziti te i krediti te na banki te se bez „Radobank“ a.d. Skopje, na koja na 27.05.2005 godina, NBRM £ ja uki na dozvol ata za osnovawe i rabotewe na banka.

Grafikon 18

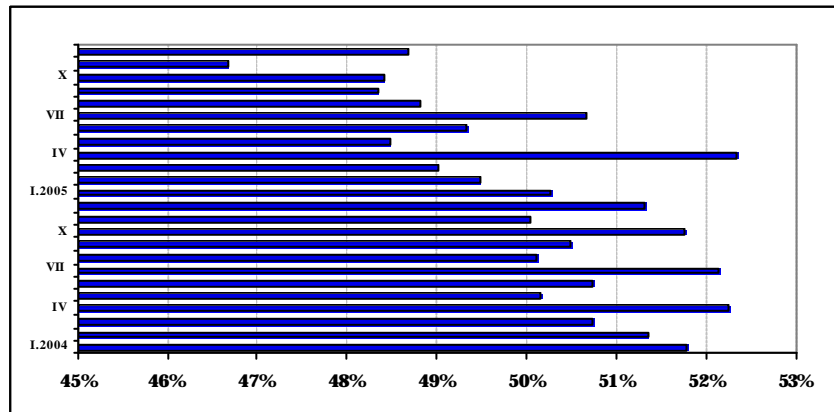
Gotovi pari vo optek so i bez sezonska komponenta
(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Prose~noto u~estvo na gotovite pari vo optek vo monetarni ot agregat M1 vo odnos na prethodni ot kvartal se namali za 1,4 procentni poeni i vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina iznesuva 47,9%. Vo odnos na posledni ot kvartal na 2004 godina prose~noto u~estvo na gotovite pari e ponisko za 3,1 procenten poen, ukauvaj}i na povolni pomestuvawa vo strukturata na pari~nata masa M1. Pointenzivni ot porast na primarnite pari, nasproti porastot na pari~nata masa M1, uslovi zabavuvawe na procesot na monetarna multiplikacija, pri }to monetarni ot multiplikator na pari~nata masa M1 vo dekemvri 2005 godina iznesuva 1,45, nasproti 1,6 vo septemvri 2005 godina i 1,56 vo dekemvri 2004 godina.

Grafikon 19

U~estvo na gotovite pari vo optek vo pari~nata masa M1

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

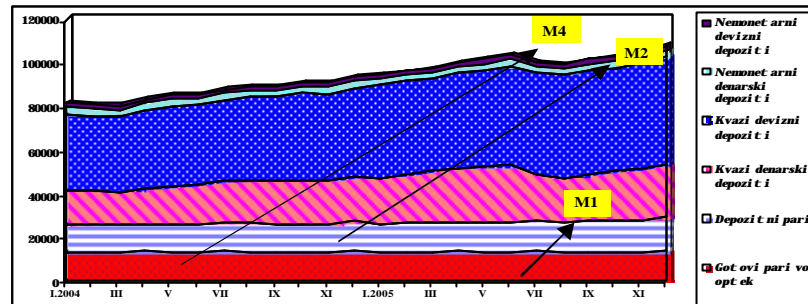
Porastot na pari~nata masa M1 i vkupni ot depozi ten potencijal na bankite vo posledni ot kvartal na 2005 godina uslovi ja pozitivna kvartal na promena kaj po}i roki te monetarni agregati. Pri toa, vo uslovi na zna~itel en porast na kratkoro~ni ot depozi ten potencijal i umereno zgol emuvawe na dolgoro~nata depozi tna baza, monetarnite agregati M2 i M4 na kvartal na osnova se zgol emija za re~isidienti~ni 6,6% i 6,4%, soodvetno. Monetarnite multiplikatori na pari~nata masa M2 i M4 na krajot na ~etvrtiot kvartal iznesuvaa 5,05 i 5,29, soodvetno, sporedeno so 5,54 i 5,81, soodvetno na krajot na prethodni ot kvartal (na krajot na ~etvrtiot kvartal na 2004 godina tie iznesuvaa 5,01 i 5,29, soodvetno). Na godi }na osnova (dekemvri 2005 godina / dekemvri 2004 godina),

**Povisoko ni vo na
po}i roki te monet arni
agregati na kvartal na
osnova**

monetarnite agregati M2 i M4 se povisoki za 16% i 15,1%, soodvetno, odrazuvaj}i go vi soki ot godi { en porast na kratkoro~ni te depozi ti (za 19,9%), pri registri ran pad na dol goro~noto { tedewe za 0,4%.

Grafikon 20
Komponenti na monetarnite agregati
(vo milioni denari)

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

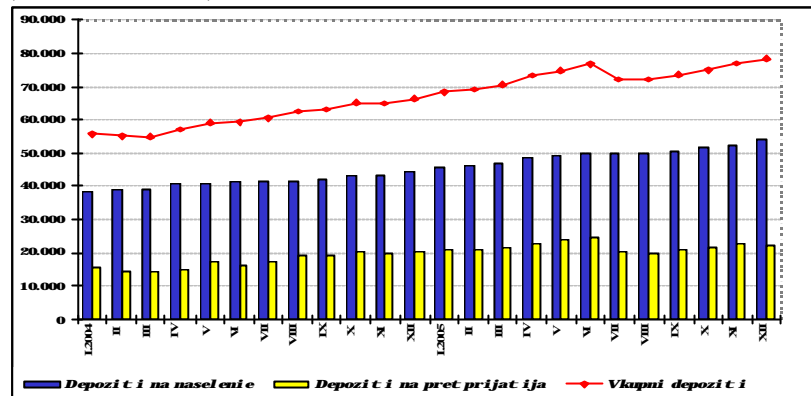
**Vkupni ot depozi ten
potencijal na bankite
povisok na kvartal na
osnova**

Vo tekot na ~etvrtiot kvartal na 2005 godina, vkupnite depozi ti na bankite¹⁸ kontinuirano rastea i na krajot na dekmври 2005 godina, vo odnos na krajot na septemври 2005 godina, se povisoki za 6,5%. Od aspekt na ro~nata struktura, kratkoro~ni te depozi ti se povisoki na kvartal na osnova za 6,7%, pri istovremen porast na denarskite i deviznite depozi ti za 17,5% i 2%, soodvetno. Dolgoro~ni ot depozi ten potencijal na bankite ostvari kvartalen porast od 3,5%, pri registri rani divergentni dvi `ewa vo negovata valutna struktura (porast na devizni te depozi ti za 13,9% i pad na denarskite depozi ti za 2,3%). Od aspekt na valutnata struktura, pointenzi ven kvartalen porast od 14,9% zabele `aa denarskite depozi ti, dodeka devizni te depozi ti se povisoki za 2,4%. Sepak, i ponatamu dominantno u~estvo vo valutnata struktura na vkupni te depozi ti i maat devizni te depozi ti, koe iznesuva, vo prosek, 65,8% vo ~etvrtiot kvartal. Na godi { na osnova, vkupni te depozi ti na pri vatni ot sektor kaj bankite se zgol emi ja za 18,3%, pri istovremen porast na denarskite i deviznite depozi ti (za 15% i 20,2%, soodvetno).

¹⁸ Vkupni te depozi ti na nedr `avniot sektor opfa}aat kratkoro~ni i dolgoro~ni (denarski i devizni) depozi ti na ekonomskite subjekti (bez depozi tni te pari).

Grafikon 21
Dinamika na depozitite
(vo milioni denari)

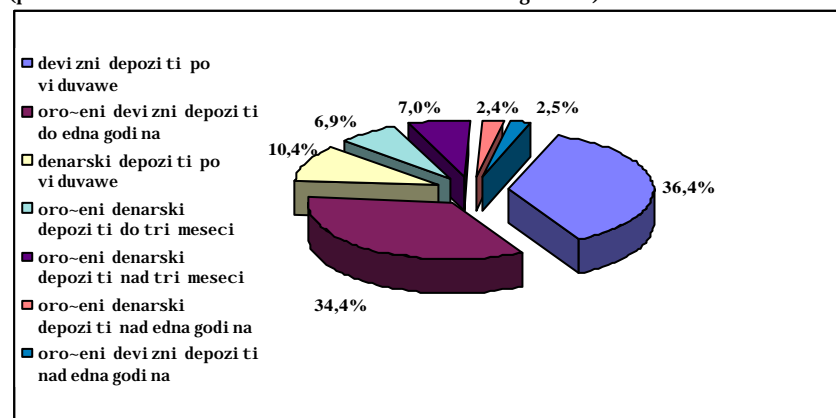

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Kvartalen porast na depozitite na naseleni et o...

Vkupnite depoziti na naseleni eto na krajot na dekemvri 2005 godina vo odnos na prethodni ot kvartal se povi soki za 6,6%, kako rezultat na porastot na kratkoro-nite i dolgoro-nite depoziti vo domař na i stranska valuta. Pritoa, pozitivnata promena na vkupnite depoziti kaj sektorot naseleni e delumno e generirana od dopolnitelnite prilivi na smetkite na naseleni eto od isplatata na obvrskite na dr`avata vrz osnova na obvrzni cata za staroto devizno {tedewe vo oktombri. Analizata na ro-nata struktura poka`uva izrazeni preferenci na naseleni eto za raspolagawe so visokolikvidni sredstva (u-estvoto vo kratkoro-nite depoziti vo vkupnite depoziti na naseleni eto vo ~etvrti ot kvartal vo prosek iznesuva 94,9%), {to se potvrduva so porastot na kratkoro-nite depoziti za 6,4% na kvartal na osnova. Imeno, vo ~etvrti ot kvartal se zgolemija site kategorii na kratkoro-ni depoziti, pri {to najintenzivna kvartalna promena e zabele`ana kaj denarskite depoziti po viduvawe i deviznite depoziti oro~eni do edna godina. Dolgoro-nite depoziti na naseleni eto na kvartal na osnova se povi soki za 10,3%, glavno zaradi porastot na dolgoro-no oro~eni te depoziti vo stranska valuta. Od valuten aspekt, denarskite i deviznite depoziti na naseleni eto se zgolemija za 14,7% i 3,8%, soodvetno. Godi {nata stapka na porast na vkupnite depoziti na naseleni eto vo dekemvri 2005 godina i znesuva 21,7%.

Grafikon 22
Struktura na depozitite na naseleni eto
(prose~no u-estvo vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina)

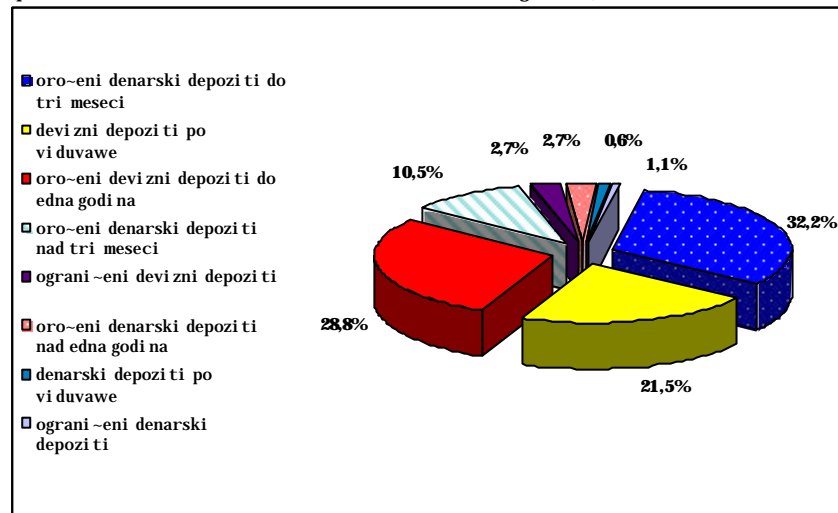
I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

...pri istovremen porast na depozitite na pretprijetajata

Kvartalen porast e zabele`an i kaj depozitite na pretprijetajata, koi na krajot na 2005 godina, vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal, se povisoki za 7,6%. Analizata na ro~nata struktura na depozitite na pretprijetajata uka`uva na dominanten pridonos na kratkoro~nite depoziti (od 89,4%) za porastot na vkupnite depoziti na korporativni ot sektor. I meno, kratkoro~nite depoziti na kvartal na osnova se zgol emija za 7,2%, reflektiraj}i go povisokoto nivo na denarski depoziti do eden i do tri meseci i devizni te depoziti do {est meseci. Dolgoro~nite depoziti na korporativni ot sektor ostvarija kvartalen porast od 14,9%. Od aspekt na valutnata struktura, denarskite depoziti na pretprijetajata zabele`aa porast od 20,5%, pri istovremeno namal uvawe na devizni te depoziti za 2,4% na kvartal na osnova. Na godi { na osnova (dekemvri 2005 godina / dekemvri 2004 godina), vkupni te depoziti na pretprijetajata se povisoki za 11,6%.

Grafikon 23**Struktura na depozitite na pretprijetajata**

(prose~no u~estvo vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

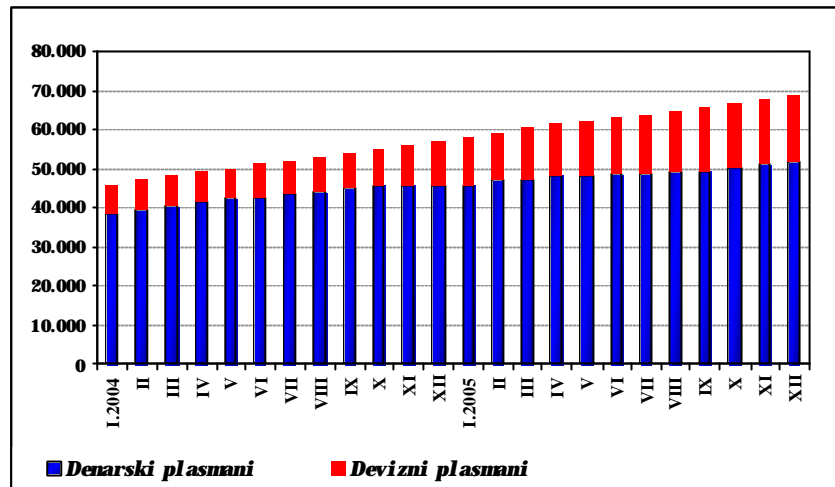
5.2. Plasmani i kamatni stapki na bankite

Vo tekot na ~etvrti ot kvartal na 2005 godina e registri rano natamo{ no intenzivirawe na kreditnata aktivnost na bankite. Taka, vkupni te plasmani na bankite na krajot na dekemvri 2005 godina, vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal, se povisoki za 4,5%. Gl avna determi nanta na intenziviranata kreditna akti vnost e pro{ irenata depozitna baza na bankite. Voedno, dopolnitelen pridonos kon rastot na kreditite (osobeno vo stranska valuta) ima{ e i poaktivnoto koristewe na devizni te sredstva na bankite. I meno, u~estvoto na smetkite kaj stranski banki vo vkupnata aktiva na bankarski ot sektor na kvartal na osnova se namali za okolu 1 procenten poen, { to uka`uva na postepen proces na naso~uvawe na del od pro{ irenata devizna depozitna baza na bankite kon zgolemeno kreditirawe na naseleni eto i pretprijetajata vo zemjata.

Intenzivirana kreditna aktivnost vo ~etvrti ot kvartal

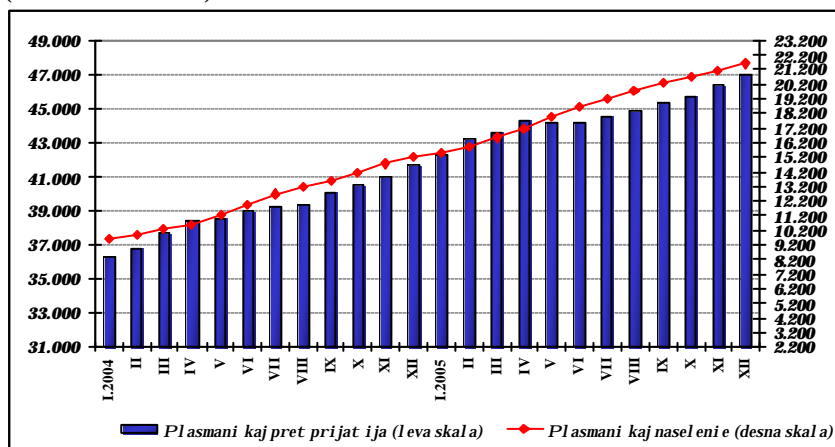
Grafikon 24
Plasmani na bankite po valuta
(vo milioni denari)

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Analizata na valutnata struktura na vkupnite plasmani vo četvrtiot kvartal na godinata pokazuje pozitivna kvartalna promena kaj kreditite vo domača¹⁹ i vo stranska valuta (porast od 3,8% i 6,6%, soodvetno). Pritoa, povisokiot obem na denarski krediti proizleguva od zgolemenoto dolgoročno kreditirawe na naseleniето i kratkoročno kreditirawe na korporativniот sektor. Glaven generator na porastot na deviznite plasmani pretstavuvaat dolgoročni te krediti odobreni na korporativniот sektor. Od aspekt na ročnost, poitenzi ven porast od 5,5% zabeleaa dolgoročni te plasmani, pri istovremeno zgolemuvawe na denarski te i devizni te krediti vo nivni ramki (za 3,3% i 10,3%, soodvetno). Voedno, kratkoročni te krediti na kvartal na osnova se povisoki za 3,2%, pri što nivnoto uestvo vo vkupni te plasmani vo četvrtiot kvartal vo prosek iznesuva 45% (nasproti 45,9% vo prethodniот kvartal). Na godi na osnova (dekemvri 2005 godina / dekemvri 2004 godina) vkupni te plasmani na bankite kaj privatniот sektor se povisoki za 20,5%.

Grafikon 25
Plasmani na bankite po sektori
(vo milioni denari)

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

¹⁹ Vklučeni se i denarski te plasmani so devizna klauzula.

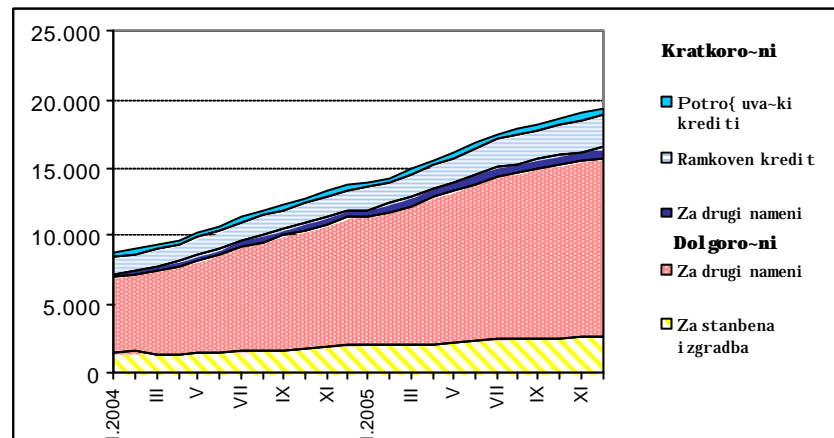
**Zgolemeno kreditirawe
na naseleni eto i
pretpri jat i jat a**

Nabqduvavano po sektori, vkupnite plasmani odobreni na naseleni eto na kvartal na osnova se povi soki za 6,6%. Pri toa, vo tekot na ~etvrtiot kvartal na 2005 godina kaj naseleni eto e registriran zgolemen interes za zadol`uvawe na dolg rok (u-estvoto na dolgoro~nite krediti vo vkupnite krediti na naseleni eto vo ~etvrtiot kvartal vo prosek iznesuva 76%). Sledstveno, dolgoro~nite krediti na naseleni eto ostvarija kvartalen porast od 6,2%, generiran pred sã od povi soki ot iznos na odobreni denarski krediti za stanbena izgradba i za drugi nameni. Kreditite na kratok rok se zgolemija za 8,1%, glavno zaradi porastot na ramkovnite krediti²⁰ za 12% na kvartal na osnova. Od aspekt na valutnata struktura, porast ostvarija i denarskite i deviznite plasmani na naseleni eto za 6,2% i 21,7%, soodvetno, pri {to denarskite plasmani i ponatamu ostanuvaat dominantna kategorija na vkupnite plasmani na naseleni eto so prose~no u-estvo od 96,8% vo ~etvrtiot kvartal. Godi {nata stapka na porast na vkupnite plasmani na naseleni eto vo dekemvri 2005 godi na iznesuva 41,6%.

Grafikon 26

Distribucija na denarskite krediti na naseleni eto po oddelni vidovi krediti

(vo milioni denari)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo posledni ot kvartal na 2005 godi na be{e registrirano intenzi vno kreditirawe na pretpri jat i jat a od strana na bankite preku odobruvawe kratkoro~ni i dolgoro~ni krediti vo doma{na i stranska valuta. Taka, vkupnite plasmani na pretpri jat i jat a na kvartal na osnova se povi soki za 3,6%, pri {to ni vni ot pri dones vo porastot na vkupnite plasmani na bankite iznesuva 55,5%. Od valutnen aspekt, osnovna komponenta na porastot na plasmani te kaj pretpri jat i jat a se deviznite plasmani (so u-estvo od 56,5% vo vkupni ot porast), koi na kvartal na osnova se povi soki za 6%. Pri toa, eden del od ovie sredstva e namenet za pla{awe dostasani obvrski vo stranstvo (u-estvoto na ovie krediti vo vkupnite devizni krediti na pretpri jat i jat a vo dekemvri 2005 godina iznesuva 48,6%, nasproti 46,9% vo septemvri 2005 godina). Za finansirawe na kratkoro~nite likvidnosni potrebi vo ~etvrtiot kvartal, pretpri jat i jat a kori stea sredstva vo doma{na valuta, {to dovede do porast na vkupni te denarski plasmani za 2,4%. Soglasno so vakvite dvi`ewa, kvartalno zgolemuvawe za identi~ni 2,4% e zabele`ano kaj kreditite na kratok rok. Od druga strana, poi ntenzi vni ot porast na dolgoro~nite krediti na pretpri jat i jat a (za 5,1% na kvartal na osnova) pretstavuva vode~ki indikator za

²⁰ Negativni salda po tekovni smetki.

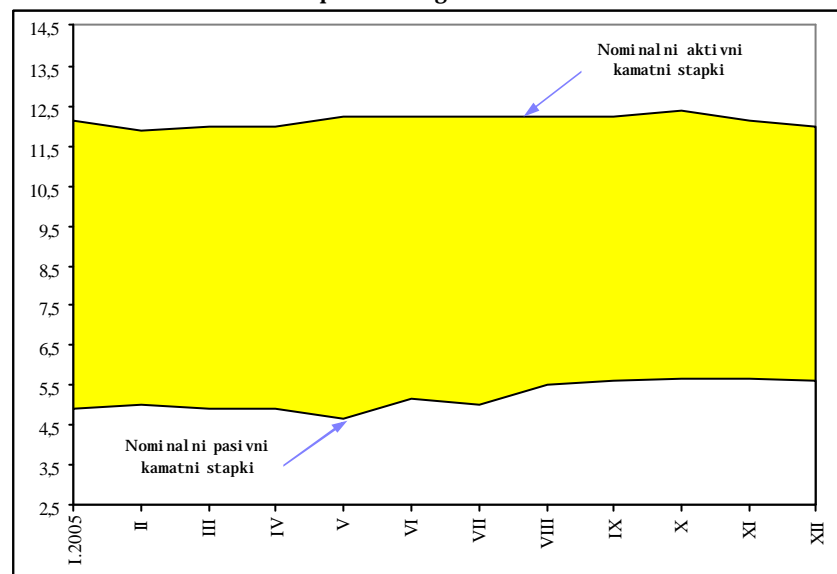
povi soka i investicijska potroš uva~ka. Na godi { na osnova (dekemvri 2005 godi na / dekemvri 2004 godi na), vkupni te plasmani na banki te kaj pretpri jatijata se povi soki za 12,7%.

Nezna-it elni promeni vo kamat nat a polit ika na banki te vo ~et vrt iot kvartal

Vo oktombri 2005 godina NBRM zapo~na da ja primenuva novata Metodologija za presmetuvawe na kamatni te stapki na banki te²¹, pri { to kamatni te stapki od po~etokot na 2005 godi na bea revidirani soglasno so novata metodologija. Pri toa, za sledewe na kamatnata politika na banki te, kako reprezentativni kamatni stapki se izbrani aktivni te i pasivni te kamatni stapki na krediti i depoziti so site ro~nosti i za site sektori. Prose~nata ponderirana aktivna kamatna stapka na denarski te krediti za site rokovi i sektori vo dekemvri 2005 godi na iznesuva 12,1%, nasproti 12,2% vo septemvri 2005 godi na. Prose~nata ponderirana pasivna kamatna stapka na denarski te depoziti za site rokovi i sektori na kvartal na osnova e nepromeneta i vo dekemvri iznesuva 5,6%. Prose~nata ponderirana kamatna stapka na devizni te krediti za site rokovi i sektori vo dekemvri iznesuva 7,8%, { to pretstavuva porast od 0,2 procentni poena na kvartal na osnova. Istovremeno, prose~nata ponderirana kamatna stapka na devizni depoziti za site rokovi i sektori vo odnos na prethodni ot kvartal se zgol emi za 0,1 procenten poeni vo dekemvri i znesuva 1,4%.

Grafikon 27

Ponderirani kamatni stapki i margi ni na banki te*

* Se odnesuvaat na denarski krediti i depoziti za site ro~nosti i sektori, pri { to se vkl u~eni i denarski te krediti i depoziti so val utna kl auzula.

I zvor: Narodna banka na Republ ika Makedoni ja.

Prilog 4

Proekcija na monetarnata politika za 2006 godi na

Vo 2006 godi na monetarnata politika }e bi de naso~ena kon ponatamo{ no odr`uvawe na cenovnata stabilnost i kreirawe povolen ambient za di nami ~eni i odr`liv ekonomski razvoj. NBRM }e prodol`i da primenuva strategija na targetirawe na nominalni ot devizen kurs na denarot vo odnos na evroto. Odr`uvaweto stabil en devizen kurs na denarot vo odnos na evroto, kako posredna monetarna cel, se o~ekuva da pridonese za uspe{no ostvaruvawe na

²¹ „Slu`ben vesnik na RM“ br. 22/2005.

proektirana stopa na inflacija vo 2006 godina od okolu 2%. Postavenosta na monetarnata politika je prodol`i da se bazira vrz aktivna koordinacija so ostanatite segmenti na makroekonomskata politika, pridonesuvaj`i za odr`uvawe na konzistentna makroekonomska ramka.

Proekcijata na monetarnite i na kreditnite agregati za 2006 godina se baziraat vrz proekciite na klucnite indikatori od realniot sektor na ekonomijata - BDP i inflacija, na o`ekuvawata za postavenosta na fiskalnata politika i na proekciite za eksterni ot sektor.

Monetarni ot rast vo 2006 godina se o`ekuwa da bide determiniran od nekolku faktori: a) zgolemuwawe na raspolo`livi ot dohod na ekonomskite subjekti; b) odr`uvawe na postojnata sklonost kon {tedewe; i v) natamo{ no zajaknuwawe na doverbata vo bankarski ot sistem. Sledstveno, vo 2006 godina se o`ekuwa porast na pari`nata masa M4 - privati sektor od 18,5%, pri istovremen porast na denarskite i deviznite depoziti na privati ot sektor.

Za 2006 godina, kako kontinuitet na pozitivnite dvi`ewa od 2005 godina, e proektirano aktivno koristewe na deviznite sredstva na bankite i intenzivirawe na kreditnata aktivnost vo zemjata. Imeno, proekcijata pretpostavuva zgolemeno koristewe na deviznite sredstva na bankite deponirani vo stranski banki za kreditirawe na privati ot sektor vo zemjata. Vrz osnova na vaka proektirani te varijabli, vo 2006 godina se o`ekuwa godi{ na stopka na porast na vkupnite krediti od 19,6%.

Pri poslednata misija na MMF vo fevruari 2006 godina e napravena revizija na makroekonomskite proekcii za 2006 godina, pri {to vo ramki na monetarnata proekcija se o`ekuwa godi{ en porast na primarnite pari od 21% i voedno povisoki stapki na porast vo odnos na inicijalnata proekcija kaj naj{i rokata pari`na masa M4 i vkupnite plasmani na bankite kaj privati ot sektor od okolu 20% i 23%, soodvetno. Revidiranata monetarna proekcija treba da obezbedi preduslovi za ostvaruvawe na proektirani ot real en rast na BDP vo 2006 godina od 4%.

6.

Finansiski pazari

6.1. Berza

Vkupni ot berzanski promet (vkluvaj`i blok-transakcii i dr`aven segment) ostvaren na Makedonskata berza a.d. Skopje vo `etvrti ot kvartal na 2005 godina iznesuva 2.655,7 milioni denari. Pritoa, blok-transakciite, realizirani na oficijalni ot i neoficijalni ot pazaren segment na berzata, so`inuvaat 16,3% od vkupni ot berzanski promet. So klasi`no trguwawe (bez blok-transakcii) e ostvaren vkupen promet od 2.209 milioni denari, pri {to prose`ni ot dneven berzanski promet iznesuva 44,5 milioni denari, a vo prosek se realizirani 187 transakcii dnevno. Pritoa, prometot realiziran na oficijalni ot pazaren segment pretstavuva 89,4% od vkupni ot berzanski promet, 10,1% od vkupnoto berzansko trguwawe²² se realizirani na neoficijalni ot pazar, dodeka

²² Na neoficijalni ot pazar nema{e trguwawe so konvertibilni sertifikati izdadeni od dr`avata za obes{tetuvawe na {teda`ite od propadnatite {tedilnici.

sklu~enite transakciite so akcii i udeli vo sopstvenost na dr` avata so~i nuvaat 0,5% od vkupni ot berzanski promet.

**Porast na vkupni ot
berzanski promet vo
~et vrtiot kvartal na
2005 gdi na...**

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina, sporedeno so prethodni ot kvartal, vkupni ot berzanski promet bele` i porast od 74,4%. I pokraj namalenata aktivnost na dr` avni ot pazaren segment, zna~i tel no povi sok promet vo odnos na prethodni ot kvartal be{ e ostvaren pri klasi ~no trgovawe so akcii i obvrznic i, kako i vo ramki na sklu~enite blok-transakcii. I meno, najavata za uki nuvawe na dano~noto osloboduvawe na kapitalnata dobi vka²³ ostvarena od hartii od vrednost od 1 januari 2006 godina, dovede do zna~itelno povi soka ponuda nad pobaruva~ka na akcii te na najprof i tabil ni te kompanii (osobeno vo dekemvri). Vakvata masovna proda` ba na akcii te na doma{ nite investitori za da gi iskoristat starite povol nosti ja i skori stija stranski te investit ori²⁴, koi vo dekemvri 2005 godi na u~estvuva vo vkupni ot promet real i zi ran na Berzata so 42,77% na stranata na kupuvawata i 11,25% na stranata na proda` bite²⁵. Na krajot na 2005 godi na, sporedeno so sostojbata na krajot na septemvri, i stata godi na e regi stri rano malo zgol emuvawe na u~estvoto na stranski i nvestit ori vo vkupni ot kapital na si te kotirani kompanii na of i cijalni ot pazar na Berzata i vo vkupnata nominal na vrednost na kotirani te obvrznic i²⁶ (13,82% so sostojba na 31.12.2005 godina, nasproti 13,05% na krajot na septemvri 2005 godi na). Pri toa, 11,36% se vo sopstvenost na stranski pravni lica, a ostanati te 2,47% se poseduvani od stranski fizi ~ki lica.

Na krajot na 2005 godi na na of i cijalni ot pazaren segment na Berzata kotiraa pedeset i sedum akcionerski dru{ tva, { to e nepromenet broj vo odnos na krajot na tretiot kvartal na 2005 godi na.

²³ Kapitalna dobi vka od hartii od vrednost e prihod { to go ostvaruva dano~niot obvrznik kako pozitivna razlika od proda` bata na hartii od vrednost, pome|u ni vnata proda` na i kupovna cena. Kapitalnata dobi vka do krajot na 2005 godi na be{ e oslobodena od odano~uvawe so cel pottiknuvawe na razvojot na pazarot na hartii od vrednost vo Republika Makedonija. Od 1 januari 2006 godi na kapitalnata dobi vka }e se odano~uva po stapka od 15%, a dano~noto olesnuvawe }e iznesuva samo 25% od presmetani ot danok. Voedno, od 2006 godina se namaluva dano~nata beneficija na danokot na dobi vka na kotirani te kompanii - od 50% (od momentot na kotacija vo narednite tri godi ni), na samo 30% osloboduvawe vo prvata godi na i 15% vo vtorata godi na od momentot na kotacija.

²⁴ Na pravni te lica im se namal uva presmetani ot danok na dobi vka srazmerno na u~estvoto na stranski ot kapital, pod uslov u~estvoto na stranski ot kapital da iznesuva najmal ku 20% od vkupni ot vlo` en postojan kapital na dano~ni ot obvrznik. Pod vlo` eni sredstva se smeta i otkupot na akcii od strana na stranskoto lice. Osloboduvaweto od danokot va` i za period od prvite tri godi ni.

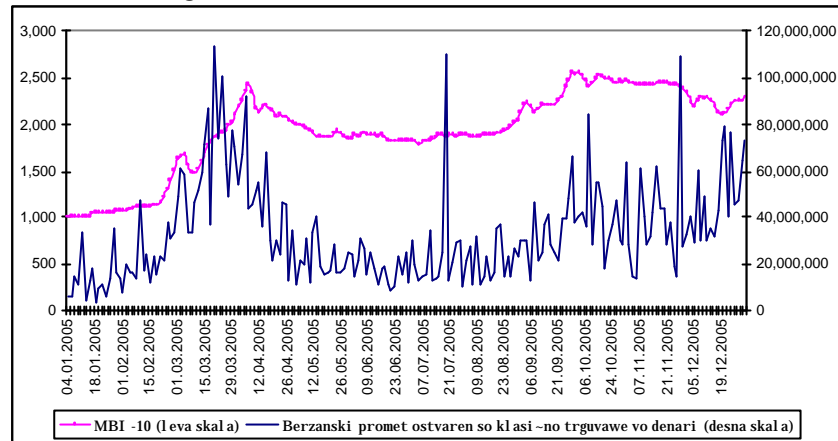
²⁵ Spored podatoci dobi eni od Central ni ot depozi tar na hartii od vrednost.

²⁶ Spored podatoci dobi eni od Central ni ot depozi tar na hartii od vrednost.

Graf i kon 28

Makedonski berzanski indeks (MBI -10) i berzanski promet ostvaren so klasi ~no trgovawe

I zvor: Makedonska berza a.d. Skopje.

...i namaluvawe na vrednosta na berzanski ot indeks

Vo tekot na ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na, i ako so kratki periodi na stagnacija i rast, Makedonski ot berzanski indeks MBI -10²⁷ generalno bele`e{ e namaluvawe na vrednosta, po godi{ ni ot maksimum postignat na 29.09.2005 godi na. Taka, berzanski ot indeks na krajot na 2005 godi na iznesuva{ e 2.292,04 nasproti 2.577,15 na krajot od tretiot kvartal na 2005 godina, { to odrazuva prose~no namaluvawe na ceni te na desette naj~esto trgovani obi ~ni akcii na Berzata od 11,06%. Vo soglasnost so vakviot trend, pazarnata kapitalizacija na desette najlikvidni kompanii kotirani na of icijalni ot pazaren segment vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na iznesuva 22.120,1 mi li on denari, nasproti 24.846,9 mi li oni denari na krajot na prethodni ot kvartal.

6.2. Pazar na dr` avni hartii od vrednost

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na, na of icijalni ot pazar na Berzata bea trgovani **dr` avni obvrznici** vo vrednost od 630,7 mi li oni denari, { to e za 72,2% pove}e vo odnos na trgovani ot iznos vo prethodni ot kvartal. Najgolem del od prometot otpa|a na obvrznici te za denacionalizacija (~etvrta emisija)²⁸. Voedno, vo tekot na kvartal ot, dr` avni te obvrznici se trgovaa po cena od 66,1-84,6%²⁹ od nominalnata vrednost.

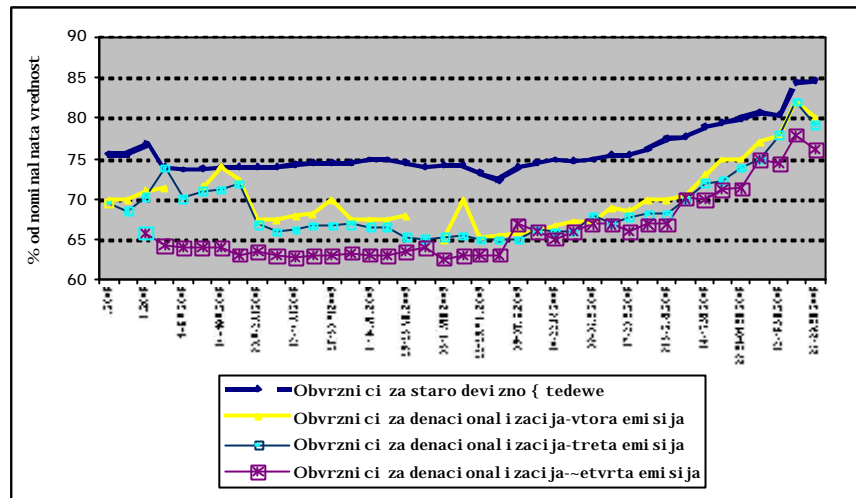
²⁷ Cenoven indeks ponderiran so pazarnata kapitalizacija, konstruiran vrz osnova na obi ~ni te akcii na deset kotirani dru{ tva na of icijalni ot pazar.

²⁸ Pri nosot do dostasuvawe na Obvrznici te za denacionalizacija od ~etvrtata emisija, na krajot na 2005 godi na iznesuva 7,32%, presmetano spored poslednata prose~na cena na trgovawe na obvrznici te.

²⁹ Intervalot e utvrden soglasno so poslednata prose~na nedelna cena na trgovawe na obvrznici te vo ramki na analizi rani ot kvartal.

Grafikon 29
Dvite na cenite na dravne obveznici

I zvor: Makedonska berza a.d. Skopje.

Na 24.11. 2005 godi na, Mi ni sterstvoto za f i nansi i ja izdade prvata doma{ na Kontinuirana obveznica³⁰. Dve godi { nata dr ` avna obveznica, kako nov standarden dol ` ni ~ki instrument, predi zvi ka golemo interesirawe na primarni ot pazar, na { to poso ~vvaat i rezultati te od prvata aukcija. I meno, be { e ponuden iznos od 100 milioni denari, pobaruva ~kata na obveznicata ja nadmi na ponudata za 2,43 pati, a be { e realiziran cel i ot ponuden iznos. Od 12.12.2005 godi na, Kontinuiranata obveznica koti ra na of i cijalni ot pazar na Berzata.

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na, na pri marni ot pazar na dr ` avni hartii od vrednost, vo sklad so odnapred utvrdeni ot kalendar za emisija na dr ` avni hartii od vrednost³¹, bea odr ` ani { est aukcii na trimese ~ni dr ` avni zapisi. Pri toa, vkupnata ponuda na dr ` avni zapisi so rok na dostasuvawe od tri meseci iznesuva { e 2.450,0 milioni denari, pobaruvani ot iznos 5.282,0 milioni denari, a vkupnata realizacija 2.450,0 milioni denari. Na aukcii te odr ` ani vo tekot na ~etvrti ot kvartal, prose ~nata ponderirana kamatna stapka na dr ` avni te zapisi so rok na dostasuvawe od tri meseci iznesuva { e 9,0%, nasproti 10,40% vo prethodni ot kvartal.

Vo ramki na kvartal ot, vo sekoj od meseci te, pobaruva ~kata zna ~itel no ja nadmi nuva { e ponudata na trimese ~ni dr ` avni zapisi. Taka, realizirani ot iznos, kako procent od vkupnata pobaruva ~ka, se dvi ` i od 35,4% vo noemvri do 57,8% od pobaruvani ot iznos na trimese ~ni dr ` avni zapisi vo dekemvri. Najvisoka prose ~na ponderirana kamatna stapka be { e realizirana vo oktombri (9,80%), pri { to bea prodadeni trimese ~ni dr ` avni zapisi vo vrednost od 1.000,01 milion denari. Vo sledni te dva meseca kamatnata stapka postojano se namaluva { e, soglasno so dvi ` eweto na kamatni te stapki na aukcii te na bl agajni ~ki zapisi.

³⁰ Kontinuiranata dr ` avna obveznica br.1 e izdadena vo dematerijalizirana forma, vo denari, i e neograni ~eno prenosлива. Kamatnata stapka ponudena na odr ` anata aukcija iznesuva 10% godi { no, a kuponot se isplatuva edna { godi { no vo period od dve godini. Nominalnata vrednost na obveznicata dostasuva za isplata na 28.11.2007 godi na.

³¹ Kalendarot na odr ` uvawe na aukcii te na dr ` avni hartii od vrednost se objavuva odnapred za peri od od { est meseci, pri { to precizni ot iznos za sekoja aukcija se objavuva ~etiri dena pred odr ` uvawe na aukcijata.

Tabela 6
Ponuda, pobaruva~ka i kamatna stapka na dr`avni zapisi *

Trimese~ni dr`avni zapisi		Ponuda	Pobaruva~ka	Realizacija	Prose~na ponderirana kamatna stapka
(vo denari)					
X.2005		1.000.000.000	1.955.490.000	1.000.010.000	9.80
XI.2005		750.000.000	2.115.970.000	750.020.000	8.85
XII.2005		700.000.000	1.210.560.000	700.010.000	8.03
Vkupno za kvartalot:		2.450.000.000	5.282.020.000	2.450.040.000	9.00
I estnese~ni dr`avni zapisi		Ponuda	Pobaruva~ka	Realizacija	Prose~na ponderirana kamatna stapka
(vo denari)					
X.2005		160.000.000	416.140.000	160.000.000	10.08
XI.2005		100.000.000	319.550.000	100.000.000	9.92
XII.2005		200.000.000	476.960.000	200.000.000	8.81
Vkupno za kvartalot:		460.000.000	1.212.650.000	460.000.000	9.49
Ednospdli{ ni dr`avni zapisi		Ponuda	Pobaruva~ka	Realizacija	Prose~na ponderirana kamatna stapka
(vo denari)					
XII.2005		200.000.000	213.020.000	200.000.000	9.59
Vkupno za kvartalot:		200.000.000	213.020.000	200.000.000	9.59

I zvor: Mini sterstvo za f i nansi i na Republ i ka Makedonija.

Vo tekot na ~etvrtiot kvartal se odr`aa tri aukcii na dr`avni zapisi so rok na dostasuvawe od { est meseci. Vkupnata ponuda iznesuva{ e 460 milioni denari, koja be{ e celosno realizirana, nasproti pobaruvani ot iznos od 1.212,7 milioni denari. Analizirano po meseci, na sekoja od odr`anite aukcii pobaruva~kata ja nadmi nuva{ e ponudata. Pritoa, prose~nata ponderirana kamatna stapka na { estmese~nite dr`avni zapisi na aukcii te odr`ani vo tekot na kvartal ot dostigna 9,49% i e za 1,39 procentni poeni poni ska vo odnos na prethodni ot kvartal.

Vo tekot na ~etvrtiot kvartal na 2005 godina be{ e odr`ana edna aukcija na dr`avni zapisi so rok na dostasuvawe od dvanaeset meseci. Ponudeni ot i pobaruvani ot iznos bea relativno uramnote`eni i iznesuvaa 200 milioni denari i 213 milioni denari, soodvetno. Pritoa, prose~nata ponderirana kamatna stapka na odr`anata aukcija iznesuva{ e 9,59%.

Vo tekot na ~etvrtiot kvartal na 2005 godina, na pazarot preku { alter³² bea sklu~eni kupoproda`ni transakcii so hartii od vrednost vo iznos od 6 milioni denari, { to pretstavuva mal obem na trgovawe i pokraj ni vnata neograni ~ena prenosli vost. Analizirano

³² Pazarot preku { alter of i cijalno zapo~na so rabota na 25.04.2005 godina, a prvata transakcija e sklu~ena na 18.05.2005 godina. Pritoa, na pazarot preku { alter se sklu~uvaat kupoproda`ni transakcii so hartii od vrednost nadvor od Berzata i Pazarot na pari i kratkoro~ni hartii od vrednost. Na pazarot se trguva so site kratkoro~ni hartii od vrednost izdadeni od Republika Makedonija. Od negovi ot of i cijalen po~etok do sega ne se sklu~eni transakcii so blagajni ~ki zapisi na NBRM.

spored poslednata trgovana cena postignata na pazarot preko { al ter, dr` avni te zapisi se trgovaa vo raspon od 99,20% do 99,86% od ni vnata nomi nal na vrednost.

7.

Bilans na pla}awa

Povolni te dvi`ewa vo nadvore{ ni ot sektor prodol`ija i vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina, prido nesuvaj}i za ostvaruvawe namalen def icit vo tekovnaa smetka od bilansot na pla}awa (na godi { na osnova) i porast na bruto devizni te rezervi. Vo uslovi na povi soka ponuda od pobaruva~ka na devizi, a so cel odr` uvawe stabi lno ni vo na devizni ot kurs na denarot vo odnos na evroto, vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na NBRM ostvari zna~aen neto-otkup na devizi na devizni ot pazar. Vo dekemvri 2005 godi na uspe{ no e realizirana emisijata na prvite evroobrnici na Republi ka Makedoni ja pri { to sredstvata se nameneti za cel osna otplata na dol got kon Londonski ot kl ub na kredi tori.

A) Tekovna smet ka

Vo posledni ot kvart al na 2005 godi na, godi { en pad na def icit ot vo t ekovnaa smet ka od bilansot na pla}awa od 76%

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina e ostvaren namalen def icit vo tekovnaa smetka od bilansot na pla}awa na godi { na osnova, vo uslovi na povi soki prilivi na privatni transferi i povolni dvi`ewa vo razmenata na stoki i kaj dohodot. Pod vli jani e na sezonski faktori (zgo lemen uvoz na stoki za { i roka potro{ uva~ka pred novogodi { nite praznici, a so toa i zgo lemen def icit vo razmenata na stoki), ~etvrti ot kvartal voobi ~aeno se karakterizira so def icit vo tekovnaa smetka od bilansot na pla}awa. Taka, vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina e ostvaren def icit od 24 milioni evra, koj e pomal za 13,8 milioni evra i 75,8 milioni evra vo odnos na isti ot period od 2003 i 2004 godina, soodvetno.

Tabela 7
Tekovna smetka od bi l ansot na pl a}awa /1
(vo mi li oni evra)

	2004				2005				2004	2005	2005-2004		2005/2004	
	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Vkupno	Vkupno	Kv.4	Vkupno	Kv.4	Vkupno
Stoki, neto (f.o.b.)	-180,4	-264,9	-192,9	-255,9	-145,5	-272,0	-188,4	-247,4	-894,0	-853,4	8,4	40,5	-3,3	-4,5
Uslugi, neto	-26,7	-11,6	0,4	-5,6	-2,9	-13,1	9,4	-20,7	-43,4	-27,2	-15,1	16,2	271,8	-37,3
Dohod, neto	0,9	-30,7	-9,7	6,3	0,5	-16,3	-36,8	8,2	-33,2	-44,4	1,9	-11,2	30,2	33,6
Tekovni transferi, neto	120,5	162,7	198,4	155,3	131,9	214,6	280,7	236,0	637,0	863,2	80,6	226,2	51,9	35,5
Tekovna smetka	-85,6	-144,5	-3,7	-99,8	-15,9	-86,8	64,8	-24,0	-333,6	-61,8	75,8	271,8	-76,0	-81,5

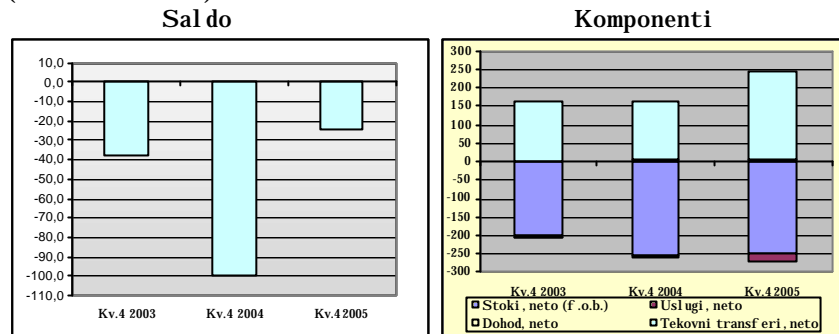
1/ Prethodni podatoci.

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Od aspekt na komponenti te na tekovnaa smetka, najgol em pri dones za namal uvaweto na negati vnoto sal do vo tekovnaa smetka vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na i maat povi soki te neto-privi i od privatni transferi (za 92 milioni evra) i namaleni ot def icit vo stokovnaa razmena (za 8,4 milioni evra). Kategorijata „dohod“ zabele` a mal a promena, dodeka def i ci tot kaj uslugi te e zgo lemen za 15,1 mi li on evra.

Grafikon 30
Saldo i komponenti na tekovната сметka
(vo milioni evra)

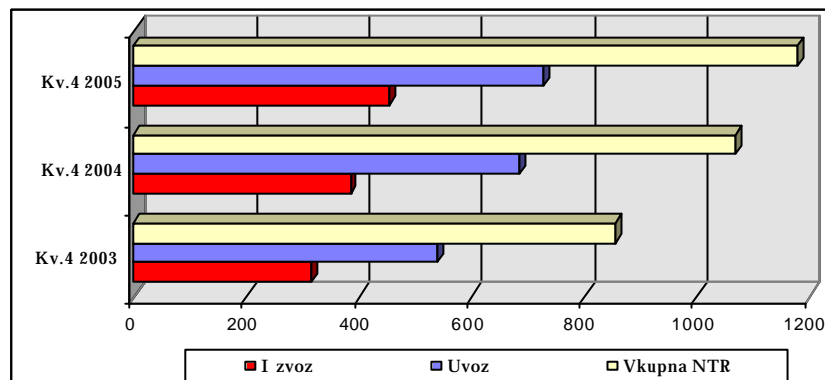

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Godi{ en porast na vkupna a st okovna razmena vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina od 10,4% ...

Vo uslovi na porast na izvozot i uvozot na stoki, *vkupna a st okovna razmena* na Republika Makedonija so stranstvo vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina go dostigna najvisokot iznos dosega od 1.180,8 milioni evra³³, { to pretstavuva porast od 10,4%, sporedeno so isti ot peri od od prethodnata godina.

Grafikon 31
Dinamika na nadvore{ notrgovskata razmena na Republika Makedonija
(vo milioni evra)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

...vo uslovi na godi{ en porast na izvozot na stoki od 17,8% ...

I zvozot na stoki vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina dostigna 452,8 milioni evra, { to pretstavuva porast od 17,8% vo odnos na isti ot period od 2004 godina. Analizata od aspekt na pova`nite grupi proizvodi poka`uva deka najgolem pridones za porastot na izvozot vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina ima zgolemeni ot izvoz na naf teni derivati, proizvodi za hrana, obleka i tekstil, metalni rudi i na tutun (vkupen pridones od 78,8%). Zna~itelni ot godi{ en porast na izvozot na naf teni derivati vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina za 84,7%, glavno e determi ni ran od porastot na cenata na naf teni te derivati od 50,6% na godi{ na osnova. Istovremeno, porast e ostvaren i kaj izvezene te kol i ~ini na naf teni derivati od 23,4% na godi{ na osnova. Vakvata dinamika determi ni ra zgolemeno u~estvo na naf teni te derivati vo vkupni ot izvoz za 3,3 procentni poeni, koe vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina iznesuva 9,1%.

³³ Prethodni podatoci na Dr`avni ot zavod za statistika na Republika Makedonija, a presmetki te vo evra se izvr{ eni vo NBRM. I zvozot na stoki e pri ka` an na f.o.b. osnova, dodeka uvozot na stoki e pri ka` an na c.i.f. osnova.

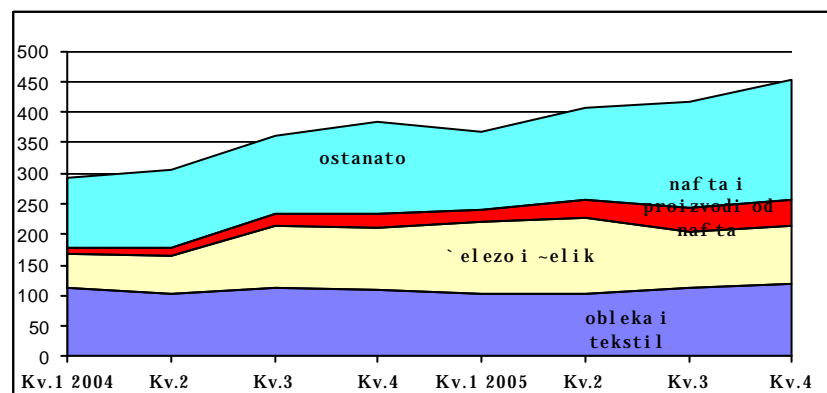
Tabela 8
I zvoz po grupi proizvodi spored SMTK/³⁴

grupi proizvodi	promena vo		
	Kv.4 2004	Kv.4 2005	apsoluten iznos
	vo milioni evra		
Vkupan izvoz na stoki	384,5	452,8	68,3
Proizvodi za hrana	29,0	41,0	12,1
od koi: ovo{ je i zelen-uk	16,7	22,3	5,7
Tutun i prerabotki	23,0	27,3	4,3
Metalna ruda i otpadoci	2,5	11,2	8,7
Obleka i tekstil	110,7	120,6	9,9
Naf ta i proizvodi od naf ta	22,3	41,2	18,9
	u-estvo vo vkupan izvoz	pri dones vo vkupan	
	(vo %)	porast (vo %)	
Proizvodi za hrana	7,5	9,1	17,7
Tutun i prerabotki	6,0	6,0	6,3
Metalna ruda i otpadoci	0,7	2,5	12,7
Obleka i tekstil	28,8	26,6	14,4
Naf ta i proizvodi od naf ta	5,8	9,1	27,7
Vkupno	48,8	53,3	78,8

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Od ostanatite zna~ajni izvozni proizvodi, vo posledniot kvartal na 2005 godina e ostvaren zgolemen izvoz na obleka i tekstil od 8,9%. Vakvata dinamika na izvozot na obleka i tekstil potvrduva deka zgolemenata konkurencija od Ki na, pri plasmanot na tekstil na stranski te pazari, ima { e negativan efekt vrz izvozot na ovi e proizvodi od Republika Makedonija samo vo prvi ot kvartal na 2005 godina (na godi { na osnova pad od 8,4%), dodeka vo ostanate kvartali na godinata e registriran porast (godi { en porast vo vtorigo i tretio kvartal od 2,0% i 2,2%, soodvetno). Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina e registriran zgolemen izvoz na metalna ruda (bakarni rudi i koncentracii) za 3,4 pati vo odnos na isti ot period od 2004 godina, { to se dol`i na intenziviranata aktivnost na eden pozna~aen rudarski kapacitet po negovoto restartiranje vo po~etokot na vtorata polovina na 2005 godina. Taka, vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina e ostvaren izvoz na bakarni rudi i koncentracii vo iznos od 6,8 milioni evra (nasproti 0,7 milioni evra vo prvata polovina na 2005 godina i 2 miliona evra vo tretio kvartal na 2005 godina).

Grafikon 32
Dinamika na izvozot po grupi proizvodi
(vo milioni evra)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

³⁴ Standardnata me|unarodna trgovska klasifikacija

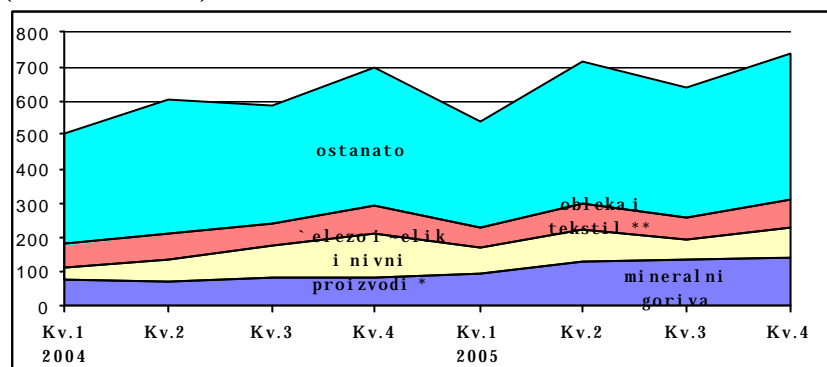
Od druga strana, vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina izvozot na `elezo i ~elik i nivni proizvodi, kako zna-ajna izvozna kategorija, iznesuva 101,4 milioni evra i zabele`a pad na godi{ na osnova od 6,5%. Vakovata dinamika e determinirana od namalenata proizvodstvena i izvozna aktivnost na eden zna-aen metalurgijski kapacitet vo uslovi na nepovolna konjunktura na svetski te ceni.

...i porast na uvozot na stoki od 6,2%

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina uvozot na stoki iznesuva 728 milioni evra i zabele`a godi{ en porast od 6,2%, glavno reflektiraj}i ja uvoznata zavisnost na makedonskata ekonomija, porastot na cenata na surovata nafta i nafteni te derivati na svetski te pazari i efektot od namaleni te carinski stapki od po~etokot na godinata.³⁵

Grafikon 33

Dimenika na uvozot po grupi proizvodi
(vo milioni evra)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Uvozot na energija vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina ostvari porast na godi{ na osnova od 75,2%, so { to negovoto u~estvo vo vkupni ot uvoz na stoki se zgol emi za 7 procentni poeni i dostigna 17,4%. Vo ramki na oddelni te vidovi energensi, najvisok porast e zabele`an kaj uvozot na surova nafta (za 84,3% na godi{ na osnova). Porastot na uvozot na surova nafta pretstavuva kombini ran efekt od zgolemeni uvezeni koli~ini na nafta i povisoka cena. Taka, koli~ini te na uvezinata surova nafta i fakti~kata uvozna cena na ovoj energens vo odnos na ~etvrtiot kvartal na 2004 godina zabele`aa porast od 32% i 39,6%, soodvetno. Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina, realizirani ot uvoz na nafteni derivati ostvari porast od 19,6%, koj vo uslovi na namaleni uvezeni koli~ini, vo cel ost pretstavuva cenoven efekt.

³⁵ Soglasno so za~lenuvaweto na Republika Makedonija vo STO, od 1 januari 2005 godina se namalija carinite na oddelni proizvodi, pri { to prose~nata carinska stapka se namali od 11,09% vo 2004 godina na 10,05% vo 2005 godina.

Tabela 9
Uvoz na naf ta, naf teni derivati i elektri ~na energija

	2004	2005	Kv.4 2005/Kv.4 2004	Kv.4 2005/Kv.4 2004
	Kv.4	Kv.4	promena vo apsoluten iznos vo milioni evra	stapki na promena vo (%)
1.Uvoz na stoki na Republ i ka Makedonija	685,4	728,0	42,6	6,2
2.Uvoz na energensi	82,0	143,7	61,7	75,2
Naf ta i naf teni derivati	69,0	118,2	49,2	71,4
surova naf ta (vo ni l. evra)	55,2	101,8	46,5	84,3
<i>koli ~ina vo t oni</i>	205.854,7	271.816,9	65962,2	32,0
<i>f akt i ~ka cena za 1 kg.</i>	0,27	0,37	0,11	39,6
masla dobi eni od naf ta (vo ni l. evra)	13,7	16,4	2,7	19,6
<i>koli ~ina vo t oni</i>	35.916,6	31.258,2	-4658,4	-13,0
<i>f akt i ~ka cena za 1 kg.</i>	0,38	0,53	0,14	37,4
elektri ~na energija (vo ni l. evra)	1,9	8,4	6,5	335,9
<i>koli ~ina vo MWh</i>	61,388	226.593	165,2	269,1
<i>f akt i ~ka cena za 1 kg.</i>	31,34	37,02	5,7	18,1
3. U~estvo vo vkupni ot uvoz RM (vo%)	10,3	17,4		
Naf ta i naf teni derivati	10,1	16,2		
surova naf ta	8,1	14,0		
masla dobi eni od naf ta	2,0	2,3		
Elektri ~na energija	0,3	1,2		

I zvor: Dr `aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na, real izi rani ot uvoz na elektri ~na enegri ja se zgol emi za 3,4 pati vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godi na. Porastot na uvozot na elektri ~na energija, vo usl ovi na mal porast na f akt i ~ka cena vo odnos na isti ot peri od od 2004 godi na, pred s` se dol ` i na porastot na uvezeni te koli ~ini .

Od druga strana, soglasno so visokata zavisnost na makedonskata ekonomija od uvoz i namalenata izvozna akti vnost na eden zna ~aen metalurgiski izvozen kapacitet dovedoa do namalen uvoz na `elezo i ~elik. Taka, vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godi na e ostvaren uvoz na `elezo i ~elik i nivni proizvodi (redoven uvoz i uvoz na stoki za dorabotki) vo iznos od 84,2 miliona evra, { to pretstavuva namaluvawe za 35,3% vo odnos na isti ot peri od od prethodnata godi na.

Od aspekt na mese ~nata di nami ka, vo oktombri 2005 godi na e ostvaren najvisok obem na izvoz na stoki vo iznos od 159,1 milion evra, { to pretstavuva najvisok mese ~en izvoz od 1996 godi na navamu. Vo dekemvri 2005 godi na e realiziran najvisok uvoz na stoki vo iznos od 253,6 milioni evra, { to pretstavuva vtor najvisok mese ~en uvoz od 1996 godi na navamu³⁶. I stovremeno, vo dekemvri 2005 godi na e registri ran najvisok mese ~en obem na vkupna nadvore{ notrgovska razmena na Republ i ka Makedonija vo iznos od 401,7 milioni evra, { to se dol ` i na porastot na dvete nejzi ni komponenti .

Vakvite dvi `ewa vo nadvore{ notrgovskata razmena vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina dovedoa do namaluvawe na trgovski ot deficit i zgolemuwawe na stapkata na pokri enost na uvozot so izvoz. Taka, trgovski ot deficit vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina iznesuva 275,1 milion evra, { to pretstavuva godi { en pad od 8,6%, (zaradi visoka sporedbena osnova vo ~etvrti ot kvartal na 2004 godina³⁷), a e ostvarena stapka na pokri enost na uvozot so

**Namalen trgovski
deficit i povisoka
stapka na pokri enost na
uvozot so izvoz**

³⁶ Povisok mese ~en uvoz na stoki e realiziran vo mart 2000 godina, koga neposredno pred voveduvaweto na danokot na dodadena vrednost be{ e realiziran uvoz na stoki vo iznos od 312,2 miliona evra.

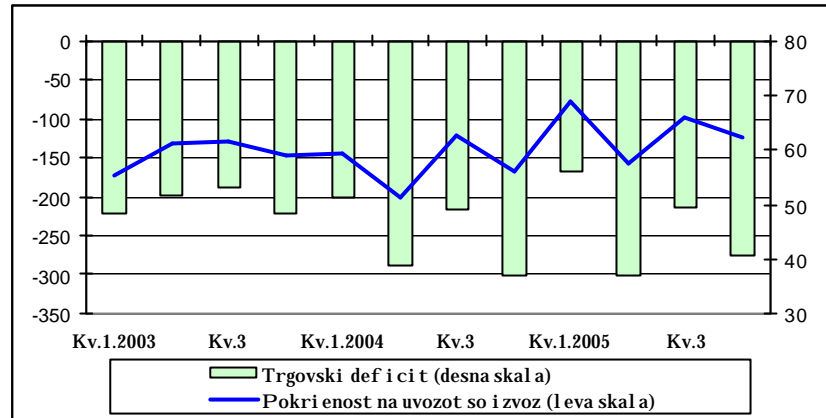
³⁷ Vo ~etvrti ot kvartal na 2004 godina be{ e realiziran zgolemen uvoz na `elezo i ~elik za potrebi te na restartirani ot metalurgiski kapacitet vo maj 2004 godi na, kako i visok uvoz na vozi la zaradi najavi te na Vladata na RM za povtorno voveduvawe na akci za vo po~etokot na 2005 godi na.

i izvoz od 62,2%, koja e povisoka za 6,1 procenten poen vo odnos na ~etvrti ot kvartal na 2004 godi na.

Grafikon 34

Trgovski deficiit i stepen na pokri enost na uvozot so i zvoz (vo milioni evra) (vo %)

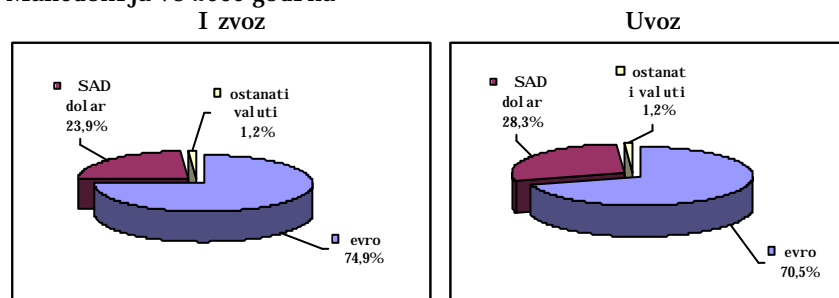
I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Zgolemena zastapenost na amerianski ot dolar vo vkupnat a nadvore{ not rgovska razmena

Analizata na nadvore{ notrgovskata razmena spored valutnata struktura vo 2005 godi na poka`uva namal ena zastapenost na evroto za 2,8 procentni poeni vo odnos na 2004 godi na. Istovremeno, u-estvoto na amerianski ot dolar bele`i porast od 3,2 procentni poena, { to e vo tesna vrska so zgolemeni ot uvoz na nafta i nafteni derivati koj glavno se pla}a vo amerianski dolari. Evroto ima dominantno u-estvo na stranata na izvozot i uvozot na stoki, koe iznesuva 74,9% i 70,5%, soodvetno. Vo odnos na 2004 godi na, u-estvoto na evroto vo izvozot i uvozot e namal eno za 0,6 procentni poeni i 4,2 procentni poena, soodvetno. Od druga strana, u-estvoto na amerianski ot dolar vo izvozot i uvozot na stoki vo 2005 godi na e zgol emeno za 1 procenten poen i 4,5 procentni poeni, soodvetno.

Grafikon 35

Valutna struktura na nadvore{ notrgovskata razmena na Republika Makedonija vo 2005 godi na

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Dominantno u-estvo na proizvodite za reprodukcija...

Analizata na nadvore{ notrgovskata razmena spored ekonomskata namena na proizvodite vo 2005 godi na poso~uva deka proizvodite za reprodukcija³⁸ imaat dominantno u-estvo vo strukturata na izvozot i na uvozot od 54,3% i 64,9%, soodvetno. Stokite za { i roka potro}uva-ka u-estvuvaat so 43,7% na stranata na izvozot i so 24,3% na uvoznata strana. Analizata spored

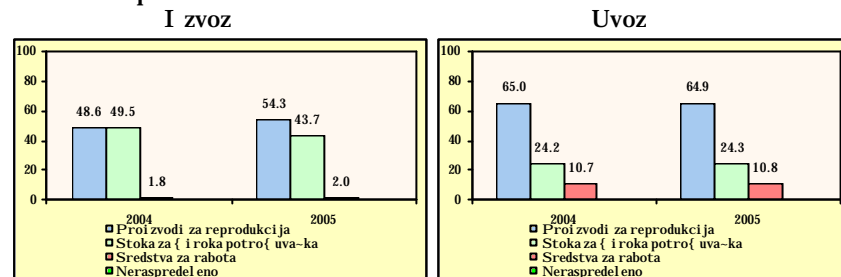
³⁸ Proizvodite za reprodukcija vku-uvaat: surovini i poluproizvodi, pogonsko gori vo i gotovi proizvodite za reprodukcija.

dinamikata analiza poka`uva deka vo sporedba so prethodnata godina na stranata na izvozot se zabele`ani promeni vo nasoka na zgolemeno u-estvo na proizvodi za reprodukcija i namaleno u-estvo na stoki za { i roka potro{ uva~ka (na godi { na osnova za 5,7 procentni poeni i 5,8 procentni poeni, soodvetno).

Grafikon 36

Stokovna razmena na Republika Makedonija spored ekonomskata namena na proizvodi te

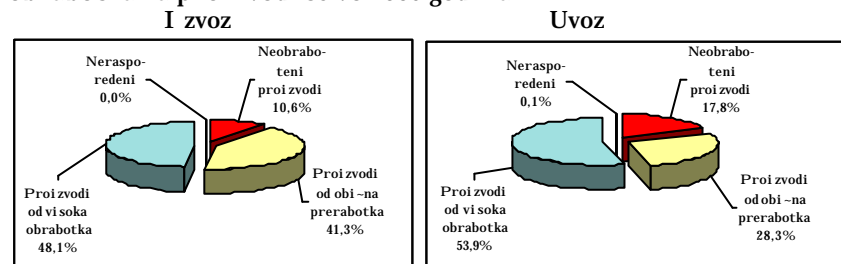
I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

...i na proizvodite so visok stepen na obrabotka vo izvozot i uvozot na stoki

Analizata spored klasifikacijata na proizvodi te vo zavisnost od stepenot na obrabotka vo 2005 godina, poka`uva deka najgol em del od izvozot i uvozot otpa|a na proizvodi so visok stepen na obrabotka (48,1% i 53,9%, soodvetno). I sto taka, na stranata na izvozot, u-estvoto na proizvodi so obi~na prerabotka e visoko (41,3%), a zastapenosta na neobrabotenite proizvodi iznesuva 10,6%. I stovremeno, na uvoznata strana 28,3% od vkupni ot uvoz otpa|aat na proizvodi so obi~na prerabotka i 17,8% na neobraboteni proizvodi.

Grafikon 37

Stokovna razmena na Republika Makedonija spored stepenot na obrabotka na proizvodi te vo 2005 godina

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Evropskata unija ina dominantno u-est vo vkupnata stokovna razmena so stranst vo vo 2005 godi na

Geografskata distribucija na nadvore{ notrgovskata razmena vo 2005 godina uka`uva na dominantno u-estvo na Evropskata unija vo vkupnata nadvore{ notrgovska razmena od 48,4%. Od aspekt na komponenti te na razmenata, ova grupacija na zemji u-estvuva so 53% i 45,5%, soodvetno, vo vkupni ot izvoz i uvoz na stoki. Vo 2005 godina, 18,1% od trgovskata razmena Republika Makedonija gi realizira so republikite od porane{ na SFRJ, a 18,2% so zemji te od Centralna i I sto~na Evropa.

Tabela 10
Geograf ska di stri buci ja na nadvore{ notrgovskata razmena vo 2005
godina

	I izvoz	Uvoz	Vkupna razmena	Trgovsko saldo	Pokrienost na uvozot so izvoz
	vo milioni evra				vo (%)
Evropska unija	870,7	1.183,5	2.054,2	-312,9	73,6
Germanija	291,9	270,1	562,1	21,8	108,1
Grcija	251,9	239,2	491,1	12,6	105,3
Italija	136,4	156,4	292,8	-19,9	87,2
Ostanati	190,5	517,8	708,3	-327,3	36,8
Zenji od Centralna i Isto-na Evropa i porane{ en SSSR	108,9	664,8	773,7	-556,0	16,4
Rusija	17,3	343,6	360,8	-326,3	5,0
Bugarija	61,7	188,3	250,0	-126,6	32,8
Romanija	3,4	51,5	54,9	-48,1	6,6
Ostanati	26,5	81,5	108,0	-55,0	32,5
Republiki na porane{ na SFRJ	477,9	292,3	770,3	185,6	163,5
Srbija i Crna Gora	371,9	212,5	584,4	159,4	175,0
Ostanati	106,0	79,8	185,9	26,2	132,8
Ostanati zenji	186,1	460,3	646,3	-274,2	40,4
Kina	7,6	92,6	100,3	-85,0	8,3
Ostanati	178,4	367,7	546,1	-189,2	48,5
VKUPNO	1.643,5	2.601,0	4.244,5	-957,4	63,2

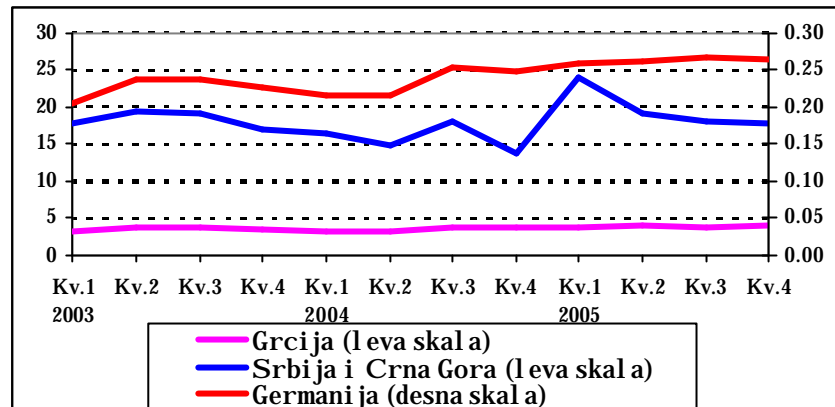
I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Od aspekt na desette najzna~ajni trgovski partneri, vo 2005 godina, Republika Makedonija ostvari najgol ema razmena na stoki so Srbija i Crna Gora, Germanija i so Grcija, ~ie u-estvo vo vkupnata razmena iznesuva vkupno 38,6%. Pri toa, pokrienosta na uvozot so izvoz na trite najzna~ajni nadvore{ notrgovski partneri vo 2005 godina, sporedeno so mi natata godina, bele`i porast, i toa za 32,6, 22 i i 24,4 procentni poeni, soodvetno, { to uka`uva na pogolema zastapenost na makedonski te proizvodi na pazari te na ovie zemji. Republika Makedonija ostvari najvisok suficit vo razmenata na stoki so Srbija i Crna Gora vo iznos od 159,4 milioni evra (najvisok od osamostojuvaweto, glavno zaradi zgol emeni ot izvozot na naf teni derivati), ostvaruvaj}i pri toa najvisoka stapka na pokrienost na uvozot so izvoz od 175%, a vo razmenata so Rusija e ostvaren najvisok deficit vo iznos od 326,3 milioni evra i najniska stapka na pokrienost na uvozot so izvoz od 5% (zaradi visokiot uvoz na naf ta). Vo 2005 godina na listata na desette najzna~ajni zemji-partneri se najde Kina (vo 2004 godina na desettoto mesto be{ e Francija), ~ie u-estvo vo vkupnata razmena na Republika Makedonija so stranstvo se zgolemi za 0,6 procentni poeni i iznesuva 2,4%, { to se dol`i na intezi viraniot uvoz na stoki od Kina (porast na godi { na osnova od 40,5%).

Grafikon 38

U-estvo na izvozot na Republika Makedonija vo uvozot na trite najzna-ajni trgovski partneri (vo%)

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija; Centralni banki na soodvetnite zemji; Presmetki se napraveni vo Narodna banka na Republika Makedonija.

Prilog 5

Kratok osvrt na [estata ministerska konferencija vo ramki na pregovori te vo Svetskata trgovska organizacija (STO)

[estata ministerska konferencija vo ramki na STO, koja e del od t.n. Doha Development Agenda, se odr`a vo periodot od 13 do 14 dekemvri 2005 godina vo Hongkong. Stanuva zbor za konferencija koja se odr`uva edna{ na dve godini i na koja se donesuvaat odluki za site va`ni pra{awa vo ramki na STO, soglasno so postavenata dolgoro-na cel - „vospostavuvawe fer pazarnoorientiran sistem na trgovija niz programa za fundamentalna reforma“. Glavno, pregovori te bea koncentrirani na trgovijata so zemjodelski proizvodi, trgovijata so nezemjodelski proizvodi, uslugite i na ol esnuvawata vo trgovijata. U-estvoto na Republika Makedonija na ministerski te konferencii na STO treba da obezbedi podobruvawe na aktuelnata sostojba na Makedonija na me|unarodni ot pazar. Pri toa, vo nasoka na liberalizacija na svetski ot trgovski sistem, Republika Makedonija, kako ~lenka na STO, ja pri f ati obvrskata za postepeno namaluvawe na prose~nata ponderirana carinska stapka, taka {to vo periodot od 2003 do 2006 godina carinite na zemjodelskite i industrijskite proizvodi se namalija za 4,6 i 1,8 procentni poeni, soodvetno dodeka vkupnoto carinsko optovaruvawe e ponisko za 2,4 procentni poeni. Sl edstveno, na konferencijata vo Hongkong, makedonskata delegacija go prezenti ra stavot za posebni odredbi za carinski te namaluvawa i prolongirawe na periodot za implementacija na novite obvrski za pristap na pazarot po vl ezot vo STO³⁹.

Edna od klu~nite temi na konferencii te vo ramki na DDA be{ e trgovijata so zemjodelski proizvodi. Pri toa, akcentot be{ e staven na definirawe merki i proceduri za namaluvawe i elimini rawe na doma{ nata poddr{ ka, izvoznite subvencii i na carinite (posloboden pristap na pazari te me|u zemji te ~lenki). Vo taa nasoka, se donese odluka za reduci rawe na doma{ nata poddr{ ka

³⁹ Site zemji ~lenki {to u-estvuvaat na pregovori te formiraat svoi predlogstavovi po oddelni pra{awa koi se predmet na pregovori te, soglasno so Odlukata na Generalniot sovet na STO od 1 avgust 2004 godina. Predlogstavovi te se prezenti raat na ministerski te konferencii vo ramki na STO.

so distorzivni efekti vrz trgovskata razmena, odluka za eliminirawe na site formi na izvozni subvencii do 2013 godina, dodeka vo domenot na „pristapot na pazarot“ se prodol`uva so namaluvawe na carinite vo ramki na sistemot na ~etiri nivoa, pri {to zemjite vo razvoj}e imaat pravo da utvrdat opredelen broj tarifni linii na specijalni proizvodi vrz osnova na odredeni kriteriumi (bezbednost na hrana i ruralen razvoj). Na vakov na~in bi se postignalo izedna~uvawe na uslovi te na razmena za site zemji koi se ~lenki na STO. I maj}i go predvid golemoto zna~ewe na agrarni ot sektor za makedonskata ekonomija, sledstveno i mo`nosta za steknuvawe komparativna prednost vo ovoj sektor, so mo`nosta za formirawe grupa na „senzitivni proizvodi“ za koi bi va`ele posebni carinski pogodnosti⁴⁰ vo Republika Makedonija bi se locirale strategiskite proizvodi i bi se poddr`alo nivnoto proizvodstvo. Vo ponatamo{nite pregovori, od interes za Makedonija bi bilo i preciznoto definirawe na merkite od t.n. Green box - poddr{ka, odnosno merki na za{tita na doma{noto proizvodstvo koi se opravdani i koi ne vnesuvaat distorzii⁴¹ vo svetskata trgovska razmena.

Zna~aen del od trgovskata razmena, osven zemjodelskite, se i nezemjodelskite proizvodi⁴², koi vo izminatite godini u~estvuvaat okolu 90% vo svetskiot izvoz. Trgovijata so nezemjodelski proizvodi glavno se liberalizira preku namaluvawe na carinskitestapki po t.n. Swiss formula (eliminirawe na carinskitestapki⁴³, visokite carini i pojavata na carinska eskalacija⁴⁴). Me|u ostanatite doneseni odredbi, vo interes na makedonskata ekonomija e odlukata za fleksibilen pristap kon namaluvawe na carinskitetarifi za nezemjodelskite proizvodi, koja }e se odnesuva kako za malite ekonomii, taka i za relativno novite zemji~lenki. Pri toa, kraen rok za izrabotka na procedurite e 30 april 2006 godina, dodeka zemjite~lenki mora da gi podnesat svoje listi do 31 juli 2006 godina. Vo domenot na trgovijata so usluzi i olesnuvaweto na trgovijata, zapo~natite pregovori prodol`uvaat, pri {to krajnata cel e celosno liberalizirawe na uslu`niot sektor i eliminirawe na netarifnite barieri.

Pregovorite vo ramki na DDA, soglasno so utvrdenite vremenski rasporedi za podnesuvawe inicijalni ponudi se o~ekuva da zavr{at do krajot na 2006 godina.

I zvor: Ministerstvo za ekonomija na Republika Makedonija; Svetska trgovska organizacija.

⁴⁰ Za odredeni proizvodi koi spa|aat vo grupata „senzitivni proizvodi“ nema da va`at obvrskite za namaluvawe na carinskitestapki, ili pak tie minimalno }e se namalati, itoa indirektno preku zgolemuvawe na carinskakvota.

⁴¹ Proizvodite koi se proizveduvaat vo koli~estva i se prodavaat po ceni koi ne odgovaraat na koli~estvoto koe se pobaruva, odnosno na cenata koja bi se formirala vo uslovi na ~ist konkurentski pazar, vnesuvaat distorzii vo trgovskata razmena.

⁴² Proizvodi koi ne se opfateni so Spogodbata na STO za zemjodelstvoto - t.n. NAMA proizvodi. Naj-esto, terminot se odnesuva na prerabotenite proizvodi, goriva i proizvodi od rudarstvoto, riba i proizvodi od riba i na proizvodi od drvo.

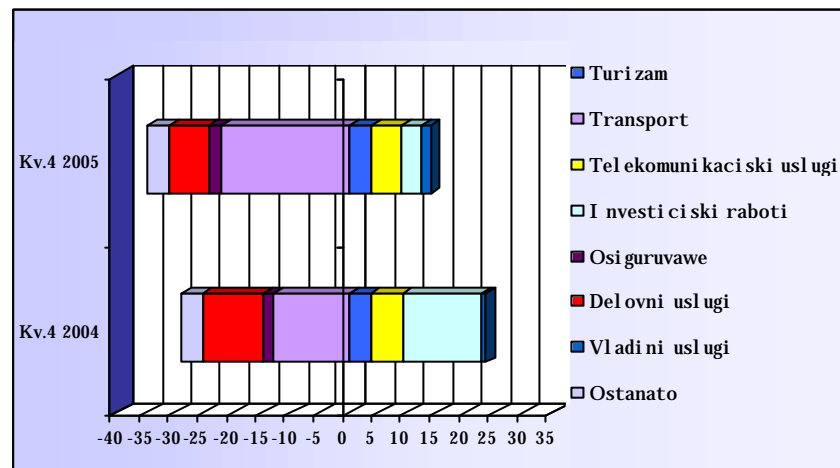
⁴³ Carinski vrvovi (tariff peak) se carinite na odredeni proizvodi (naj-esto vo ramki na grupata senzitivni proizvodi), koi se relativno povisoki vo sporedba so generalnoto carinsko nivo na ostanatite proizvodi od taa grupa. Za razvi enite zemji, carinskata stapka od 15% i pove}e se smeta za tariff peak.

⁴⁴ So carinska eskalacija se ozna~uva primenata na povisoki carini na poluprerabotenite proizvodi otkolku na surovinite, dodeka carinite na gotovite proizvodi se u{te povisoki. Na vakov na~in se za{tituvaat doma{nite prerabotuvaki industrii, a se obeshrabruva razvojot na prerabotki vo zemjite od kade {to poteknuvaat surovinite.

Zgolemen deficit kaj uslugite

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina se zabele`ani negativni dvi`ewa edinstveno vo razmenata na *uslugi*, koi dovedoa do prodlabo~uvawe na def icitot. I meno, def icitot kaj uslugite vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina vo iznos od 20,7 milioni evra, e povi sok za 15,1 milioni evra vo odnos na isti ot peri od od 2004 godi na. Vo uslovi na namaleni prilivi vrz osnova na uslugi, vakvata dinami ka kaj uslugite se dol `i pred s` na zgolemenite pla}awa za uslugi od stranstvo. Od aspekt na dinamikata na oddel nite kategori i uslugi, najgol emo zgolemuvawe na odl ivi te e reali zirano kaj transportni te uslugi (povisoki za 10,9 milioni evra). Pritoa, zgolemenite pla}awa za transportni uslugi determiniraat 84% od porastot na vkupni te pla}awa za uslugi od stranstvo. Od druga strana, vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina se registirani namaleni prilivi od investici ski raboti vo stranstvo (poniski 10,3 milioni evra), { to isto taka pridonese za porast na def icitot vo razmenata na uslugi .

Graf ikon 39
Sal do na oddel ni te kategori i na uslugi
(vo milioni evra)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Zgolemen suficit vo podbilansot dohod

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na, vo podbilansot *dohode* ostvaren suficit vo iznos od 8,2 milioni evra, koj vo sporedba so isti ot peri od na 2004 godi na ostvari mal porast od 1,9 milioni evra. Vo uslovi na stabil ni dvi `ewa na dohodot vrz osnova na investici i (di rektni, portfoli o i drugi investici i) zgolemenoto poziti vno saldo kaj dohodot vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na pred s` se dol `i na povisoki ot iznos na pri meni plati i drugi nadomestoci za vraboteni rezidenti (za 1,3 milioni evra).

Zgolemeni neto-prilivi na tekovni transferi

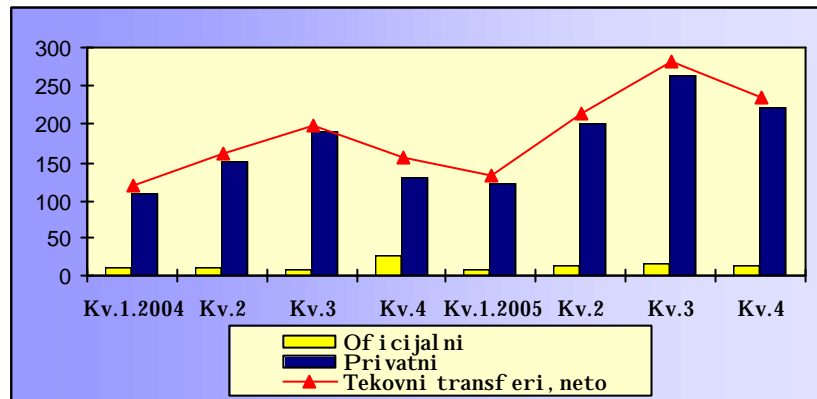
Neto-prilivi te od *tekovni t ransferi* vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na dosti gnaa iznos od 236 milioni evra, { to pretstavuva porast od 80,6 milioni evra vo sporedba so isti ot peri od na 2004 godi na. Pritoa, vo uslovi na namaleni neto-prilivi na of icijal ni transferi (za 11,4 milioni evra)⁴⁵, porastot vo celost e rezul tat na zgolemenite neto-prilivi na privatni transferi. Taka, vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina ostvarenite neto-prilivi na privatni transferi vo iznos od 221,8 milioni evra se povisoki za 92 milioni evra vo odnos na isti ot peri od od 2004 godi na (porast od 70,8%). Pritoa, najgol em del od porastot na privatni te transferi

⁴⁵ Vo ramki na pomo{ ta vo finansiski sredstva, 7 milioni evra se donacija za makrofinansiska poddr{ ka od Holandi ja, koja pristigna vo dekemvri 2005 godi na.

(83,1%) se dol`i na zgolemenite neto-prilivi vrz osnova na menuva~ko rabotewe, koi se povi soki za 76,4 milioni evra vo odnos na ~etvrtiot kvartal na 2004 godina. Sledstveno, nivnoto strukturno u~estvo vo vkupni te neto-prilivi na privatni transf eri se zgolemi za 11,2 procentni poena i vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina iznesuva 67,2%. I stovremeno, kaj ostanati te komponenti na privatni transf eri e registriran mal porast. Taka, vo anal izi rani ot peri od od 2005 godina, neto-prilivi te vrz osnova na ostanati privatni transf eri i doznaki (vo iznos od 38,7 milioni evra i 34 milioni evra, soodvetno) na godi { na osnova se povi soki za 13,2 mi li ona evra i 2,4 mi li oni evra, soodvetno.

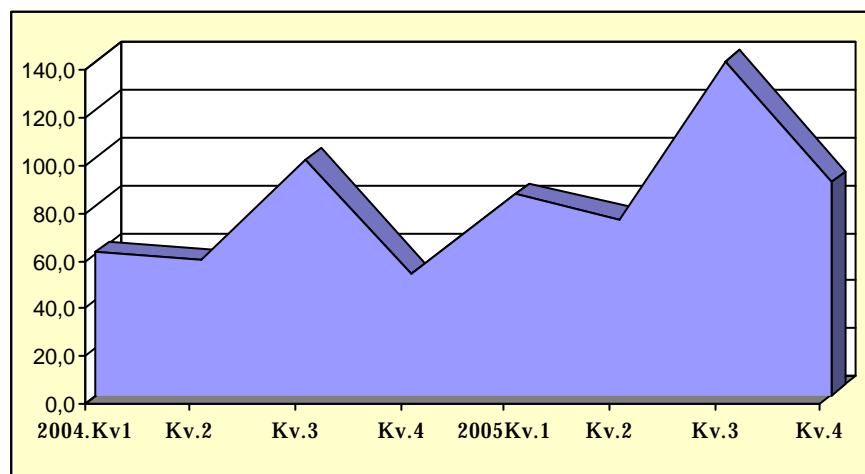
Graf ikon 40
Tekovni transf eri, neto
(vo mi li oni evra)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Vi soki te devizni prilivi vrz osnova na privatni transf eri vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina finansiraat 89,6% od trgovski ot def i cit (nasproti 50,7% vo isti ot peri od od prethodnata godi na).

Graf ikon 41
Pokri enost na trgovski ot def i cit so pri vatni transf eri
(vo %)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Zgolemeni devizni prilivi kaj kapitalna i finansiska smetka

B) Kapitalna i finansiska smetka

Transakciite vo kapitalnata i finansiska smetka od bilansot na pla}awa dovedoa do porast na deviznite prilivi vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina vo odnos na isti ot peri od na 2004 godina za 145,3 milioni evra. Vo ramkite na finansiskite prilivi, dominantno e u-estvoto na portfolio-investiciite od 64,7% (8,9% vo isti ot peri od od prethodnata godina).

Tabela 11
Kapitalna i finansiska smetka od bilansot na pla}awa /1
(vo milioni evra)

	2004				2005				2004		2005		2005/2004		2005/2004	
	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	Vkupno	Vkupno	Kv.4	Vkupno	Kv.4	Vkupno	stapki na promeni vo (%)	
Kapitalna smetka, neto	-1,2	-1,5	-1,4	0,2	0,0	-0,2	0,2	-1,8	-3,8	-1,7	-2,0	2,1	-81,6	-54,3		
Finansiska smetka, neto	91,4	115,5	33,6	106,1	30,1	107,8	30,3	233,3	346,5	421,6	147,3	75,1	138,9	21,7		
Direktni investicii, neto	33,6	42,0	13,7	36,9	27,7	26,6	14,1	8,7	126,2	77,1	-28,2	-49,1	-76,3	-38,9		
Portfolio-investicii, neto *	0,5	-0,8	0,9	10,7	12,5	3,8	14,4	167,3	11,3	198,0	156,6	186,7	1459,3	1651,8		
Irgovski krediti, neto	22,4	66,1	6,8	41,1	-45,7	66,4	-32,1	32,5	136,4	21,1	-8,6	-115,3	-20,8	-84,5		
Zaemi, neto	-10,3	16,3	16,1	25,8	14,3	64,8	4,7	41,2	47,9	125,0	15,4	77,1	59,6	161,0		
Valuti i depoziti, neto **	39,4	-15,4	-12,2	-14,0	17,9	-57,9	24,4	-5,2	-2,3	-20,7	8,8	-18,5	-63,1	821,1		
Drugi, neto ***	5,7	7,2	8,4	5,5	3,4	4,2	4,7	8,8	26,9	21,1	3,2	-5,8	58,6	-21,4		
Kapitalna i finansiska smetka	90,2	114,0	32,2	106,3	30,1	107,7	30,5	231,6	342,7	419,8	145,3	77,1	138,6	22,5		

1/ Prethodni podatoci.

* vo Kv.4 2005 godina so evroobvrznicite.

* (-) zna~i namaluvawe.

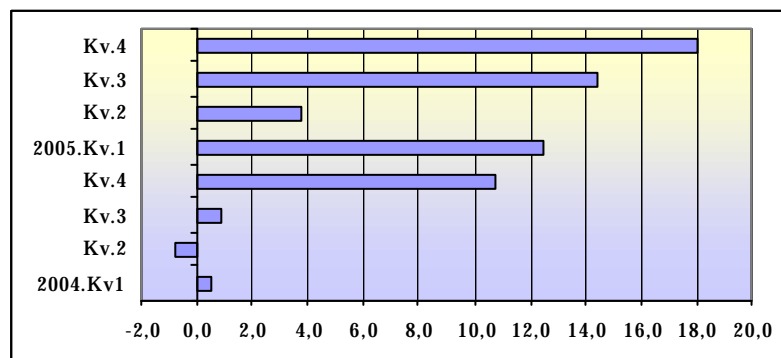
** Dostasani neplateni obvrski

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo analizi rani ot peri od na 2005 godina, neto-prilivite vrz osnova na portfolio-investicii dostignaa dosega najvisok iznos od 167,3 milioni evra, { to pretstavuva porast za 156,6 milioni evra vo odnos na ~etvrti ot kvartal na 2004 godina. Vo ramki na ovi e prilivi 149,2 miliona evra se portfolio-investicii vrz osnova na izdavawe dol`ni ~ki hartii od vrednost - evroobvrznici vo dekemvri 2005 godina, pri { to prilivot e namenat za celosno regulirawe na obvrskite na Republika Makedonija kon Londonski ot klub na kreditori. Sepak, portfolio-investiciite bez prilivot od evroobvrznici iznesuvaat 18,1 milion evra i ostvariya porast (od 68,7% vo odnos na ~etvrti ot kvartal od prethodnata godina), { to uka`uva na zgolemen interes na stranskite investitori. Meju drugoto, vo dekemvri 2005 godina vo ramki na portfolio-investiciite e registri ran prilivot od Evropskata banka za obnova i razvoj za preprivatizacija na Elektrostopanstvo na Republika Makedonija vo iznos od 5 milioni evra.

Grafikon 42

Diagrama na portfolio-investicii vo Republika Makedonija/1
(vo milioni evra)

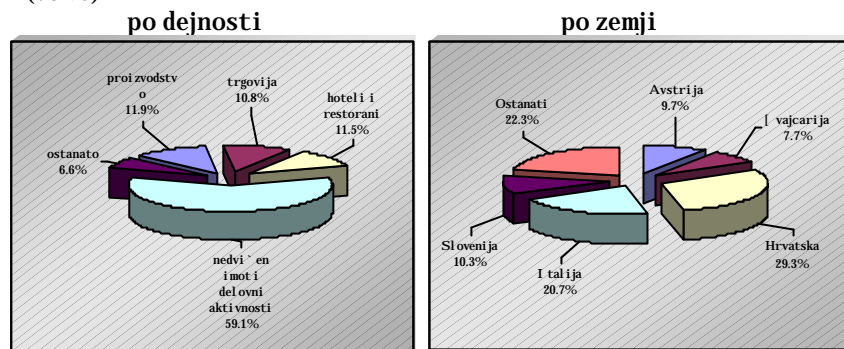

1/ Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina bez prilivot od evroobvrznicite
 I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina stranski te direktni investicii vo zemjata iznesuvaat 13,7 milioni evra (pomali za 26,5 milioni evra vo sporedba so isti ot peri od od prethodnata godina). Analizata po dejnosti poka`uva deka najgolem del od stranski te direktni investicii vo zemjata se alocirani vo kompanii koi se zani mavaat so posreduvawe za nedvi`en i mot i delovni aktivnosti, proizvodstvo, trgovija i turizam (hoteli i restorani). Od aspekt na zemjite, najgolem del od investicii te poteknuvaat od Hrvatska i Italija (vo iznos od 4 milioni evra i 2,8 milioni evra, soodvetno).

Grafikon 43

Stranski direktni investicii vo Republika Makedonija vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina (vo %)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo analizirani ot period na 2005 godina Republika Makedonija realizira direktni investicii vo stranstvo vo iznos od 2,1 milion evra, { to pretstavuva porast za 6,8 pati vo odnos na isti ot period na 2004 godina. Pritoa, najatraktivna dejnost za vlo`uvawe na sredstvata na doma{nite investitori vo analizirani ot period na 2005 godina e proizvodstvoto (98,6%), a ovie investicii vo celost se realizirani vo Albanija. Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina se realizirani povlekuvawa na stranski direktni investicii vo iznos od 3,9 milioni evra (pogolem del od Srbija i Crna Gora i Avstrija, vo iznos od 1,4 milioni evra i 1,1 milion evra, soodvetno).

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina e registrirano pozitivno saldo kaj trgovskite krediti ({ to e voobi`aeno za posledni ot kvartal na godinata) vo iznos od 32,5 milioni evra (nasproti 41,1 milion evra vo ~etvrti ot kvartal na 2004 godina), { to se dol`i na povi sokot uvoz na stoki vo odnos na realizirane pla}awa.

Vo analizirani ot period od 2005 godina valutite i depozitite ostvarija porast vo iznos od 5,2 miliona evra (nasproti 14 milioni evra vo ~etvrti ot kvartal na 2004 godina), koj vo celost se dol`i na porastot na efektivnite stranski sredstva kaj naselenieto od 19,4 milioni evra. Istovremeno se namaleni netodeviznite sredstva na komercijalnite banki za 14,2 miliona evra, { to glavno se dol`i na porastot na deviznite obvrski na bankite (za 11,5 milioni evra).

Prilog 6**Ostvaruvawe na proekcijata na izvozot i uvozot na stoki vo 2005 godi na i proekcija za 2006 godi na**

Vo funkcija na izgotvuvawe proekcija na bilansot na pla}awa na Republika Makedonija, voobi~eno edna{ godi{ no, NBRM sproveduva Anketa za delovnite planovi na najzna~ajnite nositeli na nadvore{ notrgovskata aktivnost na Republika Makedonija. Me|utoa, vo 2005 godina ovaa anketa be{ e sprovedena dva pati i toa vo fevruari⁴⁶ i oktombri 2005 godina. Osnovnite pri~ini koi ja naloo{ija potrebata od sproveduvawe na Anketata vo oktombri 2005 godina mo`e da se podelat vo dve grupi:

- *promenet i pret postavki za eksternite faktori.* I meno, rapidni ot porast na cenata na naf tata na svetskite berzi i dvi`eweto na ceni te na metalite, i nici raa potreba od revizija na proekcijata za posledni ot kavartal na 2005 godi na.
- *pot reba za izgot vuvawe proekcija za 2006 godi na na kvartal na osnova.*

Analizata na ostvaruvaweto na proekcijata na komponentite na stokovnata razmena na Republika Makedonija so stranstvo vo 2005 godi na poka`uva *visok st epen na realizacija na proekcijata* na godi{ no nivo od 99,6%. Od aspekt na oddelnite komponenti, kaj *izvozot* e zabele`ano *nat frlawe* od 3,4 milioni evra, ili ostvaruvawe na proekcijata od 99,8%, dodeka na stranata na *uvozot*, *pot frlawe* od 16,5 milioni evra, {to pretstavuva ostvaruvawe na proekcijata od 99,4%. Vo uslovi na podabri ostvaruvawa na stranata na izvozot (povisok izvoz) i uvozot (ponizok uvoz) vo odnos na o~ekuvawata, e ostvaren **ponizok t rgovski deficit** za 20 milioni evra vo odnos na proektirani ot.

Analizata po grupi proizvodi, na stranata na izvozot poka`uva deka se registri rani mali, no pozitivni otstupavawa kaj hranata, pijalacite, tutunot, oblekata i tekstilot. Kaj grupata „ostanati proizvodi“ se zabele`ani pozna~itelni natfrlawa vo odnos na proekcijata, osobeno kaj izvozot na naf teni derivativi (od 60,2 milioni evra), {to se dol`i na porastot na svetskite ceni. Od druga strana, potfrlaweto kaj `elezoto i ~elikot i nivnite proizvodi se dol`i na optimist~ikite planovi na eden pozna~een metalurgiski kapacitet, koi vo celost ne se realiziraa poradi padot na svetskata cena na ni vni te i zvozni proizvodi.

Visokata zavisnost na makedonskata ekonomija od uvozot, vo uslovi na potfrlawe na planovite vo metalurgijata, determiniraa ponizok uvoz na `elezo i ~elik (del od grupata „stoki za investicii i surovini“). Od druga strana, porastot na cenata na naf tata na svetskite berzi rezultiraa so zgolemen uvoz na mineralni goriva. Istovremeno e registiran ponizok uvoz na stoki za {iroka potro{uva~ka i povisok uvoz na stoki za dorabotki vo z~mjata, vo odnos na proektirani ot.

⁴⁶ Za rezultatite od Anketata vo fevruari 2005 godina, kako i za otstupavaweto na ostvaruvaweto od proekcijata za prvi ot kvartal na 2005 godina, e daden podetalen osvrt vo prilgot pod naslov „Proekcija i ostvaruvawe na izvozot i uvozot na stoki“ vo Kvartalni ot izve{ taj na NBRM I 2005 godina. Ovoj izve{ taj e dostapen na internet stranicata na NBRM www.nbrm.gov.mk

Tabela 12
 Proekcija i ostvaruvawe na i zvozot i uvozot na stoki vo 2005 godi na po grupi proi zvod i (vo mi li oni evra)

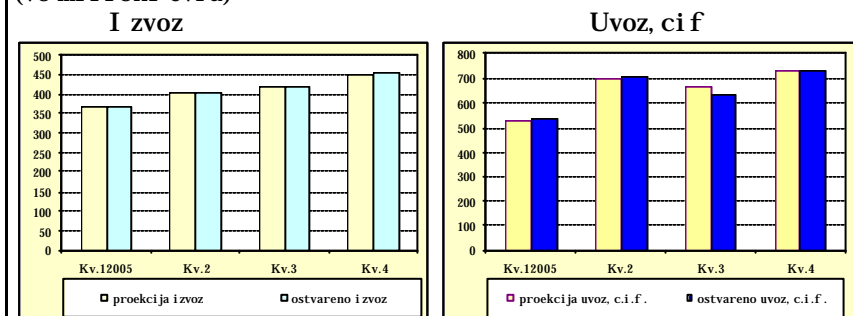
	proekcija	ostvareno	razlika
1	2	3	4=3-2
Stoki, neto	-977,4	-957,4	20,0
I zvoz na stoki	1.640,1	1.643,5	3,4
Hrana	61,9	70,5	8,7
Pijalaci	43,8	49,8	6,0
Tutun	61,5	82,1	20,6
Obleka i tekstil	406,1	411,9	5,7
@elezo i ~elik i ni vni proi zvod i	612,7	453,7	-159,0
Ostanati proi zvod i	454,1	575,5	121,4
Uvoz na stoki, c.I.f.	2.617,5	2.601,0	-16,5
Tutun	11,6	12,6	1,0
@el ezo i ~el i k-dorabotki	28,2	27,1	-1,1
Tekstil-dorabotki	288,4	285,7	-2,8
Ostanati-dorabotki	51,7	58,5	6,8
Stoki za { i roka potro{ uva~ka	400,8	395,2	-5,6
Stoki za i nvesti ci i i surovi ni	1.491,2	1.322,8	-168,4
Mineralni gori va	345,7	499,2	153,5

I zvor: Proekcija na Narodna banka na Republi ka Makedonija, ostvaruvawe spored podatoci na Dr` avni ot zavod za stati sti ka.

Anal izata na real izaci jata na proekci jata za 2005 godi na na kvartal na osnova poka` uva nezna~i tel ni otstupuvawa kaj oddel ni te komponenti na stokovnata razmena so stranstvo.

Graf i kon 44

Proekcija i ostvaruvawe na i zvozot i uvozot na stoki po kvartal i vo 2005 godi na (vo mi li oni evra)

I zvor: Proekcija na Narodna banka na Republi ka Makedonija, ostvaruvawe spored podatoci na Dr` avni ot zavod za stati sti ka.

Soglasno so proekcijata na oddel ni te komponenti na nadvore{ notrgovskata razmena na Republi ka Makedonija (bazi rana vrz odgovorite na anketi rani te preprijatija, plani rani rani ot porast na bruto doma{ ni ot proi zvod na Republi ka Makedonija i na razvi eni te zemji, zna~aj ni nadvore{ notrgovski partneri, kako i proekci i te na odredeni makroekonomski vari jabli izvr{ eni od me|unarodni insti tucii), vo 2006 godi na se o~ekuva umeren porast na def i ci tot na trgovskata smetka, meren kako procent od BDP (od 18,9% vo 2005 godi na na 21% vo 2006 godi na), glavno zaradi o~ekuvani ot porast na cenata na naftata na svetskite berzi. I stovremeno, def i ci tot na tekovnata smetka od bilansot na pl a} awo 2006 godi na se o~ekuva da dosti gne 3,7% od BDP.

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina neto-prilivite kaj zaemite iznesuvaat 41,2 milioni evra i se povisoki za 15,4 milioni evra vo odnos na ~etvrtiot kvartal na 2004 godina. Pritoa, neto-prilivite na kratkoro~ni krediti i na dolgoro~ni i srednoro~ni zaemi i krediti se povisoki za 10,3 milioni evra i 5,1 milion evra, soodvetno, i vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina iznesuvaat 10 milioni evra i 31,2 milioni evra, soodvetno. Koristenite dolgoro~ni i srednoro~ni zaemi i krediti vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina iznesuvaat 62,7 milioni evra. Od aspekt na kreditore, pogolem del od povle~enite sredstva, odnosno 38,2 milioni evra, se od multilateralnite kreditore (od koi 28,6 milioni evra od Svetska banka⁴⁷), 22,4 milioni evra od privatni kreditore i 2,1 milion evra od bilateralni kreditore. Vo tekot na ~etvrtiot kvartal na 2005 godina redovno se servisiraa obvrskite kon stranski te kreditore.

Porast na vkupniot nadvoref en dolg za 193,6 milioni evra vo odnos na 30.09.2005 godi na

Kvartalen porast na nadvoref niot dolgpro~en dolg god 12%...

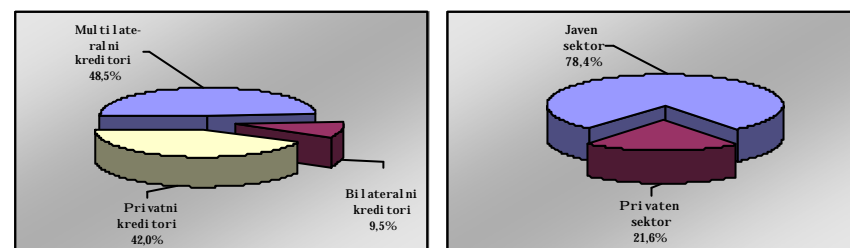
Vkupniot nadvoref en dolg na Republika Makedonija na 31.12.2005 godina iznesuva 1.909,6 milioni evra, { to pretstavuva porast od 193,6 milioni evra vo odnos na 30.09.2005 godina, a vo odnos na krajot na 2004 godina porast od 381,4 milioni evra.

Sostojbata na nadvoref niot dolgoro~en dolg na krajot na ~etvrtiot kvartal na 2005 godina iznesuva 1.838 milioni evra i zabele`a porast od 196,8 milioni evra, ili 12% vo sporedba so sostojbata na krajot na prethodniot kvartal. Porastot na dolgoro~niot dolgre~isi vo celost se dol`i na pogolemito iznos na koristenite sredstva od platena glavni ca. Pritoa, treba da se ima predvid deka efektot od izdadenite evroobvrznici vrz zgolemuweto na dolgot e kratkotraen, bidejji sredstvata se nameneti za otpla na dolgot kon Londonskiot klub na kreditore i.

Strukturnata analiza od aspekt na kreditore poka`uva deka oficijalnite kreditore u~estvuvaat vo vkupniot dolgoro~en dolg so 58%, dodeka u~estvoto na privatnite kreditore i znesuva 42%. Od aspekt na dol`nicite, 78,4% od dolgoro~niot dolg se odnesuvaat na javniot sektor, dodeka u~estvoto na privatniot sektor i znesuva 21,6%.

Grafikon 45

Struktura na dolgoro~niot dolg na 31.12.2005 godina

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

...i kvartalen pad na kratkoro~niot dolg

Sostojbata na kratkoro~niot dolg na 31.12.2005 godina, koj vo celost se odnesuva na privatniot sektor, i znesuva 71,6 milioni evra i se namali za 3,2 milioni evra vo odnos na 30.09.2005 godina.

⁴⁷ Vo dekemvri 2005 godina se dobie ni sredstva vo iznos od 24,4 milioni evra, vrz osnova na Programski ot zaem za razvojni politiki - PDPL I.

Prilog 7 Evroobvrznici

Pazarot na evroobvrznici gi opf a}a site ti povi obvrznici emitirani i trgovani nadvor od zemjata-emitent. Primarna funkcija na ovoj pazar e da obezbedi kapital za zaemobaratel i te od cel i ot svet (dr` avi i kompanii) preku { i rokata ponuda na valuti i finansiski instrumenti. Vo tekot na 1950-tite godini i ranite 1960-ti godini, pazarot na kapital vo SAD ja imal ulogata na primaren izvor na sredstva za internaci onalni te zaemobarateli. Vo 1963 godina, vo SAD e voveden nov danok za izedna-uvawe na kamatnite stapki (Interest Equalization Tax-IET), koj predviduva povi soko odano-uvawe na prihodite od stranski te obvrznici vo sopstvenost na doma{ ni investitori. So toa, kompani i te- nerezidenti vo SAD bile prinudeni da nudat povi soki kamatni stapki na emitirani te obvrznici, so cel privlekuvawe na amerikanski te investitori. Kako rezultat na vakvite merki, atraktivnosta na amerikanski ot pazar na kapital zna- i tel no opa| a, i nici raj}i go razvojot na evropski ot pazar na evroobvrznici (Eurobond market). Prvata evroobvrznica e emitirana vo 1963 godina od strana na vl adata na Italija, vo iznos od 15 milioni amerikanski dolari, nameneti za izgradba na avtopat⁴⁸. Ottoga{ navamu, pazarot na evroobvrznici bele` i intenzi ven razvoj, privlekuvaj}i ogromen broj i nvesti tori i emitenti na hartii od vrednost od cel i ot svet.

Evroobvrznici te pretstavuvaat dolgoro~ni hartii od vrednost denominirani vo stranska valuta, koi gi izdava dr` avata so cel mobilizirawe na dopolnitelni finansiski sredstva. Evroobvrznicata, kako finansiski instrument, gi ima slednive karakteristiki:⁴⁹

- Se emitira i trguva na me|unarodni ot pazar na kapital;
- Procesot na zapif uvawe se vr{ i so posredstvo na internaci onalni banki ili bankarski konzorciumi i se prodava na { i rok spektar i nvesti tori;
- Denominacijata e vo valuta, koja ne e sekoga{ domicilna za i nvesti tori te i bankarski te posrednici. So toa, i nvesti tori te vo evroobvrznici, istovremeno prezemaat krediten i devizen rizik;
- Vo osnova e prenoseni instrument koj lesno se konvertira vo pari, so { to nudi visoka likvidnost i anonimnost na krajni ot i nvesti tor;
- Kuponskata kamata se utvrduva vo zavisnost od pazarni te uslovi vo momentot na emisijata, a se presmetuva vrz baza na LIBOR, plus premija za rizik. Pazarni ot rizik se meri preku marginata (premija) nad krivata na prinos na germanski te dr` avni obvrznici (op{ topri f ateni kako najmal ku rizik- ni obvrznici);
- Pri marnata emisija se vr{ i preku berzanski listing na berzi te vo London ili Luksemburg (javna ponuda), ili preku direktna prodaba na zai nteresi rani te i nvesti tori (privaten plasman).

Emisijata na evroobvrznici te stanuva praktika na mnogu dr` avi vo svetot, a vo poslednive godini e karakteristi~na i za zemjite vo tranzicija. Imeno, zemjite soo~eni so nedostig od doma{ na akumulacija (niska stapka na doma{ no { tedewe) i skromni prilivi na stranski investicii ja koristat emisijata na

⁴⁸ Antonio de Padua Ferreira Passos, "The International Bond Market and Brazil's Insertion as Sovereign Partner", The George Washington University.

⁴⁹ Hosmidio Soares, "Brazil: Re-entry into the Eurobond Market (An Overview)", Minerva Program, Fall 1996.

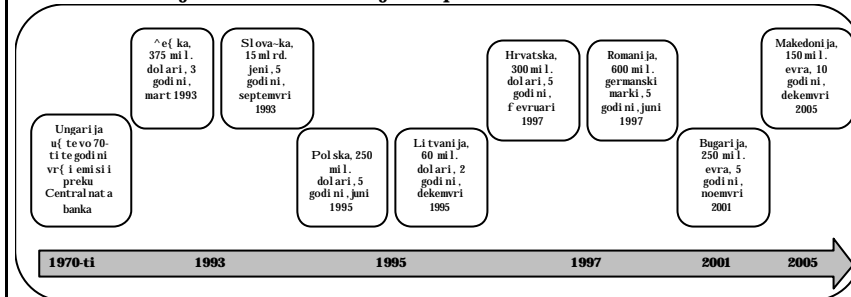

evroobvrznici kako relativno lesen i evtin na-in za pribirawe sve` stranski kapital.

Primerite od praktikata poka`uvaat deka kaj investitori te od razvieni te zemji postoi interes za kupuvawe na obvrznici te na ekonomii te vo tranzicija. Taka, so prvata emisija vo 1997 godina, Hrvatska i Romanija ostvarija priliv od 300 milioni dolari i 600 milioni DEM, soodvetno, dodeka vo 2001 godina Bugarija vrz ovaa osnova ostvari priliv od 250 milioni evra.

Slika 1

Vl ezot na zemji te vo tranzicija na pazarot na evroobvrznici

I zvor: web-sajtovi na centralni banki.

So dobi vaweto krediten rejting od dve svetski renomi rani agencii ⁵⁰, Republika Makedonija se stekna so site formalni i su{tinski uslovi za u-estvo na me|unarodni ot pazar na kapital. Taka, po uspe{no zavr{enata promocija na evroobvrznici te od strana na timot na Ministerstvoto za finansii i NBRM, na 02.12.2005 godina na Londonskata berza bea emitirani prvite makedonski evroobvrznici vo iznos od 149,2 miliona evra, so rok na dostasuvawe od deset godini i kuponska kamatna stapka od 4,625%. Pritoa, vo sporedba so desetgodni te obvrznici emitirani od zemjite vo regionot, Makedonija postigna relativno povolna kamatna stapka.

Tabela 13

Evroobvrznici so rok na dostasuvawe od deset godini emitirani od strana na zemji te vo regionot

I zdava~	Data na izdavawe	Moody's / S&P	I znos (vo mil. evra)	Kuponska kamata	Rok na dostasuvawe
Sloveni ja	02.04.2001	Aa3 / AA-	450	5,375	11.04.2011
Bugari ja	22.03.2002	Ba1 / BBB	810	7,5	15.01.2013
Romani ja	26.04.2002	Ba1 / BBB-	700	8,5	08.05.2012
Sl ova-ka	07.05.2004	A2 / A	1.000	4,5	20.05.2014
Hrvatska	02.04.2004	Baa3 / BBB	500	5	15.04.2014
^e{ ka	14.06.2004	A1 / A-	1.500	4,625	23.06.2014
Makedoni ja	02.12.2005	/BB+	150	4,625	08.12.2015

I zvor: Bloomberg

Pobaruva~kata na evroobvrznici te dostigna 593 milioni evra i go nadmi na ponudeni ot iznos za 4 pati, { to uka`uva na gol ema zainteresiranost od strana na investitori te za ovoj finansiski instrument emitiran od Republika Makedonija. Emisijata e plasi rana kaj vkupno pedeset i { est insti tucionalni i nvestitori, i

⁵⁰ Vo avgust 2005 godina, Standard & Poors, dolgoro~ni ot krediten rejting na Republika Makedonija vo doma{ na i stranska valuta od „BB“ go zgolemi na „BB+“, a vo noemvri 2005 godina, agencijata „Fitch“ na Republika Makedonija £ dodeli povolna ocenka (BB).

toa: 33% kaj britanski investitori, 31% kaj germanski investitori, 22,5% investitori od drugi evropski zemji (Francija, Italija, [vajcarija, Grcija, Slovenija, Kipar), 12% ameriškanski investitori i 1,5% investitori od Azija. Glavni te investitori se investicijski banki, investicijski fondovi i društva za upravuvawe so sredstva. Ostvareni te prilivi se nameneti za otkup na postojni ot dolg kon Londonski ot klub na kreditori, {to nema da predizvika promeni vo sostojbata na dolgot na dr`avata, me|utoa se prodol`uva negovata ro~nost i se postignati popovolni uslovi za negova otplata.

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija i Ministerstvo za finansii.

8.

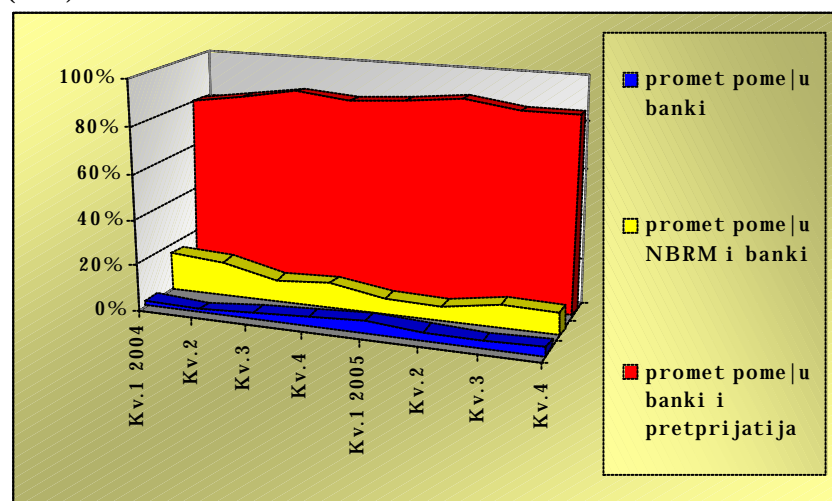
Devizni dvi`ewa

Kvartalen pad na promet ot na devizni ot pazar od 7,4%

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina, na devizni ot pazar be{e realiziran promet vo iznos od 937,3 milioni evra, koj zabele`a namaluvawe od 7,4%vo odnos na prethodni ot kvartal. Vo uslovi na povioka sporedbena osnova vo prethodni ot kvartal uslovena od isplatata na povi soki dividendi kon stranski investitori, vakvata dinamika se dol`i pred s` na namalenata pobaruva~ka na devizi od strana na pretprijatijata. Vo uslovi na pointenziven pad na pobaruvaka od ponudata na devizi od strana na pretprijatijata (63,7% i 5,5%, soodvetno), bankite ostvarija namalena netoprodaba na devizni sredstva za 40,5% vo sporedba so prethodni ot kvartal. Vo posledni ot kvartal na 2005 godina e registrirano zgolemuvawe na prometot pome|u bankite za 7,6%. Voedno, strukturnata analiza od aspekt na oddelnite segmenti na koji se realizira prometot na devizni ot pazar uka`uva deka edinstveno prometot realiziran pome|u bankite zabele`a zgolemeno strukturno u~estvo vo vkupni ot promet (za 0,6 procentni poeni), dostignuvaj}i 4,1%. Segmentot banki - pretprijatija spored ostvareni ot promet i ponatamu e dominanten, so u~estvo vo vkupni ot promet od 85,9%.

Grafikon 46

U~estvo na oddelnite segmenti vo vkupni ot promet na devizni ot pazar (vo %)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina, prose~ni ot mese~en promet na devizni ot pazar iznesuva{e 312,4 milioni evra i vo odnos na prethodni ot kvartal zabele`a namaluvawe od 24,9 milioni evra.

Od aspekt na mese~nata analiza na prometot na devizniot pazar, vo posledniot kvartal na 2005 godi na najvisok promet vo iznos od 354,8 milioni evra beše ostvaren vo dekemvri, što e povisok od prose~niot mese~en promet vo kvartalot za 42,3 milioni evra.

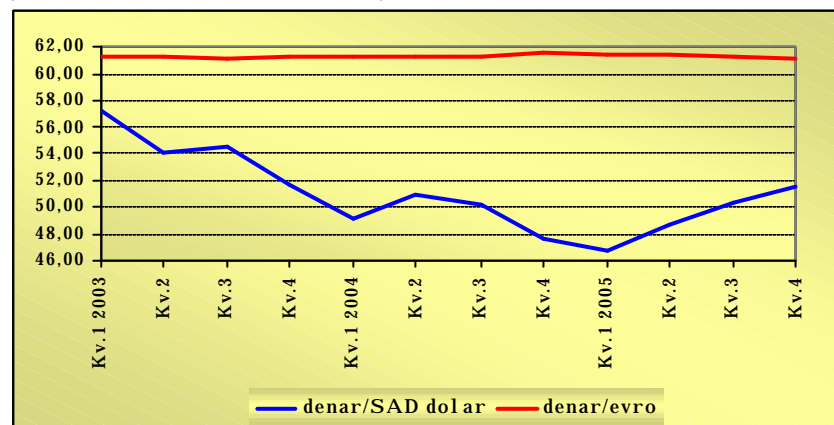
Stabilen devizen kurs na denarot vo odnos na evrot o na devizniot pazar...

...i depresijacija na denarot vo odnos na ameri~anskiot dolar

Vo posledniot kvartal na 2005 godi na, na devizniot pazar povtorno bea zabele`ani pritisoci za apresijacija na denarot. Vo soglasnost so primenuvanata monetarna strategija za odr`uvawe stabilen devizen kurs, vakvite pritisoci bea neutralizirani preku transakcijite na NBRM na devizniot pazar. I meno, vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na, NBRM prodol`i so neto-otkup na devizi na devizniot pazar, no so namalena dinamika, soglasno so namaleni te neto-prilivi na menuva~kiot pazar. Kako rezultat na vakvite dvi`ewa na devizniot pazar, NBRM go odr`a devizniot kurs na denarot na stabilno nivo vo odnos na evrot, koj vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na vo prosek iznesuva{e 61,19 denari za edno evro. Devizniot kurs na denarot vo odnos na ameri~anskiot dolar beše determiniran od dvi`eweto na ameri~anskiot dolar na me|unarodnite devizni pazari, pri što i vo posledniot kvartal na 2005 godi na ameri~anskiot dolar prodol`i da apresira vo odnos na evrot. Sledstveno, vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina, na devizniot pazar denarot depresira vo odnos na ameri~anskiot dolar za 2,5% vo sporedba so prethodniot kvartal, taka što devizniot kurs na denarot vo odnos na ameri~anskiot dolar vo prosek iznesuva{e 51,47 denari (vo prosek 50,20 denari za eden ameri~anski dolar vo prethodniot kvartal).

Grafikon 47

Prose~en devizen kurs na denarot vo odnos na evrot i ameri~anskiot dolar na devizniot pazar (denari za edni ~a stranska valuta)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

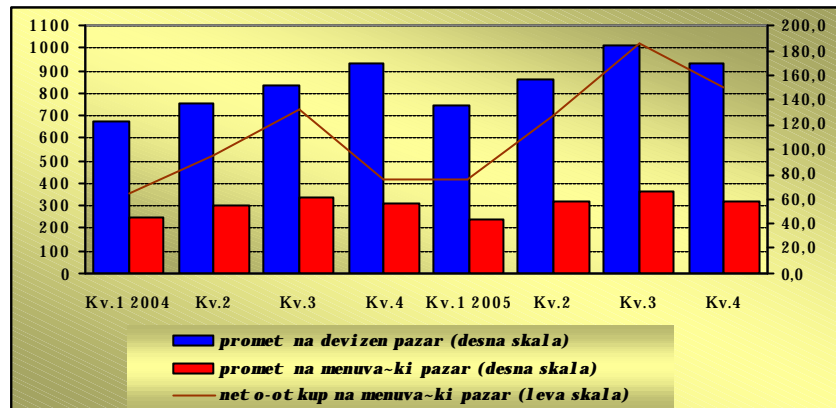
Kvartalen pad na prometot na menuva~kiot pazar od 11,1%

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na, na menuva~kiot pazar beše zabele`ano namaluvawe na prometot, ostvareno vo uslovi na namalena ponuda i pobaruva~kata na devizi, zaradi zgolemenata aktivnost karakteristi~na za prethodniot kvartal. Vкупniot promet na menuva~kiot pazar vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na iznesuva 320,4 milioni evra i vo odnos na prethodniot kvartal zabele`a pad od 11,1%. Pritoa, pointenzivnoto namaluvawe na ponudata od pobaruva~kata na devizi (za 13,8% i 2,4%, soodvetno) dovede do namaleni neto-otkup na devizi. I meno, neto-otkupot na menuva~kiot pazar iznesuva{e 149,8 milioni evra vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na i vo odnos na prethodniot kvartal zabele`a pad od 19,3% (na godi { na osnova zgol emen za dva pati).

Grafikon 48

Dvi`ewe na vkupni ot promet na devizni ot i menuva-ki ot pazar (vo milioni evra)

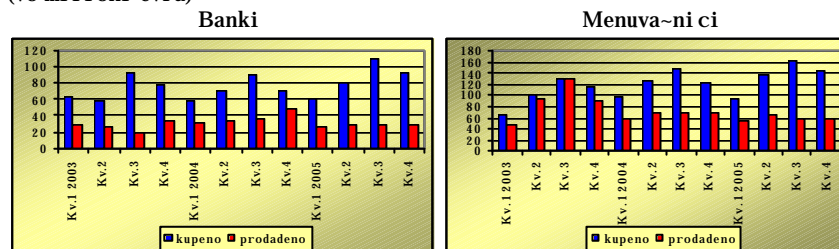

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Analizata od aspekt na mese~nata dinamika uka`uva na relativno postabilni dvi`ewa kaj pobaruva~kata na devizni sredstva na menuva~kiot pazar, taka { to vo dekemvri be{e realiziran najvisok iznos od 31,7 milioni evra. Od druga strana, kaj ponudata bea zabele`ani mali oscilacii, pri { to vo oktombri be{e registrirana najvisoka ponuda na devizi od 81 milion evra. Istovremeno, vo ovoj mesec be{e realiziran najvisok iznos na neto-otkup na devizi od 53,8 milioni evra. Strukturnata analiza poka`uva deka pogolem del, ili 62,9% od prometot na menuva~kiot pazar be{e realiziran preku menuva~nici te (zgol emeno strukturno u~estvo za 0,8 procentni poeni), dodeka delovni te banki u~estvuava so 37,1%.

Grafikon 49

Dvi`ewe na prometot na menuva-ki ot pazar (vo milioni evra)

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

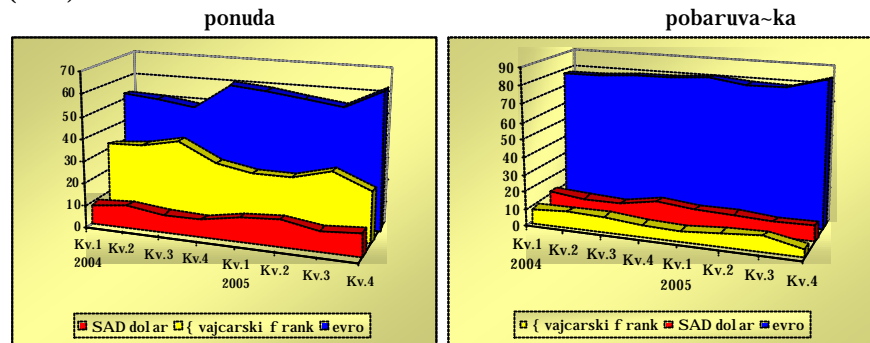
Analizata na valutnata struktura poka`uva zgol emeno strukturno u~estvo na evroto na stranata na ponudata i pobaruva~kata na menuva~kiot pazar vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina (za 8,2 procentni poeni i 5,7 procentni poeni, soodvetno), i iznesuva 62,3% i 84,4%, soodvetno. Od druga strana, u~estvoto na { vajcarski ot frank vo vkupnata ponuda i pobaruva~ka e namaleno (za 7 procentni poeni i 4,3 procentni poeni, soodvetno) i iznesuva 23,1% i 4,3%, soodvetno. U~estvoto na amerikanski ot dolar na stranata na ponudata i pobaruva~kata e stabilno i iznesuva 10,9% i 9,1%, soodvetno.

Zgol emeno strukturno u~estvo na evroto, a namaleno na { vajcarski ot frank

Grafikon 50

Valutna struktura na prometot na menuvaškiot pazar
(vo %)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Stabilen devizen kurs na denarot vo odnos na evrot o na menuvaškiot pazar...

...i depresijacija na denarot vo odnos na ameri kanski ot dolar

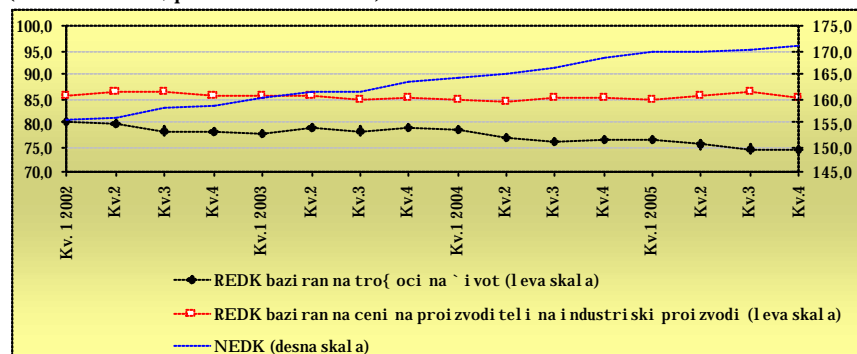
Depresijacija na realni ot efektiven devizen kurs na denarot

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na, prose~ni ot devizen kurs na denarot vo odnos na evrot na menuvaškiot pazar be~e stabilen i iznesuva~e 61,42 denara za edno evro. Ameri kanski ot dolar vo prosek se razmenuva~e za 51,36 denari i vo sporedba so prethodni ot kvartal denarot depresira za 2,4% (vo prosek 50,17 denari za eden ameri kanski dolar vo prethodni ot kvartal).

Vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na, *indeksot na realni ot efektiven devizen kurs na denarot (REDK)* presmetan spored tro~ ocite na `ivot i spored cenite na proizvodi telite na industri ski proizvodi, poka`uva zgolemena konkurentnost na Republika Makedonija na stranski te pazari. I meno, prose~ni ot REDK na denarot vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na presmetan spored tro~ ocite na `ivot zabele`a depresijacija od 0,4% vo odnos na prethodni ot kvartal, {to vo uslovi na mala apresijacija na nominalni ot efektiven devizen kurs na denarot (NEDK) od 0,2%, pred s~ se dol`i na pointenzivni ot rast na stranski te ceni od doma~nite ceni⁵¹, (za 1,6 i 0,9%, soodvetno). Prose~ni ot REDK na denarot presmetan spored cenite na proizvodi telite na i ndustri ski proizvodi vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godi na zabele`a depresijacija od 1,6% vo odnos na prethodni ot kvartal, ostvorena vo uslovi na porast na stranski te ceni (od 1,5%) i pad na doma~nite ceni (od 0,4%).

Grafikon 51

Indeks na REDK* i NEDK na denarot
(baza 1995=100, ponderi NTR=2003)

*Indeks pomal od 100 ozna~uva zgolemena i zvozna konkurentnost.

I zvor: Narodna Banka na Republika Makedonija.

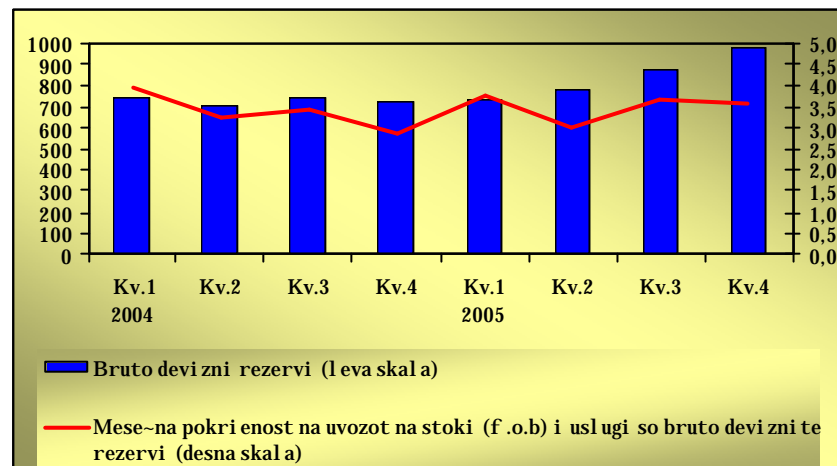
⁵¹ Se odnesuva na promenata tekoven kvartal vo odnos na prethoden kvartal, so baza prosek 1995 godi na.

**Kvartalen porast na
bruto devizni te rezervi
od 246,4 milioni evra**

Bruto devizni te rezervi na 31.12.2005 godina dostignaa 1.122,9 milioni evra, { to pretstavuva dosega najvisok iznos na devizni rezervi. Pri ta, bruto devizni te rezervi zabele`aa porast od 246,4 milioni evra vo odnos na krajot na prethodni ot kvartal, dodeka vo sporedba so krajot na 2004 godina e ostvaren porast od 406 milioni evra. Kvartalni ot porast na bruto devizni te rezervi glavno e determiniran od priliv ot od evroobvrznicite (vo iznos od 149,2 miliona evra), kako i od realizirani ot neto-otkup na devizni ot pazar od strana na NBRM, sredstvata pristignati od Me|unarodnata banka za obnova i razvoj vrz osnova na Programski ot zaem za razvojni politiki (PDPL D), donacijata od Holandija, sredstvata od Evropskata banka za obnova i razvoj za pretprivatizacija na ESM i od kursnite razliki. Bruto devizni te rezervi (bez priliv ot od evroobvrznicite) na krajot na ~etvrti ot kvartal na 2005 godina obezbeduvaat 3,6 prose~na mese~na pokrienost na uvozot na stoki i uslugi realizirani vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina.

Grafikon 52

Bruto devizni rezervi na NBRM i mese~na pokrienost na uvozot na stoki (f.o.b.) i uslugi so bruto devizni rezervi (vo milioni evra) (vo meseci)

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

9.**Javni finansii**

Vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina vkupni te javni prihodi iznesuvaa 24.462 milioni denari, odnosno bea poniski za 4,6% vo sporedba so prethodni ot kvartal, reflektiraj}i gi namaleni te nedano~ni i kapitalni prihodi, dodeka prihodi te od danocite i pridoesite, vo analizirani ot period se zgolemija za 8,7%. Na godi { na osnova (~etvrti kvartal 2005 godina / ~etvrti kvartal 2004 godina) vkupni te javni prihodi se povisoki za 4,1%.

**Vo ~etvrti ot kvartal na
2005 godina, vkupni te
prihodi na centralnata
dr`avna vlast bea
poniski za 10,2% na
kvartalna osnova...**

Prihodi te na centralnata dr`avna vlast vo ~etvrti ot kvartal od 2005 godina se poniski za 10,2% vo sporedba so prethodni ot kvartal i iznesuvaa 15.957 milioni denari. Kvartalni ot pad na vkupni te buxetski prihodi glavno e determiniran od intenzivnoto namaluvawe na nedano~ni te prihodi od 79,3%, { to se dol`i na visokata sporedbena osnova od prethodnoto trimese~je (ponizok iznos na realiziran profit od javni i finansiski institucii). Istovremeno, kapitalni te prihodi vo analizirani ot period bele`at pad od 78,4%, zaradi visokata

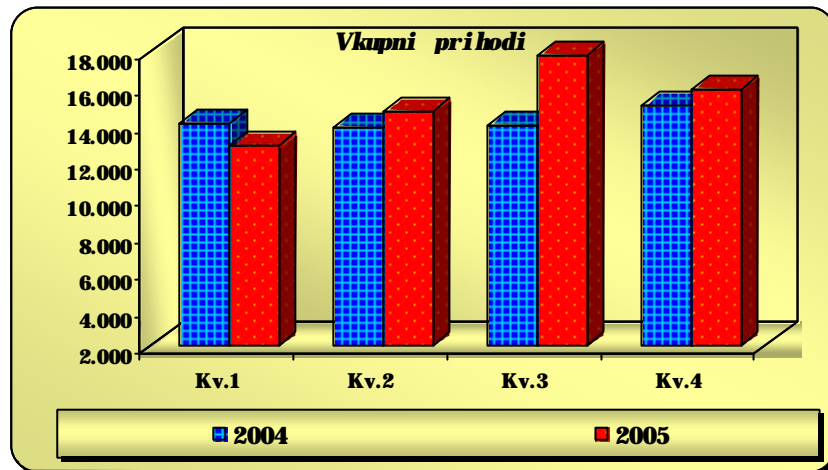
sporedbena osnova od prethodniot kvartal, koga bea realizirani prihodi vrz osnova na prodaba na dr`avno zemji te.

Dano-nite prihodi, koji se dominantna kategorija vo ramki na vkupnite buxetski prihodi (strukturno u-estvo od 95%), vo poslednite tri meseci od godinata ostvarija kvartalen porast od 8,9%. Od pozna-ajnite kategorii na dano-ni prihodi, vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina povisoki prihodi se realizirani od personalniot danok na dohod, danokot na dodadena vrednost i od carinite, koji u-estvuvaat vkupno so 73% vo strukturata na buxetski te prihodi.

Na godi{na osnova, vkupnite buxetski prihodi vo posledniot kvartal na 2005 godina se povisoki za 6,1% vo odnos na isti ot kvartal na 2004 godina, {to e rezultat na pogol emi ot iznos na realizirani dano-ni prihodi, dodeka kaj nedano-nite i kapitalnite prihodi e registri rano namal uvawe.

Grafikon 53

Kvartalna distri bucija na vkupnite prihodi na centralni ot buxet (vo milioni denari)

I zvor: Ministarstvo za finansii.

Vkupnite javni rashodi vo ~etvrtiot kvartal na 2005 godina iznesuvaat 26.315 milioni denari i se povisoki za 16,6% od rashodite vo prethodniot kvartal, reflektiraj{i go porastot na tekovnite i kapitalnite rashodi. Na godi{na osnova, javni te rashodi vo posledniot kvartal na 2005 godina se povisoki za 8,9%.

...pri registiran porast na buxetski te rashodi od 24,2%

Rashodite na centralnata dr`avna vlast vo ~etvrtiot kvartal od 2005 godina iznesuvaa 17.664 milioni denari, {to pretstavuva porast od 24,2% na kvartal na osnova. Zgol emuvaweto se dol`i na istovremeni ot porast na tekovni te i kapitalni te tro{oci (za 13,4% i za 2,1 pati, soodvetno). Vo ramki na tekovni te tro{oci, intenzi ven kvartalen porast e registri ran kaj tro{oci te za stoki i uslugi (za 70,2%), dodeka isplatite za plati i naemnini i transferi te ostvarija poumeren porast.

Vkupni te buxetski rashodi vo posledniot kvartal na 2005 godina, vo odnos na isti ot kvartal od prethodnata godina, ostvarija porast od 11%, pri registri ran porast na tekovni te i kapitalni te tro{oci (od 1,7% i od 85%, soodvetno).

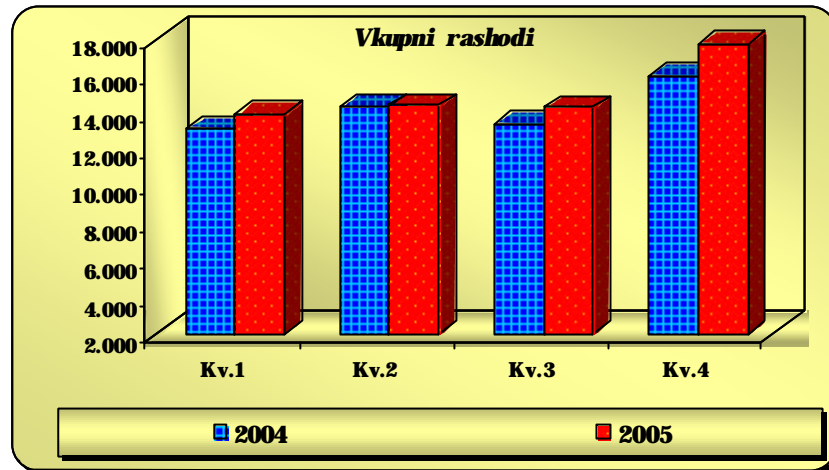
Vo 2005 godina e registri rano istovremeno zgol emuvawe na buxetski te prihodi i rashodi. Taka, vkupni te buxetski prihodi vo

2005 godina se zgolemija za 7,5%, dodeka rashodi te za 6,1%, vo sporedba so prethodnata godina.

Grafikon 54

Kvartalna distripcija na vkupni te rashodi na centralni ot buxet (vo milioni denari)

I zvor: Ministarstvo za finansii.

Vo poslednite tri meseci od 2005 godina e registrirano zgolemuвање na vkupni te prihodi i rashodi na socijalni te fondovi, vo sporedba so prethodni ot kvartal (za 9,7% i za 7,6%, soodvetno). Porastot e determiniran od zgolemenite prilivi i tro{oci na Fondot za penzisko i invalidsko osiguruvawe i na Fondot za zdravstveno osiguruvawe. Od druga strana, prihodi te i rashodi te na Fondot za vrabotuvawe bele`at pad na kvartal na osnova. Isto taka, namaleni prihodi i rashodi vo ~etvrti ot kvartal od 2005 godina se zabele`ani kaj Fondot za pati{ta.

Vo sporedba so ~etvrti ot kvartal na 2004 godina, vkupni te prihodi na socijalni te fondovi vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina se poniski za 0,8%, dodeka rashodi te se povi{ki za 2,1%.

Poznajni ekonomski nastani i promeni vo zakonskata regulativa vo ~etvrti ot kvartal na 2005 godina

- ❖ Na 3 okt omvri beše isplata ena osmat a rata od obvrznicite za st aro devizno {tedewe vrz osnova na glavnica (i edinaeset ta isplata na kamata), vo soglasnost so voobi~enata dinamika na isplata na ovie obvrznici dva pati godi{no (april i okt omvri).
- ❖ Na 21 okt omvri zapo~na izgradbata na vtorata faza od obkolnicata na Skopje.
- ❖ Na 25 okt omvri vo Atina pretstavnicina zemjite od Jugoisotona Evropa (Makedonija, Albanija, Bugarija, Hrvatska, Bosna i Hercegovina, Romanija, Turcija, Srbija i Crna Gora i Kosovo) potpi{aa Dogovor za formirawe zaedni~ki regionalen pazar za energija i gas. Cel na Dogovorot e obezbeduvawe konkurentnost i sigurnost vo isporakata na elektri~na energija, otvorawe na pazarite na energija i sozdavawe uslovi za funkciionirawe na edinstven pazar na st ruja vo regionot. Predvideno e Dogovorot da stapi vo sila vo po~etokot na 2006 godina, po pret hodna ratifikacija od st rana na parlamentite na zemjite-potpisni~ki.
- ❖ Od 26 okt omvri NBRM premi na aukcii na blagajni~ki zapisi od tipot na t ender so iznosi (fiksna kamata na st apka i neograni~en iznos na ponudeni zapisi) kon aukcii na blagajni~ki zapisi od tipot na t ender so kamata ni st apki (ograni~en iznos na ponudeni zapisi za koj bankite aukcija so kamata ni st apki).
- ❖ Od 28 okt omvri najgolemito proizvoditel na lebi beli peciva vo zemjata „@it o luks-Skopje“ gi namali cenite na beliot leb (osnoven tip) za okolu 15%, kako rezultat na pozitivnite efekti od prest ruktuiraweto na ovaa kompanija i namalenite tro{oci na rabot eweto.
- ❖ Na 1 noemvri Republika Makedonija go dobi vt oriot oficijalen kredit en rejting od kreditnata rejting-agencija "Fitch", pri {to dolgoro~niot kredit en rejtinge ocenet so „BB“ so pozitivni izgledi.
- ❖ Vo periodot od 2 do 10 noemvri vo Republika Makedonija prest ojuvawe misijata na Mejunarodniot monetaren fond, so osnovna cel razgleduvawe na ost varuvaweto na aran`manot, kako i usoglasuvawe na Buxetot za narednata godina. Prit ova, beše izvr{ena revizija na makroekonomskite procenki za 2005 godina i bea utvrdeni osnovnite i nasoki za narednata godina.
- ❖ Na 10 noemvri vo Skopje se odr`a prviot godi{en sostanok na ministrite za transport na Makedonija, Albanija, Bosna i Hercegovina, Hrvatska, Srbija i Crna Gora i na Kosovo. Sredbata e poddr`ana od EU i pretstavuvavska od Memorandumot za razbirawe {togo potpi{aa zemjite od Zapaden Balkan vo juni 2004 godina, so cel razvoj na glavnat a regionalnata transportna mre`a vo Jugoisotona Evropa.
- ❖ Na 14 noemvri e potpi{an Dogovor za "twinning" part nerst vo me|ucarinskit e upravite na Makedonija i na Holandija. Ovaa programa so holandskata carina e so vremet raeweto dtri godini, so osnovna cel podobruvawe na efikasnosta na rabot eweto preku vospostavuvawe direktne odnosi so carinskit e organi od zemjite -lenki na EU.
- ❖ Na 14 noemvri Regulatornata komisija za energetika im dodeli licenci za vr{ewe energetski dejnost i na MEPSO i „BRIK“ a.d. Berovo.
- ❖ Na 17 noemvri Republika Makedonija potpi{a dve konvencii na Sovetot na Evropa (Konvencijata za borba protiv trgovijata so luje i Konvencijata za borba protiv pereweto pari i pronao|awe, apsewe i konfiskacija na kriminalnite prihodi za finansirawe na terorizmot), vo ramki na 115. sesija na Sovetot na ministrite vo St razbur.
- ❖ Na 17 noemvri e potpi{an Dogovor za sorabotka vo oblasta na turizmot pome|u Makedonija i Albanija, so {to se zaokru`uva pravnat a ramka za regulirawe na odnosit e me|u dvet e zemji vo ovaa oblast.

- ❖ Na 22 noemvri završija pregovorit e so timot na Svet ska banka za novi ot proekt za poddrška na razvojot na energet ski ot sekt or, vo nasoka na podobruvawe na bezbednost a i snabdenost a so elekt ri~na energija i reduci rawe na t ro{ oci t e.
- ❖ Na 24 noemvri bea izdadeni dolgoro~ni dr`avni obvrznic i vo soglasnost so donesenat a Odluka za izdavawe kont inuirani dolgoro~ni dr`avni obvrznic i vo 2005 godina („Slu`ben vesnik na RM“ br. 101/2005). Dr`avni t e obvrznic i se so rok na dost asuvawe od dve godini i kuponska kamata na st apka od 10%.
- ❖ Na 28 noemvri Evropskat a banka za obnova i razvoj pot pi{ a dogovor so „Mit al st il“ - Skopje so cel odobruvawe kredit , so koj }e se ovozmo` i korist ewe prirodan gas kako energens, namest o dosega{ nat a upot reba na mazut ot .
- ❖ Na 28 noemvri e pot pi{ ana spogodba me|u Makedonija i Avst rija za dodeluvawe nepovrat ni sredst va namenet i za st imulirawe na korist ewet o solarna energija vo Republ ika Makedonija.
- ❖ Na 2 dekemvri na Londonskat a berza za hartii od vrednost bea plasirani prvite makedonski evroobvrznic i, so { t o Republ ika Makedonija se vklui vo me|unarodni ot f i nansi ski pazar. Emi t uvani t e evroobvrznic i vo iznos od 150 milioni evra imaat rok na dost asuvawe od deset godini i kuponska kamata od 4,625%.
- ❖ Na 5 dekemvri „ProKredit banka“ a.d. Skopje go dobi ofi cijalni ot dolgoro~en kredit en rejting od kredit nat a rejting-agencija "Fitch", pri { t o dolgoro~ni ot kredit en rejting na st ranskat a valut a be{ e ocenet so „BB“, dodeka dolgoro~ni ot kredit en rejting na lokal nat a valut a so „BB+“.
- ❖ Na 9 dekemvri vo Skopje e pot pi{ an Memorandum za sorabot ka pome|u Direkcijata za spre~uvawe na perewe pari i amerikanskata Agencija za spravuvawe so finansiski ot kriminal, so cel unapreduvawe na sorabot kat a me|u ovie dve inst it uci i za razmenuvawe na podat oci i informacii va`ni za spre~uvawe na perewe pari i finansirawe na terorizmot .
- ❖ Vo periodot od 13 do 18 dekemvri vo Hongkong se odr`a [est at a minist erska konferencija na Svet skat a t rgovska organizacija, na koja u~est vuva{ e i delegacija na Republ ika Makedonija. Minist erskat a konferencija se odr`uva na sekoi dve godini i gi pokriva site va`ni pra{ awa vo ramki na STO, glavno vo nasoka na nat amo{ no zajaknuvawe na pravilat a, po~it uvawe na prezemenite obvrski i liberalizirawe na mult ilat eralni ot t rgovski sist em.
- ❖ Na 16 dekemvri e promoviran prvi ot Nacionalen izve{ t aj za konkurent nost izgot ven pod pokrovitelst vo na Nacionalni ot sovet za pret priemni{ t vo i konkurent nost (NSPK). Izve{ t ajot se bazira vrz rezultat ite od Izve{ t ajot za global nat a konkurent nost { t o go podgot vuva Svet ski ot ekonomski forum (SEF) i ima za cel ut vrduvawe na konkurent nost a na makedonskat a ekonomija vo svet ski ramki.
- ❖ Na 17 dekemvri na Republ ika Makedonija £ be{ e dodelen st at uskandi dat za ~lenst vo vo Evropskat a unija.
- ❖ Na 19 dekemvri Vladata na Republ ika Makedonija ja razgleda i ja usvoi Makroekonomskata polit ika na Republ ika Makedonija za 2006 godina, pri { t o za 2006 godina se o~ekuva porast na BDP od 4%, odr`uvawe ni ska i st abilna st apka na infl acija od 2% i buxet ski def icit od 0,6% od BDP.
- ❖ Na 21 dekemvri be{ e isplat ena t ran{ a od zaemot za programska razvojna polit ika (PDPL) na Svet ska banka. Voedno, na 31 dekemvri prist igna i donacija na holandskat a vlada od op{ t at a buxet ska poddrška na Hol andija za Republ ika Makedonija.
- ❖ Na 23 dekemvri Sovet ot na Narodna banka na Republ ika Makedonija ja usvoi monet arnat a proekcija za 2006 godina. Osnovna cel na monet arnat a polit ika e odr`uvawe na cenovnat a st abilnost , pri { t o prose~nat a st apka na infl acija vo 2006 godina se o~ekuva da iznesuva 2%. Voedno, vo 2006 godina, se o~ekuva porast na pari ~nat a masa (privat en sekt or) za 18,5% i na vkupni t e kredit i na banki t e kaj privat ni ot sekt or za 19,6%.
- ❖ Na 23 dekemvri Sovet ot na Narodna banka na Republ ika Makedonija donese Odluka za presmet uvawe i objavuvawe efekt ivna kamata na st apka na kredit ite i depozit ite (koja

gi vključuje tete ročnice, provizije in sluzi, so koja se postavljajo osnovni uniformni pravila i se zgolemuwa transparentnosta pri nudeweto na bankarski t e uslugi („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 117/2005).

- ❖ Na 30 dekemvri, vo ramki na Sojuzot na stopanski komori, oficijalno zapo~na so rabota Komorata za informativno-komunikacijska tehnologija i usluga.
- ❖ Vo tekot na ~etvrtot kvartal na 2005 godina, Regulatormata komisijsa za energetika gi donese slednite odluki za opredeluwawe najvisoki ceni na oddelni nafteni derivati, utvrdeni soglasno so Metodologijata:
 - na 3 okt omvri, Odluka za zgolemuwawe na rafinerijske i maloprodajne ceni na nafteni t e derivati vo prosek za 3,3% i 1,71%, soodvetno („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 84/2005 godina);
 - na 17 okt omvri, Odluka za namaluwawe na maloprodajne i rafinerijske ceni na nafteni t e derivati vo prosek za 3,08% i 5,47%, soodvetno („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 87/2005 godina);
 - na 31 okt omvri, Odluka za namaluwawe na rafinerijske i maloprodajne ceni na nafteni t e derivati vo prosek za 1,09% i 1,01%, soodvetno („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 93/2005 godina);
 - na 14 noemvri, Odluka za namaluwawe na ceni t e na dizelot i ekstralesnoto gorivo za 0,16% i za 0,57%, soodvetno, dodeka ceni t e na ostane nafteni derivati ostana nepromeneti, odnosno na istot o nivo od 31 okt omvri („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 98/2005).
 - na 28 noemvri, Odluka so koja maloprodajne i rafinerijske ceni na nafteni t e derivati se namaluvawo vo prosek za 2,73% i 4,86%, soodvetno („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 102/2005);
 - na 12 dekemvri, Odluka so koja maloprodajne i rafinerijske ceni se zgolemija vo prosek za 1,08% i 2,02%, soodvetno („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 108/2005);
 - na 26 dekemvri, Odluka so koja maloprodajne ceni na nafteni t e derivati se zgolemuwawo vo prosek za 1,93 %, dodeka rafinerijske ceni se zgolemuwawo vo prosek za 2,56% do 31 dekemvri, odnosno za 2,49% od 1 januari 2006 godina soglasno so odredbite vo Zakonot za zafitana ~ivotnata sredina („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 114/2005). Efektot od ovaa Odluka vrzoptoto nivo na ceni t e vo ekonomijata }e dojde do izrazvo prvot mesec od slednot kvartal, soglasno so karakterot na statistikot o snimawe na ceni t e.
- ❖ Drugi novi zakoni:
 - Zakon za ednoterskiot sistem i za vodewenatrgovskiot registar i registar na drugi pravni lica („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 84/2005);
 - Zakon za hartii od vrednost („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 95/2005);
 - Zakon za izmenuwawe i dopolnuwawe na Zakonot za danokot na dobi vka („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 120/2005);
 - Zakon za izmenuwawe i dopolnuwawe na Zakonot za personalnot danok na dohod („Sluz`ben vesnik na RM“ br. 120/2005).

Statistički prilog

1. Ceni

Tabela 1

Troškovi na `ivot i ceni na malo

	XII.2005	XII.2005	I-XII.2005
	XI.2005	XII.2004	I-XII.2004
	vo %		
Troškovi na `ivotot	0,6	1,2	0,5
I shrana	1,4	0,1	-1,2
Tutun i pijalaci	0,0	4,8	5,5
Obleka i obuvki	0,6	1,8	2,2
Domuvawe	-0,1	0,6	0,4
Stan (stanari na, voda, uslugi)	-0,1	-0,2	0,3
Ogrev i osvetlenie	-0,1	1,4	1,0
Higi ena i zdravje	0,3	-2,5	-3,5
Kultura i razonoda	0,7	5,2	0,9
Soobra`ajni sredstva i uslugi	-0,1	3,4	3,7
<i>St oki</i>	<i>0,7</i>	<i>1,3</i>	<i>0,3</i>
<i>Uslugi</i>	<i>0,1</i>	<i>0,9</i>	<i>1,3</i>
Ceni na malo	0,2	3,2	2,1
Zemjodelski proizvodi	5,9	4,1	-1,0
Neprehranbeni i industrijski proizvodi	0,0	4,7	3,0
Industrijsko - prehranbeni proizvodi	0,1	-1,7	-1,5
Pijalaci	-0,1	-0,2	1,3
<i>St oki</i>	<i>0,3</i>	<i>2,7</i>	<i>1,5</i>
<i>Uslugi</i>	<i>0,1</i>	<i>3,9</i>	<i>3,1</i>

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 2
Ceni na proizvodi tel i na i ndustri ski proi zvod i

	XII.2005 XI.2005	XII.2005 XII.2004	I-XII.2005 I-XII.2004
	vo %		
Ceni na proizvodi tel i na i ndustri ski proi zvod i	-0,5	4,0	3,2
Energi ja	-1,3	16,6	11,8
I ntermedi jarni proi zvod i , osven energi ja	-0,3	-0,8	0,5
Kapi tal ni proi zvod i	0,0	0,0	0,0
Trajni proi zvod i za { i roka potro{ uva~ka	0,0	0,0	2,5
Netrajni proi zvod i za { i roka potro{ uva~ka	0,0	1,6	0,8
<i>Vadewe rudi i kamen</i>	<i>0,0</i>	<i>0,2</i>	<i>0,1</i>
<i>Prerabot uva~ka i ndust ri ja</i>	<i>-0,6</i>	<i>4,8</i>	<i>3,9</i>
Proi zvodstvo na prehranbeni proi zvod i i pi jal aci	-0,5	0,7	0,2
Proi zvodstvo na tutunski proi zvod i	0,0	0,2	0,3
Proi zvodstvo na teksti l ni tkaeni ni	0,0	0,0	-0,4
Proi zvodstvo na predmeti za obl eka; dorabotka i boewe na krzno	0,0	0,0	0,0
I zdava~ka dejnost, pe~atewe i reprodukci ja na sni meni medi umi	0,0	0,0	0,0
Proi zvodstvo na koks, deri vati na naf ta i nukl earno gori vo	-3,0	47,5	32,7
Proi zvodstvo na hemi kal i i i hemi ski proi zvod i	0,0	0,1	0,1
Proi zvodstvo na proi zvod i od guma i proi zvod i od pl asti ~ni masi	0,0	0,0	0,0
Proi zvodstvo na proi zvod i od drugi nemetal ni mi neral i	0,0	0,4	0,2
Proi zvodstvo na osnovni metal i	0,0	-0,1	-0,1
Proi zvodstvo na metal ni proi zvod i vo metal oprerabotuva~kata f aza, osven ma{ i ni i uredi	0,0	0,0	0,0
Proi zvodstvo na el ektri ~ni ma{ i ni i aparati	0,0	0,0	3,0
<i>Snabduvawe so el ekt ri ~na energi ja, gas i voda</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>

*Prethodni podatoci.

I zvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 3

Potroška uvažavka koja ni ca za ishrana i pijalaci *

	Iznosi			Mese-na promena			Godišna promena		
	X.2005	XI.2005	XII.2005	X.2005 IX.2005	XI.2005 X.2005	XII.2005 XI.2005	X.2005 X.2004	XI.2005 XI.2004	XII.2005 XII.2004
	vo denari			vo %			vo %		
Vkupno	9.701	9.672	9.947	1,5	-0,3	2,8	-0,4	-2,2	1,0
@iti proizvodi od`ito	1.811	1.693	1.687	0,0	-6,5	-0,4	-2,9	-9,1	-7,9
Sve`i preraboten zelen-uk	1.082	1.167	1.406	15,0	7,9	20,5	-5,6	-8,7	7,7
Sve`o i preraboteno ovo{ je	689	700	687	-3,0	1,6	-1,9	2,5	5,3	4,2
Sve`o i preraboteno meso	2.436	2.433	2.497	1,1	-0,1	2,6	5,4	3,8	6,8
Masnoti i	366	364	359	0,0	-0,5	-1,4	-4,2	-3,2	-4,0
Mleko i mle-ni proizvodi	1.600	1.598	1.592	-0,1	-0,1	-0,4	-3,4	-3,3	-2,5
Ostanati prehranbeni proizvodi	1.717	1.717	1.719	0,2	0,0	0,1	0,6	0,4	0,8

*Siste proizvodi od kategorijata ishrana i pijalaci koji ja so-inuvažavka koja ni ca se određeni kako prose-ni mese-ni potrebi na edno ~etiri~leno nezemjodelsko doma}instvo i toj spisok na proizvodi e konstanten (isti proizvodi - isti koli~estva) vo tekot na edna godina.

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

2. Ekonomska akti vnost

Tabela 4

Industrijsko proizvodstvo vo Republika Makedonija

	struktura vo %	XII.2005	XII.2005	I-XII.2005	prijones za kumulativni ot rast
		XI.2005	XII.2004	I-XII.2004	
vo %					
Vkupno	100,0	11,0	3,7	7,0	100,0
Energija	21,8	5,4	0,0	4,6	14,6
Intermedijarni proizvodi, osven energija	33,8	-1,0	3,9	14,2	69,7
Kapitalni proizvodi	4,8	18,9	1,0	-3,2	-2,2
Trajni proizvodi za { i roka potro{ uva-ka	1,4	4,1	-40,1	-14,9	-3,0
Netrajni proizvodi za { i roka potro{ uva-ka	38,1	26,9	8,6	3,8	21,0
Vadewe rudi i kamen	1,8	25,2	1,3 pat i	40,4	10,6
Prerabot uva-ka industrija	79,4	12,2	3,1	7,3	84,1
Proizvodstvo na prehranbeni proizvodi i pijalaci	20,0	44,9	17,7	4,0	11,6
Proizvodstvo na tutunski proizvodi	3,9	-3,6	-4,0	2,0	1,1
Proizvodstvo na tekstilni tkaeni ni	2,5	-8,1	13,1	0,4	0,1
Proizvodstvo na predmeti za obleka; dorabotka i boewe na krzno	8,6	-3,6	-7,0	4,3	5,4
Izdava-ka dejnost, pe-atewe i reprodukcija na snimeni mediji	3,9	38,2	-13,6	-3,3	-1,9
Proizvodstvo na koks, derivati na naf ta i nuklearno gorivo	3,0	10,5	15,7	16,6	7,2
Proizvodstvo na hemikalii i hemijski proizvodi	5,9	28,5	1,6	-0,1	-0,1
Proizvodstvo na proizvodi od guma i proizvodi od plasti-ni masi	2,6	-15,2	-15,5	-5,4	-2,0
Proizvodstvo na proizvodi od drugi nemetalni minerali	8,1	-19,3	27,9	21,5	25,3
Proizvodstvo na osnovni metali	6,0	-8,5	-7,8	33,4	29,1
Proizvodstvo na metalni proizvodi vo metalopreraotuva-kata faza, osven ma{ inii uredi	3,8	-22,0	-8,7	18,9	10,4
Proizvodstvo na elektri-ni ma{ inii i aparati	3,2	53,1	-17,2	8,8	4,1
Snabduvawe so elektrini energija, gas i voda	18,8	4,5	-2,6	2,5	6,8

* Prethodni podatoci.

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 5

Promet vo trgovija

	Iznosi				Mese-na promena			Godi{ na promena			Prose-na promena
	X.2005	XI.2005	XII.2005	I-XII.2005	X.2005	XI.2005	XII.2005	X.2005	XI.2005	XII.2005	I-XII.2005
					IX.2005	X.2005	XI.2005	X.2004	XI.2004	XII.2004	I-XII.2004
vo milioni denari				vo %			vo %			vo %	
Promet vo trgovija - vkupno*	14.524	14.605	16.023	165.280	3,2	0,6	9,7	2,1	4,8	1,5	5,4
Trgovija na malo*	6.016	5.451	5.870	65.057	3,6	-9,4	7,7	14,6	9,2	5,1	11,2
Trgovija na golemo*	8.508	9.155	10.153	100.223	2,9	7,6	10,9	-5,3	2,3	-0,5	1,9

* Procenka.

Izvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

Tabela 6

Vrednost na dogovoreni i izvr{ eni grade` ni raboti

	I znosi				Mese-na promena			Godi { na promena			Prose-na promena
	X.2005	XI.2005	XII.2005	I-XII.2005	X.2005	XI.2005	XII.2005	X.2005	XI.2005	XII.2005	I-XII.2005
	vo mi li oni denari				IX.2005	X.2005	XI.2005	X.2004	XI.2004	XII.2004	I-XII.2004
					vo %			vo %			vo %
Vrednost na dogovoreni grade` ni raboti	417	387	436	7.881	-7,0	-7,4	12,9	-11,5	-5,7	23,7	-24,1
Vrednost na izvr{ eni grade` ni raboti	716	606	750	6.411	13,7	-15,3	23,8	-10,9	-16,6	-10,1	-23,3

I zvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

3. Plati

Tabela 7

Vraboteni po dejnosti

	XII.2005	IV kv.2005	IV kv 2005 / III kv 2005	IV kv 2005 / IV kv 2004	struktura vo %
	broj na vraboteni		promeni, vo %		
Vkupno	241.705	242.781	-1,5	-5,1	100,0
Zenjodelstvo	9.725	9.740	-2,5	-5,4	4,0
Zemjodelstvo, lov i { umarstvo	9.576	9.589	-2,5	-5,3	3,9
Ri barstvo	149	151	-7,2	-8,9	0,1
I ndustrija	111.124	112.536	-2,7	-5,9	46,4
Vadewe na rudi i kamen	2.189	2.198	-1,8	-7,7	0,9
Prerabotuva-ka i industrija	77.373	78.503	-3,1	-5,7	32,3
Snabduvawe so elektri -na energija, gas i voda	13.995	14.132	-1,6	-0,2	5,8
Grade` ni { tvo	17.567	17.703	-2,0	-10,5	7,3
Uslugi	120.856	120.505	-0,3	-4,3	49,6
Trgovija na gol emo i malo, popravka na motorni vozila, motocikli i predmeti za li -na upotreba i za doma}instva	12.286	12.249	0,1	0,7	5,0
Hoteli i restorani	3.892	3.902	-2,3	-7,1	1,6
Soobra}aj, skladi rawe i vrski	14.911	14.986	-1,2	-10,6	6,2
Fi nansi sko posreduvawe	5.563	5.523	0,2	-1,4	2,3
Akti vnosti vo vrska so nedvi ` en i mot, i znajmuvawe i del ovni akti vnosti	6.599	6.568	-2,2	4,2	2,7
Javna uprava i odbrana, zadol ` itel na soci jal na za{ tita	15.581	15.362	1,3	5,6	6,3
Obrazovani e	29.888	29.809	1,6	1,2	12,3
Zdravstvo i soci jal na rabota	23.706	23.627	-1,9	-15,7	9,7
Drugi komunal ni usluga, op{ ti i li -ni uslu ` ni akti vnosti	8.430	8.478	-1,5	-4,5	3,5

I zvor: Dr` aven zavod za stati sti ka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 8
Prosečna neto-plata

	XII.2005	I-XII.2005	IV kv. 2005	IV kv. 2005	IV kv. 2005	I-XII.2005
				III kv. 2005	IV kv. 2004	I-XII.2004
			vo denari			
			vo %			
Nominalna prosečna neto-plata po radnik	13125	12.597	12.925	2,4	3,6	2,5
Trošoci na `ivotot						0,5
Realna promena na prosečnata neto-plata po radnik						2,0
Nominalna prosečna neto-plata po sektori:						
Zemjodelstvo	11.336	11.407	11.359	-2,8	3,2	14,4
Industrija	13.738	12.718	13.172	3,6	4,7	3,7
Uslugi	14.971	14.546	14.840	1,2	4,0	3,9

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republika Makedonija.

4. Monetarna politika

Tabela 9
Primarni pari

vo milioni denari	30.09.2005	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2005
	godina	oktomvri	noemvri	dekemvri		godina
Primarni pari	17.481	774	-678	2.862	2.958	20.439
Gotovi pari vo optek	13.490	38	-494	1.405	949	14.439
Li kvidni sredstva na bankite	3.991	736	-184	1.457	2.009	6.000

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

5. Bakarski sektor

Tabela 10
Monetaren agregat M1

vo milioni denari	30.09.2005	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2005
	godina	oktomvri	noemvri	dekemvri		godina
Pari na masa M1	27.906	33	-6	1.730	1.757	29.663
Gotovi pari vo optek	13.490	38	-494	1.405	949	14.439
Depozitni pari	14.416	-5	488	325	808	15.224
- Depozitni pari na naselenie	2.683	-14	41	462	489	3.172
- Depozitni pari na pretprijatija	9.825	-102	440	-20	318	10.143

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 11
Po{ i roki monetarni agregati

<i>vo milioni denari</i>	30.09.2005	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2005
	godi na	oktomvri	noemvri	dekemvri		godi na
Monetaren agregat M1	27.906	33	-6	1.730	1.757	29.663
Kratkoro~ni denarski depoziti	20.732	1.608	902	1.122	3.632	24.364
Monetaren agregat M2 - denarski del	48.638	1.641	896	2.852	5.389	54.027
Kratkoro~ni devizni depoziti	48.142	-353	1.132	186	965	49.107
Monetaren agregat M2	96.780	1.288	2.028	3.038	6.354	103.134
Nemonetarni depoziti	4.871	61	-89	197	169	5.040
- denarski	3.130	-222	63	86	-73	3.057
- devizni	1.741	283	-152	111	242	1.983
Monetaren agregat M4	101.651	1.349	1.939	3.235	6.523	108.174

I zvor: Narodna banka na Republi ka Makedonija.

Tabela 12
Vkupni depoziti na nedr` avni ot sektor

	30.09.2005	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2005
	godi na	oktomvri	noemvri	dekemvri		godi na
Vkupni depoziti na naseleni eto	50.742	947	826	1.567	3.340	54.082
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	48.233	897	749	1.436	3.082	51.315
- dolgoro~ni	2.509	50	77	131	258	2.767
2. Spored valuta						
- denarski	12.880	923	239	735	1.897	14.777
- devizni	37.862	24	587	832	1.443	39.305
Vkupni depoziti na pretprijatijata	20.967	744	1.052	-204	1.592	22.559
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	19.832	399	1.242	-218	1.423	21.255
- dolgoro~ni	1.135	345	-190	14	169	1.304
2. Spored valuta						
- denarski	9.157	797	674	409	1.880	11.037
- devizni	11.810	-53	378	-613	-288	11.522

I zvor: Narodna banka na Republi ka Makedonija.

Tabela 13

Depoziti na naselene i preprijata

	30.09.2005	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2005
	godina	oktombri	noembri	dekembri		godina
Vkupni depoziti na naselene eto	50.742	947	826	1.567	3.340	54.082
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	48.233	897	749	1.436	3.082	51.315
- dolgoro~ni	2.509	50	77	131	258	2.767
2. Spored valuta						
- denarski	12.880	923	239	735	1.897	14.777
- devizni	37.862	24	587	832	1.443	39.305
Vkupni depoziti na preprijata	20.967	744	1.052	-204	1.592	22.559
1. Spored ro~nost						
- kratkoro~ni	19.832	399	1.242	-218	1.423	21.255
- dolgoro~ni	1.135	345	-190	14	169	1.304
2. Spored valuta						
- denarski	9.157	797	674	409	1.880	11.037
- devizni	11.810	-53	378	-613	-288	11.522

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Tabela 14

Plasmani na banki te

<i>vo milioni denari</i>	30.09.2005	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2005
	godina	oktombri	noembri	dekembri		godina
Vkupni plasmani	65.825	834	1.064	1.054	2.952	68.777
<i>Denarski plasmani</i>	49.773	660	651	588	1.899	51.672
<i>Devizni plasmani</i>	16.052	174	413	466	1.053	17.105

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Tabela 15

Struktura na vkupni te plasmani

	30.09.2005	Promeni po meseci			Vkupno	31.12.2005
	godina	oktombri	noembri	dekembri		godina
Ro~na struktura						
- kratkoro~ni	29.950	366	-213	812	965	30.915
- dolgoro~ni	35.875	468	1.277	242	1.987	37.862
Valutna struktura						
- denarski	49.773	660	651	588	1.899	51.672
- devizni	16.052	174	413	466	1.053	17.105
Sektorska struktura						
- preprijata	45.349	395	635	608	1.638	46.987
- naselene	20.277	448	438	462	1.348	21.625
- ostanato	199	-9	-9	-16	-34	165

I zvor: Narodna banka na Republ i ka Makedonija.

Tabela 16

Ro~na i sektorska struktura na denarski te i na devizni plasmani

	31.12.2005 godina	Kvartal na promena	Godi { na promena
	(vo %)	(vo procentni poeni)	
Denarski plasmani			
<i>ro~na struktura</i>			
- kratkoro~ni	51,1	0,2	-4,4
- dolgoro~ni	48,9	-0,2	4,4
<i>sektorska struktura</i>			
- pretprijava	59,3	-0,8	-8,0
- naselene	40,4	0,9	7,8
- ostanato	0,3	-0,1	0,2
Devizni plasmani			
<i>ro~na struktura</i>			
- kratkoro~ni	26,3	-2,5	-12,2
- dolgoro~ni	73,7	2,5	12,2
<i>sektorska struktura</i>			
- pretprijava	95,6	-0,5	-0,3
- naselene	4,3	0,5	1,2
- ostanato	0,1	0,0	-0,9

6. Finansijski pazari

Tabela 17

Berzanski pokazatelji

	juli-septemvri 2005	oktonvri-dekemvri 2005	% promena
Promet (denari)			
Klasirano trgovanje	1,348,725,623	2,209,008,726	63.78
- Akcii	982,445,243	1,578,281,507	60.65
- Obvrznici	366,280,380	630,727,219	72.20
Prose~en dnevni promet (denari)	27,637,085	44,532,868	61.13
Prose~en dnevni broj transakcija	137	187	36.83
Blok transakcija	150,582,280	433,221,443	187.70
Dr`aven segment	23,446,874	13,432,860	-42.71
- Akcii	21,368,663	13,432,860	-37.14
- Udeli	2,078,148	-	
Drugi hartii od vrednosti			
Vkupno	1,522,754,777	2,655,663,029	74.40
Pazarna kapitalizacija (denari)			
Pazarna kapitalizacija na akcii-kotirani dru{tva	34,343,378,482	33,171,015,553	-3.41
Pazarna kapitalizacija na obvrznici	22,130,700,860	23,972,382,237	8.32
MBI/MBI-10	2,577.15	2,292.04	-11.06
Broj na kotirani dru{tva	57	57	0.00

Tabela 18
Struktura na prometot

Struktura na prometot				
Pazaren segment	Promet (denari)	Promet (evra)	%	Broj na transakcii
Oficijalen pazar	2,374,453,695	38,803,577	89.4	8,439
Neoficijalen pazar	267,776,474	4,376,619	10.1	1,317
Draven segment	13,432,860	219,334	0.5	1
Vkupno	2,655,663,029	43,399,530	100.0	9,757

7. Bilans na plawa

Tabela 19
Bilans na plawa na Republika Makedonija^{1/}
(vo milioni evra)

	2005												2005				2005
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Kv.1	Kv.2	Kv.3	Kv.4	
I. Tekovna smetka	-6.4	2.2	-11.7	-47.5	-18.4	-20.9	30.9	10.5	23.4	12.2	-8.4	-27.8	-15.9	-86.8	64.8	-24.0	-61.8
STOKI, neto	-41.1	-44.6	-59.8	-96.8	-73.3	-101.9	-51.5	-67.4	-69.6	-67.3	-85.1	-95.1	-145.5	-272.0	-188.4	-247.4	-853.4
I zvoz, f.o.b	112.7	120.2	134.5	134.9	141.2	130.5	153.0	119.3	143.7	158.7	145.4	148.0	367.4	406.6	416.0	452.2	1642.2
Uvoz, f.o.b/2	-153.8	-164.9	-194.3	-231.7	-214.5	-232.4	-204.5	-186.7	-213.3	-226.0	-230.5	-243.1	-512.9	-678.6	-604.5	-699.6	-2495.6
USLUGI, neto	1.0	-0.7	-3.1	-6.7	-7.3	0.9	3.8	2.8	2.7	-3.1	0.8	-18.4	-2.9	-13.1	9.4	-20.7	-27.2
DOHOD, neto	-1.5	2.6	-0.6	-3.4	-7.4	-5.5	-18.2	-16.7	-1.8	2.3	4.3	1.6	0.5	-16.3	-36.8	8.2	-44.4
od koj: kamata, neto	-3.8	-0.5	-3.3	-1.6	-0.4	-1.8	-3.0	-1.7	-4.0	-0.3	0.1	-0.5	-7.6	-3.7	-8.7	-0.7	-20.7
TEKOVNI TRANSFERI, neto	35.2	45.0	51.8	59.4	69.6	85.6	96.9	91.8	92.0	80.2	71.7	84.0	131.9	214.6	280.7	236.0	863.2
Oficijalni	1.1	5.7	2.2	2.4	3.3	7.0	11.9	3.2	1.5	1.9	2.2	10.1	9.0	12.7	16.7	14.1	52.5
Privatni	34.1	39.3	49.6	57.0	66.3	78.6	85.0	88.6	90.5	78.4	69.5	73.9	123.0	201.9	264.0	221.8	810.7
II. Kapit na i fiansiska smetka	8.5	-0.8	11.8	49.0	19.3	15.5	-31.9	-6.7	-23.3	-10.2	8.7	31.9	19.5	83.9	-61.8	30.4	71.9
KAPITALNA SMETKA, neto	0.0	0.1	0.0	0.2	0.1	-0.5	0.2	0.1	-0.2	-0.2	-0.4	-1.2	0.0	-0.2	0.2	-1.8	-1.7
Kapitalni transferi, neto	0.0	0.1	0.0	0.2	0.1	-0.5	0.2	0.1	-0.2	-0.2	-0.4	-1.2	0.0	-0.2	0.2	-1.8	-1.7
Oficijalni	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Drugi	0.0	0.1	0.0	0.2	0.1	-0.5	0.2	0.1	-0.2	-0.2	-0.4	-1.2	0.0	-0.2	0.2	-1.8	-1.7
Steknuvawe/raspolagawe so neproizvodni nefiansiski sredstva	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
FI NANSI SKA SMETKA, neto	8.6	-0.9	11.8	48.8	19.2	16.1	-32.1	-6.8	-23.1	-10.1	9.2	33.1	19.5	84.0	-62.0	32.1	73.7
Direktni investicii, neto	12.0	7.2	8.5	5.3	6.8	14.5	3.1	11.2	-0.1	1.6	6.6	0.6	27.7	26.6	14.1	8.7	77.1
Portfolio investicii, neto	1.2	2.5	8.8	2.2	0.9	0.7	2.0	11.3	1.1	0.2	5.8	161.3	12.5	3.8	14.4	167.3	198.0
Drugi investicii, neto	-11.1	3.1	-2.0	46.9	11.5	19.0	-2.1	-16.4	20.3	7.9	5.9	63.5	-10.1	77.5	1.8	77.3	146.5
Trgovski krediti, neto	-20.4	-19.6	-5.7	31.7	17.7	17.0	-34.8	-9.3	11.9	1.4	10.3	20.8	-45.7	66.4	-32.1	32.5	21.1
Zaemi, neto	3.3	4.2	6.8	23.6	10.5	30.8	4.2	-17.3	17.8	2.3	7.9	31.0	14.3	64.8	4.7	41.2	125.0
Valuti i depoziti, neto	5.6	17.8	-5.4	-9.9	-17.6	-30.4	27.6	9.2	-12.3	2.9	-13.5	5.4	17.9	-57.9	24.4	-5.2	-20.7
od koj: monetarna vlast, neto	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.3	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.3	0.3	0.0	0.0
komercijalni banki, neto	1.3	19.1	-4.1	-10.1	-13.7	-25.2	32.3	11.0	-2.4	12.1	-5.9	8.0	16.3	-49.0	40.8	14.2	22.4
naseleni e, neto	4.2	-1.3	-1.3	0.2	-3.6	-5.2	-5.0	-1.8	-9.9	-9.1	-7.7	-2.6	1.6	-8.6	-16.7	-19.4	-43.1
Drugi, neto	0.4	0.7	2.3	1.5	1.0	1.7	0.9	0.9	2.9	1.2	1.2	6.3	3.4	4.2	4.7	8.8	21.1
Bruto oficijalni rezervi, (= zgolemuvawe) /3	6.5	-13.6	-3.5	-5.6	0.0	-18.2	-35.1	-12.8	-44.4	-19.8	-9.1	-192.3	-10.6	-23.8	-92.3	-221.2	-347.9
III. Greški i propusti	-2.2	-1.4	-0.1	-1.5	-0.9	5.4	1.0	-3.9	-0.1	-1.9	-0.4	-4.1	-3.6	2.9	-3.0	-6.4	-10.1

1/ Prethodni podatoci

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

Tabela 20 Nadvore{ notrgovska razmena na Republ i ka Makedoni ja
(vo mi li oni evra)

	Kv.1 2005	Kv.2 2005	Kv.3 2005	Kv.4 2005	I-XII 2005	Kv.4 2005		Kv.4 2005		I-XII 2005	
						Kv.3 2005		Kv.4 2004		I-XII 2004	
	iznos	iznos	iznos	iznos	iznos	iznos	%	iznos	%	iznos	%
Vkupna razmena	902.5	1,114.4	1,046.8	1,180.8	4,244.5	134.0	12.8	110.8	10.4	544.6	14.7
I zvoz	367.6	406.6	416.5	452.8	1,643.5	36.3	8.7	68.3	17.8	297.6	22.1
Uvoz	534.9	707.8	630.3	728.0	2,601.0	97.7	15.5	42.6	6.2	247.0	10.5
Saldo	-167.3	-301.3	-213.8	-275.1	-957.4	-61.3	28.7	25.7	-8.6	50.6	-5.0

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republ i ka Makedoni ja; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 21Deset najgol emi trgovski partneri na Republ i ka Makedoni ja, I-XII, 2005 godi na
(vo mi li oni evra)

	Obemna		I zvoz		Uvoz		Pokri enost
	stokovna		U-estvo		U-estvo		na uvozot so
	razmena	U-estvo	I zvoz	U-estvo	Uvoz	U-estvo	izvoz
	iznos	vo %	iznos	vo %	iznos	vo %	vo %
REPUBLI KA MAKEDONI JA	4,244.5	100.0	1,643.5	100.0	2,601.0	100.0	63.2
od toa:							
Srbija i Crna Gora	584.4	13.8	371.9	22.6	212.5	8.2	175.0
Germanija	562.1	13.2	291.9	17.8	270.1	10.4	108.1
Grcija	491.1	11.6	251.9	15.3	239.2	9.2	105.3
Rusija	360.8	8.5	17.3	1.0	343.6	13.2	5.0
I talija	292.8	6.9	136.4	8.3	156.4	6.0	87.2
Bugarija	250.0	5.9	61.7	3.8	188.3	7.2	32.8
Slovenija	128.5	3.0	25.5	1.6	103.0	4.0	24.8
Turcija	128.4	3.0	36.9	2.2	91.5	3.5	40.4
Hrvatska	125.9	3.0	65.1	4.0	60.8	2.3	107.1
Kina	100.3	2.4	7.6	0.5	92.6	3.6	8.3
Vkupno (10 najpl emi part neri)	3,024.1	71.2	1,266.2	77.0	1,757.9	67.6	72.0

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republ i ka Makedoni ja; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 22

Stokovna razmena na Republi ka Makedoni ja so stranstvo spored ekonomskata namena na proi zvodite

	I-XII 2005			
	I zvoz		Uvoz	
	vo milioni evra	struktura	vo milioni evra	struktura
VKUPNO	1,643.5	100.0	2,601.0	100.0
Proi zvodite za reprodukcija	892.9	54.3	1,688.0	64.9
Sredstva za rabota	32.4	2.0	280.3	10.8
Stoki za { i roka potro{ uva~ka	717.5	43.7	631.0	24.3
Neraspredel eno	0.7	0.0	1.7	0.1

I zvor: Dr`aven zavod za statistika na Republ i ka Makedoni ja; Presmetki te vo evra se napraveni vo Narodna banka na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 23

 Nadvore{ en dolgoro~en dolg na Republika Makedonija, kori{teni krediti i plateni obvrski
 (vo milioni evra)

	Sostojba na dolg			Kori{teni krediti			Plateni obvrski		
	31.10.2005	30.11.2005	31.12.2005	X-2005	XI-2005	XII-2005	X-2005	XI-2005	XII-2005
Oficijalni kreditori	1.025,5	1.036,3	1.065,8	4,5	2,9	32,9	6,7	3,8	6,5
od toa:									
Multilateralni kreditori	853,7	861,3	891,8	4,3	1,8	32,0	6,3	3,4	4,5
MMF	54,1	53,6	52,7	0,0	0,0	0,0	1,1	1,5	1,1
MBOR	184,8	186,9	210,4	0,5	0,1	24,9	0,0	1,3	2,5
MFK	5,0	5,1	5,1	0,0	0,0	0,0	0,6	0,0	0,0
MZR	300,2	305,2	307,1	1,1	0,8	1,1	1,3	0,1	0,2
EI B	115,4	115,4	118,4	1,0	0,0	3,0	3,3	0,3	0,1
EKF@P	6,1	6,1	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Banka za razvoj pri Sovet na	16,9	16,8	16,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2	0,1
EBOR	70,6	71,2	74,2	1,6	0,6	2,9	0,0	0,0	0,0
EU	90,0	90,0	90,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
MFRZ	10,5	10,9	11,0	0,2	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
EAR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bilateralni kreditori	171,8	175,0	174,0	0,1	1,1	0,9	0,5	0,4	2,1
Pariski klub (reprogrami rawe	100,7	102,3	102,3	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0
Nereprogramiran dolg	6,6	6,6	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Pariski klub (reprogrami rawe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Novoskluzeni krediti	64,5	66,0	65,1	0,1	1,1	0,9	0,4	0,4	2,0
Privatni kreditori	613,2	624,6	772,2	6,3	5,0	151,9	4,6	3,7	6,1
od toa:									
Londonski klub	183,2	188,6	188,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostanati	430,0	436,0	583,7	6,3	5,0	151,9	4,6	3,7	6,1
Banki i finansiski institucii	217,8	219,6	368,8	4,1	0,0	151,0	1,8	1,2	2,6
Nefinansiski privaten sektor	212,2	216,5	215,0	2,3	5,0	0,9	2,8	2,5	3,5
Vkupan dolgoro~en dolg	1.638,7	1.660,9	1.838,0	10,8	7,9	184,9	11,3	7,5	12,6

Izvor: Narodna banka na Republika Makedonija.

8 Javni finansii

Tabela 24
Central en buxet na Republ i ka Makedoni ja
(vo mi li oni denari)

vo mi li oni denari	2004		2005					2005	2005/2004	2005/2004
	Kv4	Kv1+Kv2+Kv3+Kv4	Kv1	Kv2	Kv3	Kv4	Kv1+Kv2+Kv3+Kv4	Kv4/Kv3	Kv4/Kv4	Kv1+Kv2+Kv3+Kv4
	iznosi		iznosi					promeni vo %		
Vkupni buxetski prihodi	15.035	56.982	12.829	14.691	17.762	15.957	61.239	-10,2	6,1	7,5
<i>Dano-ni prihodi:</i>	<i>14.028</i>	<i>52.526</i>	<i>12.170</i>	<i>13.783</i>	<i>13.914</i>	<i>15.155</i>	<i>55.022</i>	<i>8,9</i>	<i>8,0</i>	<i>4,8</i>
- personal en danok na dohod	2.116	7.707	1.834	2.052	1.951	2.260	8.097	15,8	6,8	5,1
- danok od dobivka	375	2.361	1.080	600	623	534	2.837	-14,3	42,4	20,1
- danok na dodadana vrednost	7.150	25.757	5.745	6.767	6.652	7.918	27.082	19,0	10,7	5,1
- akcizi	2.555	10.335	2.317	2.776	3.192	2.804	11.089	-12,2	9,7	7,3
- carini	1.694	5.815	1.026	1.441	1.335	1.464	5.266	9,7	-13,6	-9,4
- ostanati danoci	143	548	168	147	161	175	651	8,7	22,4	18,8
<i>Nedano-ni prihodi:</i>	<i>867</i>	<i>3.844</i>	<i>547</i>	<i>801</i>	<i>3.261</i>	<i>675</i>	<i>5.284</i>	<i>-79,3</i>	<i>-22,1</i>	<i>37,4</i>
- profit od javni i finansii insti tucii	162	1.595	82	252	2.828	139	3.301	-95,1	-14,2	2,1 pati
- admini strati vni taksi i nadomestoci	393	1.463	387	459	358	453	1.657	26,5	15,3	13,2
- ostanati admini strati vni taksi	65	257	58	89	55	64	246	16,4	-1,5	-4,3
- ostanati nedano-ni prihodi	247	529	20	21	20	19	80	-5,0	-92,3	-84,9
<i>Kapit alni prihodi</i>	<i>140</i>	<i>600</i>	<i>112</i>	<i>107</i>	<i>587</i>	<i>127</i>	<i>933</i>	<i>-78,4</i>	<i>-9,3</i>	<i>55,4</i>
Vkupni buxetski rashodi	15.917	56.611	13.833	14.333	14.226	17.664	60.056	24,2	11,0	6,1
<i>Tekovni tro{oci</i>	<i>14.149</i>	<i>51.726</i>	<i>12.859</i>	<i>12.908</i>	<i>12.695</i>	<i>14.393</i>	<i>52.855</i>	<i>13,4</i>	<i>1,7</i>	<i>2,2</i>
- plati i naemni ni	5.363	20.944	5.373	5.437	5.274	5.571	21.655	5,6	3,9	3,4
- stoki i uslugi	1.992	6.832	1.903	1.657	1.657	2.326	7.253	70,2	16,8	6,2
- transferi	6.313	21.840	5.026	5.264	5.360	5.974	21.624	11,5	-5,4	-1,0
- kamati	482	2.052	557	550	694	522	2.323	-24,8	8,3	13,2
<i>Kapit alni tro{oci</i>	<i>1.768</i>	<i>4.886</i>	<i>974</i>	<i>1.425</i>	<i>1.531</i>	<i>3.271</i>	<i>7.201</i>	<i>2,1 pati</i>	<i>85,0</i>	<i>47,4</i>
Buxet sko saldo	-882	371	-1.004	358	3.536	-1.707	1.183			
Finansirawe	882	-371	1.004	-358	-3.536	1.707	-1.183			
<i>Prilivi</i>	<i>2.788</i>	<i>6.761</i>	<i>2.385</i>	<i>2.149</i>	<i>-2.060</i>	<i>3.571</i>	<i>6.045</i>			
<i>Odlivi</i>	<i>1.906</i>	<i>7.132</i>	<i>1.381</i>	<i>2.507</i>	<i>1.476</i>	<i>1.864</i>	<i>7.228</i>			

I zvor: Mi ni sterstvo za f i nansi i na Republ i ka Makedoni ja.

Tabela 25
Vkupni prihodi i rashodi na f onдови te

	oktonvri-dekenvri 2005					
	Vkupni prihodi			Vkupni rashodi		
	iznos	kvartal na promena (Kv.4/Kv.3)	godi { na promena (2005/2004)	iznos	kvartal na promena (Kv.4/Kv.3)	godi { na promena (2005/2004)
	vo %			vo %		
Socijalni fondovi	13.605	9,7	-0,8	13.479	7,6	2,1
- za penzi sko i i nval i dsko osi guruvawe	7.677	9,0	-1,5	7.584	6,2	-0,5
- za zdravstveno osi guruvawe	4.277	17,0	4,3	4.235	15,7	10,9
- za vrabotuvawe	1.651	-3,2	-9,5	1.660	-4,0	-6,1
Fond za pat i { t a	707	-18,5	-5,0	985	-18,9	-10,0

I zvor: Mi ni sterstvo za f i nansi i na Republ i ka Makedoni ja.

9. Bilans na Narodna banka na Republika Makedonija**Tabela 26**Bilans na sostojba na NBRM na 31.12.2005 godina
(vo milioni denari)

Aktiva	I znos	Pasiva	I znos
Devizni sredstva	69,504	Primarni pari	20,439
Pobaruvawa od javni ot sektor	3,911	Instrumenti na NBRM	8,921
Pobaruvawa od banki i drugi finansiski organizacii	1,080	Ograni~eni depoziti	411
Ostanata aktiva	4,290	Devizni obvrski	3,222
		Depoziti na javen sektor	24,419
		Kapitalni smetki	11,024
		Ostanata pasiva	10,349
Vkupno	78,785	Vkupno	78,785

I zvor: Narodna banka na Republika Makedonija.